

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uporabljaj ob 4. septembru, 1928
Stane mesečno Din 25.—, za in-
samstvo Din 40.—, neobvezno.
Oglaš po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Knašova ulica št. 5/L
Telefon št. 3073 in 3074, ponoči tudi
št. 3034.
Receptual se ne vračaja.

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3051.
Upravni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 3098.
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštnem čr. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.341.

Ljubljana, 6. oktobra.

Jutri prične v Beogradu službena proslava desetletnice prodora solunske fronte. Sam dogodek je vreden večnega spomina kot eden največjih vojnih činov našega naroda. Obnovljena srbska vojska, ramo ob rami s skoro enako močno jugoslovensko divizijo, ki je obsegala same dobrovoljce, je z elanom, ki ga pač daje samo nacionalna ljubezen in poštrevnost, zlomila krepki odpor bolgarske fronte in s tem otvorila vrsto odločilnih zmag v svetovni vojni.

Mi smo že meseca septembra, ko se je koledarsko dopolnilo 10 let od slave zmage, opozorili na njo s primernimi članki. Tudi danes, ko se odvijajo službene proslave, lahko tolmačimo čustva našega ljudstva, ki se spoštljivo klanja spominom boriteljev in je hvaležno njihovim naporom in junaštvu. Duh, ki je napolnjeval jugoslovenske dobrovoljce, ki so z vseh strani sveta prihitali ponuditi svoje življenje za domovino, pustivši v nemar lastne interese kakor tudi varnost svojih rodbin, ki so medtem ostale v sovražni deželi, ta duh napolnjuje prej ko slej naša srca.

Večji del teh boriteljev in njih somišljenikov ne prisostuje beograjski proslavi. Spomin na slavno zmago je padel v dobo najhujše politične napestosti in vrhu tega še gospodarskih in socialnih težav. V vsi proslavo in njen sijaj je pomešan disakord, ki proslavo slabi in ji daje škodljivo smer.

Zares tragičen je okret političnih front v naši državi. Oni, ki so bili nosilci ideologije, ki je privabila jugoslovensko divizijo, so v težkem boju z vlado svoje lastne države, ki si odkrito stavlja za cilj, jih uničiti in potlačiti. Proglasa jih za antidržavne elemente in ves državni aparat je na nogah, da jih upropasti.

Na Kajmakčalanu sta jugoslovenska in stara srbijska ideologija marširali skupaj. Tudi ko je bilo treba v prvih letih čuvati goli obstoj države in se boriti za boljše granice, sta, dasi že vsak dan težje, še mogli iti sporedno za ta skupni cilj. A že so se kazali notranji konflikti med eno in drugo koncepcijo države. Ni tu prostora obrazložit, kako je preko homogenih radikalnih režimov prišlo v naši administraciji do zmage hegemonistično stališča. Tudi ne gre vzbujati reminiscenc o nezdruženem sporazumu, ki je bil sklenjen med radikali in HSS 1. 1925. Živo nam je pred očmi nadaljni razvoj, ki je končno sam od sebe 1. 1927. dovedel do ujedinjenja fronte KDK, ki si je stavila za cilj urediti vse države na temelju ideji ravnopravnosti in socialne pravice. Nastopila je junaka doba boja KDK v skupščini. Hegemonizem se je tresel. Moč pravice in človeštva, ki je napolnjevala argumente KDK, je delovala s strašno silo. Trdnjave korupcionizma, nasilja in krivične eksploatacije so se majale.

Tedaj se je videlo, da hegemonistična in jugoslovenska koncepcija države ne moreta biti skupaj. Hegemonisti, ki so se nekdaj čutili dovolj močne, z omili tudi upravičene krike in proteste zamerjenih in zapostavljenih krajev, so videli, da je nastopila zanje najusodnejša nevarnost. Padli so strelji v Narodni skupščini, od tedaj pa gre od zgoraj borba naprej na vso moč, da uniči KDK sploh in posebej še SDS.

Jugoslovenski dobrovoljci so se odzvali klicu zatiranih in preganjenih. Prišli so na pomoč Srbiji, ki je zdihovala v prognanstvu. Tako se tudi kasneje elementi njim sorodnega mišljenja niso mogli pridružiti taboru nasilja in hegemonije, ampak so in ostanejo tam, kjer se bore zapostavljeni za enakopravnost. V tem je njih »antidržavnost«, ker nočejo biti bič in orodje zatiralcev, v tem je njih »vseizidaj«, ker so ostali verni duhu in preilegadam solunske fronte, ki je hotela Jugoslavijo, ne pa velike Srbije.

Hegemonizem misli, da je na vrhuncu. Nič mu ni sveto, pa niti proslava solunske prodora; vse uporablja, da se vzdrži na krmlju. A kakor je končno vedno in tudi na snežnih vrhovih solunske fronte zmagala ideja zatiranih in preganjenih, tako bo tudi v naši državi zmagala ideja ravnopravnosti. V to svrho bomo vzdržali tako, kakor so vzdržali v snegu in mrazu, v pomanjkanju in opasnosti solunski borci, dokler ni zasijalo solnce zmage.

Pomemben francosko-italijanski sporazum

Rim, 6. okt. d. Kakor znano je nedavno odpotoval francoski poslanik v Rimu Beaumarchais v spremstvu turškega rezidenta v Pariz, da uredi z Briandom narodnostno vprašanje onih Italijanov, ki so se priselili v Tunis. Kakor se izve so zadevna pogajanja tik pred zaključkom. Sporazum se bo gibal v smeri med italijanskimi zahtevami in francoskimi ponudbami. Ze danes pa se ve, da do popravka meje med Tripolisom in Tunisom, ki ga želi Italija, še ne bo prišlo.

Nesvečana situacija v svečanih dneh

Ogromni izdatki za solunsko proslavo. — Od kod bo vzela vlada denar. — Radikalni glavni odbor je spet bojevit

Beograd, 6. oktobra p. Danes je bila sklicana seja Narodne skupščine. V poslopu Narodne skupščine je bila nabita objava, po kateri se sklicuje prihodnja seja Narodne skupščine za 12. t. m. ob 10. dopoldne.

Beograd, 6. oktobra r. V Beogradu se vse nahaja v znamenju solunske proslave. Vlada ne dela ničesar drugega, kakor da se posvetuje o tej proslavi. Predvsem so namenjena njena posvetovanja vprašanju, odkod dobiti denar za vse parade. To ni majhna skrb, ker so vse garnizije v državi poslane v Beograd večje ali manjše oddelke s konji, topovi itd. Strokovnjaki računajo, da bo veljala proslava državo do 100 milijonov. Čeprav bi bilo v naši državi vse v redu in čeprav nam ne bi grozila na vseh straneh lakota, bi tolika vsota vendarle pomenila velik luksuz in razsipanje državnega denarja. Na drugi strani vlada nima niti denarja, da bi izplačala uradnike, zaradi česar se pripravljajo, da zastavi posamezne monopolne predmete za pokritje najnujnejših rednih izdatkov. Čeprav bi vlada v državi normalne razmere, bi bila lahko ta proslava skromnejša, a zato tem bolj priskrba. Sodelovali bi na njej vsi deli naroda in vsi kraji bi bili zastopani v Beogradu, oni pa, ki ne bi prišli, bi praznovali pomembno desetletnico doma. Tujcem, ki so prišli k nam, se sedaj nudi slika, da eni razsipujejo državni denar, drugi pa škripajo z zobmi in stiskajo pesti.

V ostalem obstoja karakteristika političnega položaja v tem, da se radikali ravno tako ali pa še bolj grizejo med seboj kakor so se poprej. Ker so od zgoraj z vsemi silami poskušali prikriti naravni razvoj stvari, je moralo izbruhniti nezadovoljstvo skozi druge ventile. Kakor znano je včeraj »Politika«, ki je dobro poučena o namenih »merodajnih krogov«, prinesla vest, da se morajo eliminirati iz radikalnega glavnega odbora Marko Tričković, Nikola Uzunović, dr. Ničič in drugi, kar je želja Vukičevićeve skupine. Vukičević je sicer demantiral to vest, češ, da je njemu dovolj, da mu je bilo izglasovano zaupanje v poslanskem klubu, vendar pa se na drugi strani ekstremna struja v glavnem odboru polagoma, sicer anonimno čim dalje bolj ponavlja

Pribičević o proslavi solunske zmage

Proslava v današnjih razmerah ne more imeti vsenarnodnega značaja. — Dr. Maček o neiskrenem stališču zemljoradnikov

Zagreb, 6. oktobra n. Svetozar Pribičević je v svojem današnjem sestanku z novinarji povedal, da je nasvetoval svojim prijateljem, naj se v bodoče izogibajo sestankov s predstavniki sedanjih srbijskih strank, ker tolmačijo v Beogradu vsak tak privatni sestanek za iskanje stikov s strani KDK in za znak slabosti njene političnega položaja.

Razgovor je nanesel dalje na proslavo prodora solunske fronte. Pribičević je med drugim povdal, da bi bila morala vlada, če bi imela količnik smisla za narodno edinstvo, odgoditi to proslavo na poznejši, ugodnejši in srečnejši čas. Beograd ne bi smel slaviti v času ko je Zagreb v globoki žalosti. Imozemci, ki se bodo ob tej priliki zbrali v Beogradu, bodo takoj opazili, da pri proslavi ni Hrvatov. To je za našo državno misel samo škodljivo. Že to bi moralo biti dovolj, da bi se proslava odgodila. Mi ne oporekamo moralne in nacionalne važnosti manifestantnih proslav, toda ta važnost obstoja samo tedaj, če sodeluje pri proslavi ves narod in če vlada v vsej državi zadovoljstvo.

Na opozorilo novinarjev, da glasom poročil beograjskih listov v vojaških krogih zamerjajo KDK, da ne sodeluje pri tej proslavi, je g. Pribičević izjavil: »Zelo dvomim, da je ta informacija beograjskega tiska točna. Zdi se mi bolj verjetno, da je z gotove strani namenoma lansirana. Proslava ne prireja vojska, nego vlada, ki je

v »Vremenu«, kakor kaže njegovo današnje pisanje.

Beograd, 6. oktobra. Današnje »Vreme« razpravlja o politični situaciji v zvezi s položajem v radikalni stranki, kjer se zopet na vse strani pripravljajo na novo medsebojno borbo. »Vreme« naglašja, da je takoj po končani proslavi prodora solunske fronte pričakovati važnih dogodkov v nadaljnjem razpletu situacije. Ureditev odnošajev s KDK je zaradi neurejenosti odnošajev v radikalni stranki zastalo na mrtvi točki. »Vreme« naglašja, da so vsi nasprotniki Velje Vukičevića v radikalni stranki prepričani, da je mogoče rešiti ta dva najvažnejša problema edino potom razpusta Narodne skupščine in razpisa novih volitev. Tudi pri pristaših Glavnega odbora je popolnoma prevladalo prepričanje, da vodi pot v normalno politično situacijo samo preko novih volitev. Nove volitve po mnenju teh krogov niso potrebne le za ustvarjanje atmosfere za rešitev spora med Beogradom in Zagrebom, marveč v ravno isti meri za sanacijo razmer v radikalni stranki. »Vreme« objavlja izjavo »zelo uglednega člana Glavnega odbora«, ki pravi med drugim:

»Vse zlo v državi izvira iz septemberskih volitev lanskega leta. S temi volitvami je Vukičević prišel neverjetno blizu borbe proti uglednim prvakom radikalne stranke in proti Svetozarju Pribičeviću ter pokojnemu Stjepanu Radiću. Že za časa volilne borbe je Vukičević pripovedoval, da Pribičević in Radić ne moreta priti v vlado, pa če tudi bi dobila pri volitvah 300 poslancev. V tem duhu je Vukičević nadaljeval delo v Narodni skupščini. Borba proti radikalnemu Glavnemu odboru in proti KDK se je vodila v skupščini brez vsakršnega ozira na splošne državne interese. Povsod se je kazalo omalovaževanje in zaničevanje parlamenta. Tak sistem je moral neminovno dovesti državo v sedanjno težko situacijo. Če je torej tako neovržno ugotovljeno, kje je izvor vsega zla, ni težko najti zdravila. To zdravilo se vsiljuje samo po sebi: Treba je razpustiti sedanjo Narodno skupščino, ki se je vse preveč diskreditirala že po samih skupščinskih volitvah 11. septembra in vse do kobnega 20. junja.»

tudi določila poseben odbor ministrov, da organizirajo to proslavo. Abstinencia KDK se zato ne more tikaati vojske, izvzemši slučaj, če se vojska meša v politiko. To pa smatram vsaj za enkrat za izključeno.

Opoldne je sprejel novinarje tudi dr. Maček in jim dal svolo običajno sobotno izjavo. Med drugim je omenil nedavno izjavo voditelja zemljoradnikov Joce Jovanovića ter naglasil, da se z njim popolnoma strinja v tem, da srbijski seljak noče borbe s prečanskim seljakom, marveč želi prav tako kakor ta mir, sporazum in enakopravnost. »Moram pa takoj pripomniti«, je nadaljeval dr. Maček, »da Joca Jovanović nekega ničesar od tega, kar hoče srbijski seljak, On dela le za one, v kojih imenu je šel v Berlin in po kojih želi in na čelu srbskega zemljoradniškega saveza. G. Jovanović s moti, če misli, da bo spravil Hrvate in prečane sploh na led s svojimi frazami o zemljoradniški fronti. O Jovanovičevem mnenju o novi vladi ter o volitvah za novo Narodno skupščino ni niti vredno govoriti. Za nas Hrvate ni več Narodne skupščine, ker Hrvati ne bomo nikdar več nastopali kot stranka, marveč nastopamo in bomo tudi v bodoče vselej nastopali kot zaveden in organiziran narod. Tega še niti danes ne vidijo v Beogradu, pa bili radikali, demokrati ali zemljoradniki. Tem slabše za nje. Do spoznanja bodo prišli morda šele takrat, ko bo že prepozno.»

Beograjske svečanosti

Beograd, 6. oktobra. p. Nocoj je bila izvršena poizkusna iluminacija mesta. Po ulicah valovi velika množica občinstva, ki je začela danes prihajati iz raznih pokračin. Tekom dneva so dospeli v Beograd vse inozemske delegacije in vojaške misije, ki se bodo udeležile jutrišnjih svečanosti. Danes so prišli Čehoslovaki, Rumuni, Grki, Francozi in Angličani. Vsi so bili slavnostno sprejeti in posod, kjer so nastanjeni, so postavljene častne straže. Posebno priščno je bil pozdravljen francoski maršal Franchet d'Esperey. Vsi inozemski delegati so se takoj pri prihodu vpisali v dvorno knjigo in položili vence na grob neznanega junaka. Jutri bo na Kalemegdanu svečana otvoritev velikega parka, ki je bil nanovo urejen, ter odkritje Meštrovičevega spomenika »Zmagovalca«. Zvečer bo slavnostna razsvetljava mesta. V ponedeljek bo na Banici velika revija vojaških čet, ki ji bo prisostvoval tudi kralj.

čitajte „Ponedeljek“

„Bilanca režima tajnih sil“

Sodba beograjskega lista o situaciji. — Obupen finančni položaj države. — Za uradniške plače je morala vlada najeti posojilo

Beograd, 6. oktobra, p. Nocojšnji »Glas« objavlja članek pod naslovom »Tajne sile in KDK«, v katerem pravi, da zadnje politične informacije iz področja naše notranje politike niso ugodne. Kljub vsem nasprotnim vestem prestolnjskih listov, se naš notranji položaj vedno bolj zaostroje. Namesto, da bi bili 10 let po ujedinjenju najjačji, smo najslabši ter se nahajamo v velikem duhovnem kaosu. Poslednje informacije iz krogov, ki se jim mora poveriti popolno zaupanje, pravijo, da je naš gospodarsko-finančni položaj tako obupen, da je vlada mogla ta mesec izplačati državnim uslužbencem plače samo s pomočjo nekega kratkoročnega posojila v ino-

zemstvu. To je bilanca režima tajnih sil.

»Glas« trdi, da je vse to posledica nepoznavanja socialnih in gospodarskih razmer ter povdarja, da v Srbiji sploh ni izvedena organizacija strank na demokratični podlagi. Edine stranke, ki so v resnici demokratske stranke, tvorijo KDK, one imajo izvedeno organizacijo ljudstva s celim omrežjem kulturnih in gospodarskih organizacij ter močan strankarski tisk. Proti taki organizaciji je vsak pritisk nemogoč, ker je nezlomljiva. Zato je KDK edina v stanju, da živi neodvisno od oblasti in zato tudi edina predstavlja svobodo in demokracijo v naši državi.

Posvetovanja KDK

Zagreb, 6. okt. n. V prostorih Hrvatskega Sabora se je vršila danes konferenca članov vodstva in drugih v Zagrebu navzočih poslancev KDK. Seje so se udeležili dr. Maček, Vilder, dr. Krnjević, dr. Švegel, dr. Banković, Preka in dr. Kežman. Nekaj časa je bil navzoč tudi dr. Trumbić. Po konferenci, ki je trajala do 13. je dr. Maček izjavil novinarjem, da se bo sestal plenum poslanskega kluba KDK bržkone istočasno, ko se sestane v Beogradu Nar. skupščina.

Venizelos pride šele v četrtek

Beograd, 6. okt. p. Naša vlada je bila danes službeno obveščena, da dospe Venizelos v četrtek 9. t. m. ob 12.15 v Beograd v spremstvu direktorja političnega oddelka grškega zunanjega ministrstva Jeana Politisa, atašea Dimitrija Lambrosa in svojega zasebnega tajnika Stefanosa. Venizelos bo čakal na Rakeku dvorni vlak ter ga bosta tamkaj sprejela tudi dva uradnika našega zunanjega ministrstva.

Protest industrijske centralne proti nemškemu posojilu

Beograd, 6. okt. p. Centrala industrijskih korporacij je imela sejo, o kateri je bil izdan komunik, ki pravi, da je bila ministru Staniću poslana protestna spomenica proti nameri, da se na račun posojila naročajo v Nemčiji velike nabave v višini 100 milijonov zlatih mark, kar je v škodo naših domačih industrij, ki se živi že itak v težkih razmerah.

Davidović konfirira

Beograd, 6. oktobra. p. Ljuba Davidović ki se je včeraj vrnil v Beograd, je danes sklical demokratske pravke na konferenco v ministrstvu javnih del. Minister Grol je vašemu dopisniku izjavil, da se je Ljuba Davidović na konferenci informiral o političnem položaju. Na seji je bilo odobreno stališče ministra dr. Angelinovića v vprašanju ureditve agrarnih odnošajev v Dalmaciji. V tej zadevi še vedno ni dosežen sporazum z vlado.

Vinske cene v Dalmaciji

Šibenik, 6. oktobra. d. Ker je v tukajšnjih krajih po daljšem deževju nastalo lepo vreme, nadaljujejo s trgatvijo. Kvaliteta vina je odlična, vendar na so cene nizke. Za hl plačujejo 250 — 300 Din. Slovenski trgovci so izvozili že več vagonov mošta za rezanje drugih vin.

Angleški mornarjem v Dalmaciji zelo ušaja . . .

Split, 6. oktobra n. Na angleški vojni ladji »Burham«, ki je včeraj odpelala iz Splita, so šele po odhodu opazili, da manjkalo trije mornarji. Angleški viceadmiral je poslal nazaj v splitsko luko angleškega torpednega rušilca, da jih poišče. Angleški mornarji so preiskali vse mesto, vendar pogrešanih mornarjev niso našli. Angleški vicekonzul je nato zaprosil policijo, da pomaga pri zasledovanju beguncov. Policija je po grešene mornarje danes našla v neki predmestni gostilni, kjer so se v veselju družili kljub neznanju jezika izvrstno zabavali. Policija je mornarje aretirala in jih odvedla na krov angleškega rušilca, ki je nato odpeljal na angleški brodomem. Angleški admiral se je danes potom radja zahvalil splitski policiji za pomoč.

Ojačenje našega parobrodarstva

Split, 6. oktobra. n. Glasom informacij v tukajšnjih gospodarskih krogih namerava Dubrovačka parobrodarska plovdba, d. d. (Ivo Račić) zvišati svojo glavnico od 21,5 na 100 milijonov Din in si nabaviti 5 do 6 novih, moderno opremljenih parnikov. S tem bi bil naš pomorski promet znatno ojačan.

Protifašistična zarota

Rim, 6. okt. g. V Caltanisetti na Siciliji se je varnostnim oblastem posrečilo odkriti protifašistično zaroto. Ze davno so protifašisti ustanovili delavsko podporno društvo z nazivom turinskega grofa. Pod tem izmišljenim imenom so živahno vršili protifašistično propagando. Društvo je bilo razpuščeno, imetje na zaplenjeno. Številni prištaji so bili aretirani.

Novo žrtve fašizma

Trst, 6. okt. 1. Dr. Sardoč, dr. Dekleva in akademik Pahor, ki so bili pred dnevi no nedolžnem obsojeni na konfinkcijo, so bili včeraj prepelani na Liparske otoke, kjer bodo morali bivati pet let v prognanstvu kot žrtve samo zato, ker so Slovenci.

Oster konflikt med angleško vlado in škofje

London, 6. okt. (lo.) Škofje so odobrili nekatere spremembe molitvenika, akoravno je svoječasno spodnja zbornica te spremembe odklonila. Ta korak škofov je izzval energičen protest tajnika za notranje zadeve Williama Joynsona Hicksa, ki je svoječasno vodil opozicijo proti reviziji molitvenika v spodnji zbornici. O tem konfliktu je podal Joynson Hicks nastopno izjavo:

»Iz škofovske izjave izhaja, da hočejo uvesti novi molitvenik kljub temu, da ga je svoječasno odklonil parlament. To je zelo dalekosežna odločitev. Nočem rabiti v tem slučaju ostrih besedi, toda moram opomniti, da so vsi škofje člani parlamenta in da molitvenik ne more biti spremljen brez parlamentarne sankcije. Škofje so vedno izjavljali, da je njih želja, da so vzpostavi zakonitost in red v cerkvi, sedaj pa so naenkrat spremenili svoje mnenje in so dali oni sami primer neposlušnosti na pram zakonu. Napravili so sklep, ki je v neposrednem nasprotju z odločitvijo parlamenta. Končno je izjavil notranji minister: »Mi evangeličani nečemo škodovati cerkvi, ampak jo hočemo še razširiti, vendar pa ne moremo opustiti načel reformacije, za katero so se borili in trpeli naši predniki.«

Komunistična kôpenikijada v radiju

Berlin, 6. oktobra g. Danes se je pri petil na tukajšnji brezžični oddajni postaji nenavaden dogodek. Nekaj govornikov Schwab je bil javljen, da bo predaval o problemu zasiguranja miru. Ko je hotel govornik oditi na postajo, ga je ustavilo več mož z revolverji in prisililo, da je vstopil v avtomobil. Med tem je odšel na brezžično postajo neki tujec, ki se je izdal za Schwaba ter prevzel njegov rokopis za predavanje. Mesto tega govora pa je imel komunistični agitacijski govor proti gradnji križark. Pravega govornika Schwaba so odpeljali v okolico ter ga pri Gross Zietenu izpustili iz avtomobila ter pustili na cesti.

Povratek »Krasina«

Leningrad, 6. oktobra. (be.) Semkaj je prispel ledolomilec »Krasina«, spremljan od šestih ruskih križark. Prebivalstvo je sprejelo posadko ledolomilca z velikim navdušenjem. Posadka se je odpeljala pozneje v Moskvo.

Velika avtomobilska nesreča

Praga, 6. oktobra. (be.) V Mihalovcu je zadel potniški avto v neki viali. Ubilih je bilo 7 oseb in 18 težko ranjenih.

Potres v Albaniji

Rim, 6. oktobra. s. Kakor poroča »Messaggero«, so čutili včeraj ob 3.42 in davi ob 7. v albanskih gorah lahke potresne sunka. V Nemiju je nekaj rdbin zapustilo stanovanj in ostalo na prostem.

Obsojeni delavci v Trstu

Trst, 6. oktobra. g. Pred tukajšnjim deželnim sodiščem so se morali zagovarjati trije rokodelci, ki so 4. junija v neki gostilni blizu Trsta dobre volje prepevali pesem dela in se žaljivo izražali o vladi in kralju. Obsojeni so bili na težko ječo od enega do dveh let.

Zaključek šahovskega turnirja v Berlinu

Berlin, 6. oktobra. r. Berlinski šahovski turnir je končal pričakovano zmago Bogoljubova, ki je dosegel 8 in pol točke. Drugi je bil Sämisch (7 točk), tretje mesto pa je zasedel Jugosloven Kostić. Kostić bi bil lahko dosegel boljše mesto, ako ne bi bil v zadnjih kolih popustil.

Hmeljski trg

Zatec, 6. oktobra. h. Na deželi so nakupovale inozemske pivovarne in več tu in inozemskih strank. Cene so bile 1850—2200 Kč za 50 kg. Tendenca je mirna, prodajalci rezervirani. Tedensko poročilo: Nakup hmelja je v preteklem tednu znatno napredoval. Prvorstvene zaloge žateškega hmelja so do treh četrtin prodane. Po cenitvi je prodana polovica letošnje žetve. Nekatere dni so bili nakupi zelo živahni.

Norimberk, 6. oktobra. h. Trg je natrpan z blagom slabše kakovosti. Zato je tendenca slaba in skoraj ni prometa. V nekaterih okrajih pa se nakup mirno nadaljuje. Prodane so dosedaj tri četrtine letošnje žetve.

Dunajsko Novo mesto v obsednem stanju

Mirna slika, ki jo je nudilo mesto do včeraj popoldne, se je popoldne naenkrat spremenila. — Mesto je kakor trdnjava, ki je od vseh strani obkrožena. — Zdi se, da bo današnja nedelja potekla v miru, ker je vojaštvo prevzelo vso oblast. — Vojaštva v mestu je okoli 3000, nastopilo pa bo dopoldne 15.000 Heimwehrovcev, popoldne pa 24.000 mož Schutzbunda. — Zanimive podrobnosti

Dunajsko Novo mesto, 6. oktobra 4. Mesto je danes popolnoma v rokah. Na vseh koncih je opremljeno oboroženo patrulje, orožnike na motorjih in oficirje v avtomobilih. Bivša vojaška akademija je glavni stan orožništva. Pred vrati stoji straža, na velikem dvorišču pa so pripravljena motorna kola s priložnicami in mali avtomobili. Na drugem dvorišču stoji kolo ob kolezu. Tudi v sosednjem samostanu so zaprli obširno vinsko klet in nastanili v njej vojaštvo. Seveda sta tudi obe veliki vojašnici do zadnjega prostora napolnjeni s vojniki. Na letališču so baje skrivili tudi topovi. Orožje na ulici se bo pokazalo prav za prav šele jutri. Za danes je vojaštvo zasedlo samo poštne ure. Incidentov ni bilo nikjer. Meščani se dobro razumejo z vojniki in jim povsod ojačujejo neprijetno dolžnost.

Vse to dokazuje, da mesto brez skrbi pričakuje jutrišnjih dogodkov. Ravno oborožene sile po mestu so vplivale zelo pomirjevalno. Predvlastvo je prebrčano, da bo jutrišnji dan potekel mirno.

Med ženskami in otroci pa vendar ni bilo mnogo besednoma zatreti strahu, tako da so nekateri danes zapustili mesto, drugi pa jim nameravajo slediti še jutri dopoldne. Trgovci so se zavarovali pri raznih zavarovalnih družbah in so svoje trgovine pustili zaprte. Gospodinjje so se vsekar za dva dni preskrbele z živili.

Dunajsko Novo mesto je v glavnem socialistično. Povsod vejejo velike rdeče zastave, največja na delavskega doma, kjer je nastanjen glavni stan socialnih demokratov. Posebno vidno so tri rdeče zastave v smeri proti telovadnici, kjer se bodo zbrali Heimwehrovci. V sredi prostora je pripravljen oder, ki bo služil kot oltar, okoli pa je napravljeno mnogo klopi in tribun ter stožerov. Pri vstopu plačila velika črna rdeča zlatasta zastava. Poseben vitis naprava bela zastava z rdečim križem, ki označuje bolnišnico.

Solska mlačina ne bo imela pouka, ker so skoraj vsa solska poslopja porabljena za stanovanja za Schutzbund. V osrednji zahimovosti je Glavni trg, ki bo tvoril jutri politično tribuno za obe skupini. Najprej bodo korakali po eni polovici Heimwehrovci, ki morajo do pol 12 končati svoje govore, ter do zvečer zapustiti prostor. Nato se bo trg napolnil s socialisti, ki bodo govorili na železnem bolnišni mestne hiše.

Vojaška in orožniška ojačenja so prihajala v mesto tokom zadnjih dveh dni. Velika večina je nastanjena v vojaški akademiji Marije Terezije, ki je za te dni odpuščala gojenje domov. Za primer morebitnih spopadov so pripravili v splošni bolnišnici okoli 300 zaslonih postelj in 22 nošilnic. Poliklinika je bilo tudi nekaj dunajskih zdravnikov, ki naj ojačajo zdravniško službo.

Jutrišnja varnostna služba bo vodil sam deželni glavar dr. Buresch. Številni trgovci so dali svoje izdelke zabiti z deskami. Sobotni tedenski trg je bil zaključen že dopoldne, ker bo jutri vse sapro in so trgovci večino dneva danes popoldne zapirali prostore. Tudi gostilne bodo vsled prepovedi točenja alkoholnih pijač od danes zvečer do jutri zvečer zaprte.

Mestna varnostna straža se je pod vodstvom policijskega komisarja na vojaškem strelišču urila v streljanju in je bila danes oborožena s puškami in bajonetami. Mnogo pozornosti vzbujalo po mestu vojaški seli, ki vozijo z motornimi kolesi po cestah. Vse orožništvo je dobilo jednake črke. Hišni posestniki so bili pozvani, naj povsod, kjer se bodo pomikali sprejeti, okrasijo hiše z zastavami. Magistrat je s posebnim razglasom obvestil prebivalstvo o izrednih ukrepih za jutrišnji dan.

Po medsebojnem sporazumu je bil določen v mestu nevtralen pas, ki ga noben izmed udeležencev preideti ne sme prestopiti, če ne staneje v onem okolstvu. Mnogo meščanov je odšlo za ota dni z mesta, vendar upajo povsod, da ne bo prišlo do spopadov. Proti morebitnim incidentom so se zavarovali tudi v Badenu, kamor je prišlo 500 orožnikov.

Dunaj, 6. oktobra 5. Večinskožglava posadka se je polastila popoldne vseh cest in trgov. Korodni so bili sklenjeni šele v večernih urah, ker je deželna vlada ugodila želji mestnih zastopnikov, da bodo trgovski promet v popoldanskih urah še svobodno. Ko je nastopila tema, so živi sidovi ločili dobode obeh skupin. Na državni in deželni cestah hodijo patrulje, ki ne puste nikomur več preboda, avtomobil pa morajo v večem loku voziti okoli mesta, dasi imajo potniki vse uradne listine v redu. Ceste bodo proste za domov Heimwehrovcev in Schutzbunda.

Mesto je večinoma okroženo s socialističnimi mestavami. Semintje je videti tudi rdeče belo avstrijsko. Ke rokove pa niževavstrijsko ali nemško zastavo. Kolodvorski trg je v rdečih zastavah. Thurnplatz, kjer se bodo zbrali Heimwehrovci, je bil že danes prirejen za jutrišnji mašo na prostem. V središču je postavljen oltar, ki ga obkrožujejo male tribune. V ozadju je videti belo zeleno zastavo Heimwehrovcev. Na posebnih drogah pa visita avstrijska in niževavstrijska zastava. Na Thurnplatzu so postavili veliki stožer, ki so okolično določeni za voditelje Heimwehrovcev, kar bo bodo nastanjeni deloma tudi oficirji. Cete Heimwehra bodo bivalne na prostem, dočim so člani Schutzbunda nastanjeni v udobnih prostorih. Po mestu vlada trenutno popoln mir.

Dunaj, 6. oktobra 5. Številno četi, ki so do danes dospeli v Dunajsko Novo mesto, znaša okroglo 3000 mož. Vse javna poslopja, pošta, davčni urad, postaja itd. so zasedena s oddelki vojske armade. Pehotna je prešla ročne granate in po sto nabojev na moža. Razdeljene so bile tudi maske proti plinu. Topniški oddelki so prejeli pištole za rakete. Urečena je tudi postaja za oddajanje signalov s hišo. Danes sta se večbala oddelki topništva s havičami in konjenice. Vse oddelke, ki bodo prispeili danes in jutri zjutraj v Dunajsko Novo mesto, bodo na kolodvoru preiskali glede orožja. Vodstvo Heimwehrovcev je doslej naročilo 16 vlakov, od katerih bo odšlo 15 ponoči, zadnji pa jutri zjutraj v Dunajsko Novo mesto. Republikanski Schutzbund je naročil 22 posebnih vlakov. Število prijavljenih Heimwehrovcev znaša 15.000, članov Schutzbunda pa 24.000.

Sel zveze politike v Dunajskem Novem mestu je izjavil, da je vse poskrbljeno, da bo jutrišnji dan potekel brez incidenta. Vojaštva in orožništva je zbrana do jutra. Pripravljen je, da se bo do stranke držale dogovora. Tudi od komunistov se ni bati nevarnosti. Nekaj dunajskih voditeljev je bilo aretiranih. Komunisti v Dunajskem Novem mestu so itak maloštevilni. Govorili o posebnih jutrišnjih prireditvah v naprej ni moglo; morda bo prišlo do manjših incidentov. Nevarnosti

pas za dohod obeh skupin bo strogo ločen od polnoči dalje. Vojaštvo bo zaenkrat ostalo v ozadju in nastopilo le na ogroženih mestih.

Tudi na Dunaju je varnostna straža ojačena. Parlament, dvor, borska in druga važna poslopja so zasedli močni oddelki straže. Na vseh političnih komisariatih in stražnicah so posadke ojačene. Davt so izvedli na Dunaju nekaj hišnih preiskav pri komunistih, pri čemer so zaplenili precej propagandnega gradiva. Nekaj komunističnih voditeljev je neznan kam izginilo.

Ljubljana, 6. oktobra.

Več tednov se je govorilo in tudi pisalo o bližnji revoluciji v Avstriji, ki naj bi se rodila v Dunajskem Novem mestu in nato prenesla na Dunaj. Danes so se te napovedi ublažile. Do kakšne revolucije pač ne bo prišlo, navzlic temu pa cela Avstrija, vsi otprti sosedje in tudi ostale države z zanimanjem, čeprav brez strahu, pričakujejo jutrišnjih dogodkov. Kak incident se pač lahko pripeti, presenetilo bi pa, če bi spričo varnostnih priprav in spričo obveznosti, ki sta jih prevzeli obe stranki, zavzel večji obseg.

V Dunajskem Novem mestu zborujeta jutri, kakor je našim čitateljem znano, dve oboroženi organizaciji. Prva nastopi »Heimwehr«, ki je izrazita bojovna organizacija avstrijskega meščanstva. Socialisti jo dožije, da prejema denar od

Mojsiri laži

Vsem je še v živem spominu, kaj vse so vedeli povedati o avdienci g. doktorja Jerzava pri kraju naši klerikalci. Ne javno na shodih, ne v časopisih ali celo pod podpisom, nego tako zaupno, od ušesa do ušesa, po vlakih, gostilnah, kavarnah. Celo mene so spraševali nahujskani neobveščenci, če je res bilo tako. In dasi je vsakemu polpismenemu človeku znano, da kralj nikoli nikomur ne poroča o avdiencah in da razen sprejetega ni navzoč nihče, da je torej vsako tako živahno fantaziranje ali le pobožna želja zlobnega raznašalca ali pa podla preračunljiva laž dobro zakritega političnega nasprotnika vendar takšno »politično udejstvovanje« tu pa tam le nekaj vtisa napravi na politično nepoučeno javnost. In zato se klerikalci takih metod poslužujejo!

Komaj je ta prva senzacija izgubila svojo »privlačno moč« že so spustili drugo. Akt je izginil od okroglega sodišča v Celju in zdaj se zaradi tega ne more soditi Orjune po pravici in zakonih. In Jerjav in Kramer, da imata interes, da ne pride vse na dan in zato da so akti izginili in nikjer jih ni najti. In vrte se oči in zavijajo in vzdihovanje ni ne konca ne kraja: Oh, saj vemo kako je! — Pride »Jutro«, pa objavi, točno in decidirano, kam je odšel akt, zakaj, kdo ga je zahteval in kje se nahaja. In vse pod datumi in uradnimi številki. Molki! Pride drug poziv. A vedno molki! Nič se ne gane. Vse molči, kakor onemelo, kakor da so jeziki izdrti. »Genijalni« povzročitelj pa si nekje mane zadovoljno roke: morda je pa le kaj upalilo, kaj malega ostalo! In, zopet na novo delo!

Zdaj, v tem kratkem času imajo že tretjo zunaj. Kdor jih le hoče poslušati, pa ima takoj polna ušesa, kako rahla, komaj opazljiva da je še Kmečko-demokratska koalicija. Vse zveze da so že potrgane, nobenih stikov ni več in vsako minuto, da bo počilo. Radičevci ne marajo Pribečevica. Slovenska kmetiška ne Jerjava in Svetislav Popović že gliha in mešetari za srečen izhod na drugo stran. Pa ne da bi o tem klerikalci same sebe prepričevali, da bi to sebi dopovedovali, da bi to v svojih krogih razširjali. O, ne!

Strogo in dosledno pripovedujejo to samo ali pristašem SDS ali pa pristašem naše stranke. In kako prepričevalno, vse »iz prvega vira«, pod garancijo ali celo za stavo in seveda strogo zaupno, da bi bolj vlekelo.

Ali kakor sta prvi dve izvitji iz trte, lažnivi raketi spuščeni iz pirotehniške delavnice klerikalnih mojstrov laži, tako je tudi ta tretja. Istega kova, hčerka istih pobožnih želja! Če pa mislijo klerikalci, da si morajo, pa tudi le morejo, pomagati s samimi lažmi, je nam to prav po volji. Po kakovosti sredstev se da tudi prav dobro presoditi njihova moč! Mojsiri laži naj torej lažejo naprej, če si ne morejo drugače pomoči. Tistim, ki jim bodo klerikalni suferji pripovedovali tretjo novico, moram pa to-le povedati: Kmečko-demokratska koalicija je tako složna trdna in čvrsta, kakor ni bila še nikoli nobena koalicija. Druži jo velika ideja, zavest neizbežne skupne zmagae, a nekaj zasluge ima tudi nesrečna politika g. Korošca in SLS. Dokler bo SLS z g. Korošcem vred ponižna in poslušna dekla beovrarske cencarije, dokler bodo klerikalci samo hlapi in sluge različnih beogradskih porodičnih kluparstev, tako dolgo KDK ne more razpasti, se ne raziti, pa makar se tudi vsi mi člani KDK zato trudili. Torej niti v tem slučaju ne! Če pa je SLS naša koalicija tak trn v peti, če jo tako težko trpi in gleda, potem bi ji mogla priti do živga samo s tem, da takoj zapusti cencarijo, pa preide na našo stran. Samo v tem slučaju in samo za to ceno bi prišlo do preokreta v odnošajih KDK napram SLS. Kmečko-demokratska koalicija bi spokorenje

težke industrije, da pa ušiva tudi aktivna smpa-
dije Italijanskega fašizma.

Socialistični republikanski »Schutzbund« je bil ustanovljen mnogo pred Heimwehrom. Ustanovil ga je bivši socialnodemokratični vojni minister Dentica kot posebno delavsko branbo za obrambo republikanskih in socialističnih tekov in iz prvotne 1918. leta. Dejstvo je, da je »Schutzbund« prav pogosto vplival na politični položaj v Avstriji in da se so socialisti njegove pomoči često v izdani meri poslužili. V splošnem pa je le ostal na ustavnem terenu.

»Heimwehr« je prišla do večjega razvoja šele po jutrišnjih dogodkih lanskega leta. Dočim je socialistična bojovna organizacija nfinila v glavnem mestu, izvržalo meščanske obrambne in napadale čete iz dežele, posebno iz Stajerske. Dočim brani prva socialistična tekovina, potrebujejo drugo organizacijo meščanske stranke v svrhu odprave teh pridobitev. Da imajo »Heimwehrovci« tudi lastne načrte, je razumljivo, da pa bi jih mogli doseči, je manj kot verjetno.

Pričakovati je, da pri jutrišnjih dogodkih ne bo ne smazgovatov ne premagancev. Pokazalo se bo, da razpolaga ustavna oblast z zadostno silo, da se v polni meri izvešči. To bo nov dokaz, da je dunajska vlada v polni meri odgovorna za vse, kar se godi onstran Karavank in da lahko prepreči vse, kar ji ni všeč. Če česa ne preprečuje, tistega pač ne bo preprečil.

g. Korošca in cele SLS iskreno in složno pozdravila, če bi videla, da so res zastupili sedanjost z mnote in nesreče ter krenili na pravo pot. Druga načina preokreniti KDK pa ni.

Ivan Pucelj

Klerikalni popravkarji na delu

Radost, ki jo je hotel »Slovenec« izzvati v vesoljnim klerikalnem Izraelu s člankom »V črni okvir« od 4. oktobra, je prekmalu skopnela. Že v petek je objavil prostovoljni popravek, tičoč se njegovih ostudnih napadov proti šolskemu upravitelju na Ježici g. Germeku. »Slovenec« je v tem popravku vse prekidal in dodal na koncu še fatalno priznanje, da ni »hotel« delati nikomur krivice, najmanj pa g. Germeku.

Danes so bili »Slovenčev« čitatelji ponovno »priljetno« iznenadeni. Predložen jim je bil še en popravek, topot zastran napada na g. Šmajdka. O g. Šmajdku je bil namreč »Slovenčev« članek napisal tole:

»Doveč so že časopisi pisali o nelegahni nastavitvi imenovanega (Šmajdka) za šolskega upravitelja. Vsej javnosti je še dobro znano in tudi dokazano, da je svojo prošnjo za razpisano mesto vložil pozno po preteku roka. Pa recimo, da je to zakonito in če je zakonito, to je prav (!) Toda odločno nezakonito je, da je bil imenovan gospod že pred volno disciplinsko kaznovan s klavzulo, da ne more postati šolski upravitelj take ali take šole. Pa vendar ga je režim PP postavil v št. Vid...«

Današnji »Slovenec« pa je o teh svojih »dokazanih« trditvah prinesel preklcik, ki se glasi:

»V članku »V črni okvir« smo pisali, da g. Šmajdek ne bi mogel biti upravitelj, češ da je bil imenovan gospod že pred volno disciplinsko kaznovan s klavzulo, da ne more postati šolski upravitelj take ali take šole. Po informacijah, ki smo jih sedaj preleteli to ni resnica in obžalujemo, da smo to vsled napačnih informacij objavili. Kakor g. Germeku, tako tudi g. Šmajdku nočemo delati krivice. Uredništvo.«

Popravkarji so torej temeljito na delu. Pričakovati je, da še ne bo konec njihovega popraviljanja in da bomo prihodnje dni čitali nove popravke v »Slovencu«. Prav je tako. Moti pa se člankar, ki je napisal ostuden napad »V črni okvir« da bo s takimi poceni popravki poravnana ogromna moralna škoda prizadetim učiteljem. Klerikalni »Veli Joža« se je temeljito blamiral. Moti pa se v oceni svoje moči, kljub klerikalnemu režimu. Prišel bo čas, ko se bo tudi njemu, a ne kot »Velemu Jožu« ampak kot velikemu konju stopilo neusmiljeno na prste. Pred sodišče itak ta mož noče stopiti in prejeti zaslužen kazni za svoj časnikar-

Oj ta režim!

Iz Celja nam poroča: Kakor znano, je vlada povodom proslave probola solunske fronte izdala mnogo tisoč legitimacij za brezplačno vožnjo v Beograd. Ker je storila to z očitnim namenom, da bi spravila v Beograd kolikor mogoče veliko ljudstva iz prečanskih kraljev, bi mislili, da se bodo te legitimacije razdelile popolnoma nepristransko v razmerju števila članstva po raznih društvi in po raznih krajih. V Celju pa lahko ugotovljamo, da je dobil celjski Sokol štiri. Orjuna dve, skavti 2 in Narodna Odrbama tri legitimacije, dočim se pripoveduje iz zelo zanesljivega vira, da je dobil celjski Orel mnogo več legitimacij, kakor ostala narodna društva skupaj. Tudi pri tej priliki torej ne gre brez korupcije. Mnogo legitimacij so dobili bogve kako v roke tudi zasebniki, ki so jih nato razpečavali naprej — za denar.

Kako funkcionira naša uprava po beset-

Triumf „Glasbene Matic“ med severnimi brati

Sijajen uspeh koncerta v Moravski Ostravi. — Nepričakovano impozanten sprejem v Krakovu. — Doslej malo tako sijajnih in umetniško visokih koncertov kakor v Krakovu. — »Ne-presegljiva veličina zborovskega petja iz male Slovenije.« — Ogromno priznanje.

Krakov, 2. oktobra

Ni lahko našim kulturnim pionirjem. Nešteto težav je treba premagati, mnogo poguma je treba, da se tudi prvak med našimi reprezentativnimi pevskimi korporacijami odloči v istem letu že za drugo turnejo v inozemstvo. Obsejne priprave, naporen študij, dopusti članstva in še mnogo mnogo drugega, predvsem pa naša žalostna, prežalostna mlazerja društvenih financ. A ljubljanska Glasbena Matica si je takoj po svojem povratku z zmagovite svoje turneje po Češkoslovaški postavila z našo muzikalno kulturo, z našo visoko pevsko umetnostjo, ki je dobila popolno priznanje že na svoji česki turneji. Sama si je pridobila potrebna sredstva, vsal v toliki meri, da se je upala na pot. Zakaj vedela je, da je dolžna narodu in ugledu, ki ga zasluži v svetu, da nadaljuje z izpolnitvijo svoje važne vzvišene misije, a vedela je tudi, da more vršiti to svojo mislo le iz lastnih sredstev. Zakaj razumevanja za to vrsto reprezentance pri nas še ni. Pripravila se je in je šla na pot, za katero ji morata biti hvaležna narod in tudi država.

Sedanji pripravljeni načrt turnee nava-ja koncerte v Moravski Ostravi, Krakovu, Katowicah, Poznanju in Varšavi ter na povratku obisk Censtohove. A zdi se, da bo morala Glasbena Matica ta program razširiti.

Navdušeni pozdravi na vsem potu.

V nedeljo 30. m. m. je odpotovalo 80 Matičark in Matičarjev s poldanskim br-zovlakom preko Maribora in Dunaja proti Moravski Ostravi. K odhodu se je zbralo veliko število njenih prijateljev, predvsem velika deputacija »Ljubljanske Zveze«, da jim želi srečno in uspešno pot. V Celju so jih pozdravili zastopniki Matic, v Mariboru je bil na peronu skoro ves zbor mariborske Glasbene Matic. Na Dunaju jih je čakalo ob pozni uri zastopstvo Slovenskega krožka s predsednikom g. And. Gabrčkom — Dolga je bila pot do Ostrave, a potovanje ni bilo prebudo, saj je dala ljubljanska železnica direkta, katere organi so doslej še vedno pokazali globoko umevanje za Matično kulturno mislo, na razpolago dva udobna Pullmana, ki bosta spremljala zbor na vsej njegovi poti.

Sprejem v Moravski Ostravi.

Klub zgodnji jutranji uri je pričakovalo Matične pevce v Moravski Ostravi mnogo prijateljev. V prvi vrsti naše priljazne slovenske rojakinje z go. Spitzerjevo na čelu in naša vojaška komisija za prevzemanje vojaškega materiala v Vitkovcah. Po kratkem počitku so si ogledali Matičarji mesto, ta črni industrijski, premogovni moravski center Delo, sila, fabrike, plažvi, noč in dan dež saj.

Pred večernim koncertom je pozdravil Matične pevce v natrpano polni veliki dvorani Narodnega doma ostravski Sokol. Za vzneseni pozdravni govor staroste Sokolske jednote in podstaroste moravsko-ostavske sokolske župe dr. Bohumira Šavrd se je zahvalil dr. Ravnthar Navzoč so bili tudi zastopniki Pevčeve obce čsl (podstarosta dr. Matouš) in domačih pevskih društev. Krepki, izborni sokolski pevski zbor je dovršeno zapel Bendlovo »Svoji k svojimi. Cas je hitel, a Matičarke imajo s svojimi nošami precej dela.

Sijajen uspeh koncerta v Moravski Ostravi.

Plakati so napovedovali koncert v Narodnem domu že za pol osmih. Zbrana je bila predvsem vsa češka elita, a v ložah je bilo opaziti tudi prav mnogo nemške publike. Pevci in Sokoli so prišli v velikem številu. Koncert, ki ga je otvoril sokolski pevski zbor s Smetanovim »Veno«, je uspel sijajno. Poslušalci so bili prevzeti od lepote naših pesmi in od visoke umetniške višine Matičnega zbora. Aplavzi so se stopnjevali od pesmi do pesmi in zbor le moral ponoviti Adamičevega »Mladega Juna-ka« in »Gor čez jezero«. Na otru je pozdravil Glasbena Matica s prisrčnim govorom starosta sokolskega pevskega zbora Pinkas ter izročil Hubadu cvetle. Razkošen šopek vrtine z zlato vezanimi trakovi so poklonili zboru ostravski Jugoslovani.

Po večerji so bile izrečene v prijateljskem krogu pevcev, Sokolov in naših ostravskih rojakov prisrčne napitnice. Dr. Matouš, podstarosta POČ, je poudarjal, da bo moral v svojem poročilu na praški osrednji odbor izjaviti, da v skali ocenjevalnih redov za pevske zore ni klasifikacije, ki bi mogla pravilno oceniti visoko umetnost Matičnega zbora. Vsem neumornim marljivim prijateljem, posebno ostravskim Slovencem se je zahvalil predsednik zbora g. Pečenko. — Da je zapustil koncert Glasbene Matic v Moravski Ostravi, kjer je bila po presledku nekaj mesecev prav za prav zaključena turneja po Češkoslovaški, sijalen vitis, moremo sklepati že iz tega, da želijo vsi krogi ponovitev koncerta na povratku s Poljske.

Impozanten sprejem v Krakovu.

V torej zjutraj je zapustil Matični pevski zbor Ostravo in češko zemljo in odpotoval v Krakov. Na mej ikavalijski sprejem poljskih uradnih organov. — Že prihod v Krakov je dal našim pevcem zagotovo v Krakov. Na meji kavalijski sprejemajo z odprtim srcem. Na kolodvoru vojaška godba, v čakalnici 80 pevcev »Kra-kowskiego Echa«, in akademski pevski zbor, ki so naše pevce pozdravili z filipozika za Zvezo pevskih društev krakovskega vojvodstva. Med domačini je bilo več naših ljubih znancev, med njimi g. Zathey, ga. Levandovska, gospa Pilgova, hčerka Matičarke ga. Julije Ferjančeve, in drugi.

Navdušeno so Matičarji pozdravili zasluznega kulturnega zastopnika Slovencev med Poljaki, g. univ. prof. dr. Frana Ilesica, ki je z idealnim, neumornim delom pripravil Matiči pot v vseh mestih njenih koncertov.

Naši pevci, ki so bili udobno nastanjeni v raznih hotelih, so se morali po kratkem ogledu krasne, sijalno akustične velike koncertne dvorane v Starem teatru pripraviti za koncert.

Umetniški višek krakovskega koncerta.

Morda je zbor Glasbene Matic absolvir-prav malo tako sijajnih, na najvišjem umetniškem višku stojih koncertov, ka-

kor je bil včerajšnji. Krasno zasedena velika dvorana je pozdravila naše pevce že ob prvem nastopu s toplim dolgotrajnim aplavzom, ki je še narasel ob prihodu mojstra Hubada. Poleg vse odlične krakovske družbe in vseh muzikalnega sveta je bil navzoč tudi krakovski vojvoda g. Ludvik Darowski. Zeleli bi, da je ljubljanska slišala ta koncert in ogromno priznanje navzočih, a da bi danes tudi slišala izjave iz krogov glasbenikov in tudi onih, ki so poslušali koncert v radiju. Izvrsno razpoloženo zbora, sijalna akustika dvorane, nad vse hvaležna, glasbeno visoko naobrazena publika so ustvarili ubranost, ki je Matični zbor kljub dosežanjim že res velikim uspehom morda še ni dosegel. Naj navedemo le par izjav, za katere smo zvedeli dr. Jachimieki, profesor muzikale na krakovski univerzi, urednik mnogih glasbenih revij, svetovno znan avtor mnogih muzikoloških knjig, ni mogel najti izrazov za oceno Matičnega koncerta. S solzami očmi se je zahvaljeval zastopnikom Glasbene Matic, da so prinesli v Krakov toliko lepoto in izrazil svoje začudenje, da more priti iz male Slovenije, katere pevska kultura mu je na njegovo žalost doslej še neznan, tako vzvišena, po njegovem mnenju nepresegljiva veličina zborovskega petja. Vodja koncertnega urada se je čudoma čudil, da mora prijeti tak zbor po lastni iniciativi in iz lastnih sredstev turneje v inozemstvo in da ga ne pošilja v svet država, da bi reprezentiral neno kulturo tako, kakor je gotovo ne more nikdo drugi.

Med koncertom je bilo zboru in mojstru Hubadu poklonjenih več dragocenih darov in bogatih prekrasnih sopkov svežega cvetja. Pevsko društvo »ECHO« je prineslo lep album Krakova, akademski pevski zbor razkošen album reprodukcij poljskih slikarskih umetnin, njihov zastopnik akademik g. Milkowski je pozdravil zbor in se zahvalil za gostoljubnost ob obisku njihovega zbora v Ljubljani. V imenu Zveze pevskih in glasbenih društev krakovskega vojvodstva in kot zastopnica v inozemstvu odsotnega njenega predsednika, poslanca Marijana Dombovskega je gđ. Jadwiga Zbrozowska podala Hubadu po prekrasnem toplen nagovoru veliko kosaro cvetja.

O nepopisnih vtisih, ki so jih doživljali danes Matičarji ob ogledu historičnih znamenitosti staroslavneja krakovskega Krakova in mesta, bomo še poročali.

Matičarji gostje krakovskega vojvoda.

Naj povemo le še, da so zastopniki Glasbene Matic, ki so bili gostje pri krakovskem vojvodu, sporočili, da je vojvoda izjavil, da je koncert uspel proti vsakemu pričakovanju. Napil je Glasbeni Matiči in izrazil upanje v poglabitev ne le kulturnih, marveč tudi gospodarskih stikov med našo in poljsko državo. Sporočil je tudi, da se je pri njem oddadla deputacija pevskih društev iz Lvova, ki je obiskala včerajšnji koncert, ter ga naprosila, naj skuša doseči, da bi Glasbena Matica obiskala tudi Lvov. Žal, tej prošnji skoro gotovo ne bo mogoče ustreči. Vse današnji dan pa prihajajo vodstvu turneje iz vseh krakovskih krogov prošnje za ponovitev koncerta na povratku. Morda bo šlo.

Krasen uspeh v Poznanju

Poznanj, 6. okt. 2. Na svojem mnogov-tem umetniškem pohodu preko Moravske Ostrave in po triumfalnih uspehih v Krakovu je zbor Glasb. Matic priredil sinoči v tukajšnji konc. dvorani koncert, čigar uspeh je bil presenetljivo sijajen. Navdušeno občinstvo, ki je napolnilo veliko koncertno dvorano, je prirejalo mojstru Hubadu in pevskemu zboru bučne ovacije, ki niso hotele prenehati. Ob izjavljanju njegovih skladb je bil tudi skladatelj Lajovja, ki spremlja zbor na turneji, deležen navdušenega in burnega priznanja. Aplavsi je bil tolikšen, da je moral zbor ponavljati precejšen del svojega programa. Na zbor in njegovega zborovodjo Hubada se je vsul dež cvetja in vencev. Po koncertu so bili Matičarji gostje mesta.

Matični zbor je sprejel tukaj telefonični poziv za dva koncerta v Vilnu. Istotako je deputacija lvovskih glasbenih krogov posredovala že v Krakovu, da bi Matičarji priredili na povratku koncert v Lvovu. V nedeljo 7. t. m. nastopi zbor v Varšavi, kjer se glasom dospelih informacij vrše velike priprave za svečan sprejem Matičarjev. Koncert v Varšavi bo, kakor kaže, v šek turnee. Po povratku iz Varšave se bo zbor odval laskavemu pozivu in priredi izven turnejskega programa koncert v Vilnu. Potem pojde še v Censtohov.

Koncert „Grafike“

Snočni koncert »Grafike« je pod vodstvom g. prof. Gröbminga prav lepo uspel. Okrog 30 članov broječi moški zbor je zapel več deloma neznanih, zborovskih skladb skladateljev Prelova, Haidricha, Jereba, dr. Schwaba, Premia, Ravnika itd. Zbor se vsako leto razvija krepko naprej in mu resnega stremljenja ne more nihče odrokat. Pevovodja skuša podati vsako pesem čim bolj zaokroženo, kar se mu je valic le redno težkemu programu tudi dokaj posrečilo. Kot solist je sodeloval še dobro znani baritonist g. Marjan Rus s tremi solspeli, s katerimi je žel velik aplavza. Obisk je bil prav dober.

Današnji »Slovenec« priobčuje besen napad na moj kritiko o berlinskem simfoničnem koncertu, ki se obrača v zadirčnem in užaljenem tonu name osebo. Že danes konstatiram, da na osebne napade princh-pieno ne odgovarjam ter da si tudi tega zaletavanja ne bom gnal k srcu. L. M. 3

»Kukuli« v ljubljanski drami

Snoči je bila v dobro zasedenem gledališču premiera veseligrje V. A. Jager-Schmidta »Kukuli«, v režiji gosp. prof. Osina Šesta. Dokaj plehek komad, ki ga bo nudil publiko ob nedeljskih popoldnevih obilo zabave. Naslovno budo je igrala ga. Nablocka, ki jo je občinstvo burno pozdravljalo. Dobila je šopek cvetle. Podrobnosti sledi.

Naši kraji in ljudje

Kulturna dolžnost vsakega naprednega Slovenca je ojačiti „Vodnikovo družbo“!

V kulturni fronti je vsakdo vojak in voditelj. — Ako ne čuti vsakdo del odgovornosti na sebi ni napredka.

Napredno kulturno delo ni neznatno. Ako bi zložili napore tisočev izobraževalnih, sokolskih, strokovnih društev, desetstisočev mestne in podeželske inteligence s starejšo učiteljsko generacijo na čelu, zbralo bi se impozantno gradivo, dokazi idealizma in žrtve, ki so zelo častni. Temu delu se imamo zahvaliti, da v Sloveniji kakovost odtehta številu.

Klerikalizem se v nenasitni svoji neustojljivosti boji tega dela, slabši ga in preganja, obenem pa pomnožuje svojo akcijo.

Komur je na srcu bodočnost Slovenca in kdor pripozna civilizatorno vlogo svobode v duševnem udejstvovanju na vseh poljih znanja in lepote, ne more indiferentno samo od daleč opazovati tekmovalnosti med „prosvetno“ akcijo, ki je samo dekla ene cerkveno - politične propagande, in akcijo, ki te spone odklanja na podlagi tisočletnega izkustva, da je cerkveno - politična kuratela od nekdaj propast napredka znanosti, poleta duha in vseh ustvarjalnih in plemenitih sil človeštva.

Danes kulturna akcija ni samo delo velikih mislecev in umetnikov, v dobi demokracije gre kulturna v masa, ki prehajajo v sodelništvo in iz katerih poganjajo novi cvetovi civilizacije. Razširjenje lepe knjige in poučnih spisov je merilo kulturnega stanja. Kmet in delavec, še bolj pa obrtnik in namešteneec, so danes že kulturni konsumenti.

Vodnikova družba za minimalno ceno 20 Din vsako leto vrže po štiri lepe knjige med ljudstvo. Te dni čitamo, da koncem meseca izide letošnja zbirka: Pratika, z novo in vsestransko poučnomo, zabavno vsebino, dve poljudni, a literarno visoko stoječi povesti (Matičič, Govekar) in prvi del zgodovinske razprave o našem osvobojenju iz peresa dr. Laha. Ob današnji draginji tiska je 20 Din za tak knjižni dar res malenkost.

Ko izidejo knjige, ali ko se izve za številne članove, mnogokdo za občudovanjem prizna, da je to lep uspeh. Nič ne pomisli in ne ceni, koliko truda tiči v taki organizaciji, koliko potov in agitacije, pisarjev in drugih težav. Mi ne razpolagamo s kadrom duhovščine, ki ji škoti naravnost ukaže, kako mora delati, država in ljudstvo pa plača. Kulturno delo sloni na naši strani izključno na idealnem razumevanju skupnih dolžnosti.

Mi bi radi, dasi hvalažni mnogobrojnemu kulturnim delavcem, na tem mestu približati, da je poleg aktivnih še na tisoče in še več čisto pasivnih vej, sposobnih sicer in razpolagajočih v vplivom, vendar čakajo kakor v senci. Bodisi na videz nepoznani ali prezrti ali pa pod vtisom napačne skromnosti ali sramežljivosti, v kolikor ne gre za komodnost in brezbriznost, drže roke križem, češ, naj drugi delajo. Jezi jih, če ni uspeha, a sami nočejo ni v najmanjsem delokrogu prijeti za delo.

Rekli smo, da je teh ljudi še na tisoče. Ako bi vsakdo le s prstom gnil, bi Vodnikova družba zrastle na 40 do 50.000 članov.

Izgovor, da od zgoraj ni pobude, danes v nobeni panogi našega javnega

življenja ne drži, najmanj pa pri kulturnem delu, za katero je prilike in polja dovolj. Ni ga moža, ne žene, ki ne bi imela kje nekaj vpliva, da plasira lepo ceneno knjigo in časopis.

Namen tega članka je, vzbuditi vest onih tisočev pasivnih gledalcev, ki s interesom samo opazujejo vrvenje drugih. Vedo sicer, kaj treba, a tudi za mal napor ne premagajo samih sebe.

Pri njih je ključ do zmage velike napredne kulturne akcije. Ali ne bi utegnili prihodnje dni pridobiti vsak par novih članov „Vodnikovi družbi“ ali sami naročiti enega ali dva izmed nezavednih in siromašnih?

Dr. Gregor Žerjav.

Pri „Vodnikovi družbi“ izidejo letos naslednje knjige:

1. Vodnikova Pratika za l. 1929.
2. Fran Govekar: „Olga“. Povest.
3. Ivan Matičič: „Na mrtvi straži“. Zgodovinska povest.
4. Ivan Lah: „V borbi za Jugoslavijo“. Članarina 20 Din se vplača pri najbližjem poverjeniku, lahko pa tudi neposredno pri „Vodnikovi družbi“ v Ljubljani, Miklošičeva c. 16, ali pri „Tiskovni zadrugi“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54 osebno, po odposlancu ali nova ulica 54 ali njeni podružnici v Mariboru, Aleksandrova cesta 13 osebno, po odposlancu ali po pošti.

Najcenejše se pošlje denar s občo položnico za 25 par, ki se dobi pri vsakem poštnem uradu, izpolnivi jo s številko čekovnega računa „Vodnikove družbe“ (št. 14.520). Prijave tudi z navadno dopisnico na omenjene naslove. Kdor pridobi več članov, naj jih javi z dopisnico skupno. Knjige pridejo potem preko najbližjega poverjenika.

Važen tehnični izum našega rojaka

Patentni urad v Beogradu je nedavno objavil patent eksplozijskega rotorja, izum Slovenca Lojzeta Volca. Stvar bo zanimala ne samo strokovnjake, temveč tudi široko javnost, zato navajamo nekaj podatkov o prednostih izuma.

Eksplozijski rotor patent Volc, je v pogledu konstrukcije zelo enostaven. Vsi sedemdesetih kompartmentov mehanizmi pri tem rotorju odpadajo, njegova teža na konjsko silo se zelo zniža, kar je posebno važno za njegovo ceno. Koristni učinek rotorja se poveča, ker nima nikakih mrtvih točk, v katerih bi se sila gubila; zaradi manjšega trena, ker ima rotor samo dva glavna ležaja, se efekt rotorja še bolj poveča. Najvažnejše pa je, da rotor deluje širitaktno, in da se ta učinek prenese pri vsakem obratu na os, ne pa pri vsakem drugem obratu, kakor je to pri sedanjih širitaktnih motorjih. Zunanja oblika motorja (rotor-motorja) sliči Peltonovi turbini. V notranjosti je pravi rotor; ta izgleda kot zamajnjak, je na enem tretjinskem delu izdolben in teče v zaprtim oklopu, kar rabi kot cilindri. Pri rotaciji v izdolbini rotorja se vrši vsesavanje, komprimiranje, eksplozija in odvod izgorjenih plinov; poedine faze so odvisne od trenutnega položaja izdolbine rotorja v obodnem cilindru na poti okoli svoje osi. Zelo značilno je tudi, da se posamezni cilindri lahko oklopijo v serijo na isto os in po potrebi zopet odklopijo, ne da bi bilo treba pri tem ustavljati obrat, kar je posebne važnosti za sigurnost obrata, za ekonomično izkoriščanje motorja in gorilnega materiala. Posamezni cilindri delujejo vedno z maksimalno

silo, a ostali mirujejo in se priklonijo žele po potrebi.

Po izjavi g. Volca, ki je svoj izum že izpopolnil, bodo njegovi rotor-motorji, ako se jih bo izdelovalo v večji množini, tako poceni, da se že samo iz razlike v ekonomski amortizaciji v par letih.

Kritika strokovnjakov je zelo povoljna in g. Volc je že v pogajanjih s tujimi strokovnjaki zaradi prodaje patenta. Želeli je, da se tudi domače tvrdke zainteresirajo za izum domačina — Slovenca.

K odkritju spomenika padlim vojakom v Škofji Loki

Ze dobrih 10 let je za nami, odkar se je končal ogorčni mrtvaški ples — in vendar, kako kratka je ta doba! So dnevi, ko se prikaže v našem spominu vsa vojna groza, kakor da je razsvetljena od ogromnega žarometra. A čas teče, teče... Kar je še sko-

raj živo v našem spominu, se začnejo polagoma pogrezati v preteklost. O svetovni vojni že poučujejo našo decu profesorji zgodovine...

Kot smo že poročali, odkrile so nedolgo spomenik padlim vojakom žrtvam v Škofji Loki. S Škofjelokani pričakujejo ta dan tudi ostali Slovenci z veliko napetostjo. Kajti z novim spomenikom bo dala ne le Škofja Loka, temveč vsa Slovenija viden izraz svojim čuvstvom ob spominu na uboge žrtve svetovne vojne.

Spomenik je zelo posrečeno delo našega vrlega kiparja Ivana Jurkoviča. Z vsjo globoko resnobo svoje umetniške duše se je mladi kipar posvetil izvedbi tega dela, ki ga je končal tako, da bo trajno v čast njemu in Škofji Loki. Vso to tugo slovenskih mater, slovenskih sester in slovenskih deklet je izlil v oblike svoje žalujoče Slovenije.

Spomenik take umetniške kvalitete s tako izrazito slovensko noto ne bi mogel stati na primerljivi mestu, kakor v starodavni Škofji Loki, v domovini bratov Subicev in Groharja. Gotovo bo tvoril odslej najlepši okras temu prijaznemu in slikovitemu mestecu.

Za določitev tržnih cen mesa in kruha v Ljubljani

Sredi preteklega meseca je sklical ljubljanski mestni magistrat široko anketo, na kateri se je razpravljalo o draginji življenjskih potrebščin v Ljubljani. Končni sklep ankete je bil, da sta se odredili dve posebni uradni komisiji, ki sta imeli preiskati in ugotoviti nakupno in prodajno ceno mesa v mestni klavnicni in pa peko kruha v ljubljanskih pekarnah.

Prva komisija, ki je imela nalogo prisostvovati nakupu žive živine in njenemu klanju, se je zbrala v sredo zjutraj na sejmskem prostoru poleg mestne klavnice. Dasi je bila prva tržna sreda v mesecu, izbira ni bila velika. Komisija je prisostvovala nakupu treh volov, ki so jih kupili mesarski mojstri Marčan, Perme in Brecljnik. Cena je bila precej visoka. Popoldne so vole v prisostvosti komisije v mestni klavnicni zaklali, nakar so meso stehali in je komisija ugotovila:

I. Vol mojstra Andreja Marčana je imel 524 kg žive teže po 8.125 Din za kg, skupaj 4257.50 Din. Meso v četrtih s privrigo in z odbito 5% kalo je tehtalo 259.9 kg. Komisija je po daljšem sklepanju določila kot srednjo povprečno prodajno ceno za volovsko meso 16 Din za kg, kar je znašalo za cellega vola 4152 Din. Izkupček za 40 kg težko kožo po 20 Din za kg je znašal 800 dinarjev. 17.5 kg loja po 5 Din za kg je vrglo 87.50 Din, vampi 48 Din in čreva 25 dinarjev. Izkupček torej skupaj 5112.50 Din.

II. Mojster Ivan Perme je kupil 527 kg težkega vola po 8.25 Din za kg žive teže za 4367.50 Din. Meso v četrtih je tehtalo 245 kg, kar je vrglo 3920 Din, 46 kg kože 920 Din, 18.5 kg loja 92.50 Din, vampi 48 dinarjev in čreva 25 Din, skupaj torej 5005.50 Din.

III. Tretjega vola, težkega 546 kg je kupil mojster Alojz Brecljnik po 8.50 Din za kg žive teže za 4641 Din. Meso v četrtih je tehtalo 276.80 kg in je vrglo po določeni ceni 16 Din za kg 4428.80 Din, koža (46 kg) 920 Din, 28 kg loja 140 Din, vampi 48 Din in čreva 25 Din, skupaj 5561.80 Din.

Nato je bil komisiji predložen stroškovnik vsakega mesarja, v katerem so bili navedeni podrobni stroški do končne prodaje mesa na stojnici ali v lokalu in sicer znašajo ti stroški za vsakega vola:

Klavnica in užitina 115 Din, prepis lastništva 5 Din, tehtanje zaklanega vola 2 Din, davki 80 Din, nalemnina stojnice 20 Din, hladilnica 66 Din, nakupni stroški 25 Din, prigon 25 Din, dvodnevno vrnjenje 20 Din, konj 40 Din, voz 10 Din, vajenec 40 Din, obraba orodja 20 Din, perilo 20 Din in pomočnik 100 Din, skupaj 588 Din.

Izkupček v prvem primeru je znašal 855 dinarjev, v drugem 628 Din in v tretjem 920 dinarjev. Od tega izkupčka je treba v vsakem primeru odbiti stroške 588 Din, nakar

dobimo končni zaslužek mesarja in sicer v prvem primeru 267 Din, v drugem 50 Din in v tretjem 332 Din. Komisija, ki so jo tvorili zastopnik velikega župana obl. sanit. referent dr. Mayer, zastopnik mestnega tržnega nadzorstva dr. Kunc, tajnik Zbornice TOI dr. Pless, predsednik Zveze obrtnih zadrug Rebek, predsednik Mesarske zadruge Toni in občinska svetnica Zajc in Musar, je sestavila podroben zapisnik o izvršenem poskusnem klanju in ga oddala mestnemu magistratu, ki bo končno sklepal o določitvi primernih tržnih cen mesa.

V četrtak se je v pekarni Franca Dolmarja na Poljanski cesti sestala druga komisija, ki je prisostvovala poskusni peki kruha. Sicer so se v preteklih tednih vršile že 4 poskusne peke kruha v mestni ubožnici in v treh ljubljanskih pekarnah, toda rezultati niso bili zadovoljivi in v prevetelkom medsebojnem nasprotju, radi česar se je komisija odločila za peto poskusno peko kruha. Rezultati dosedanjih pek so bili naslednji:

I. V mestni ubožnici so napekli iz 100 kg moke 136 do 138 kg kruha, toda ta peka je zelo drugačna od peke pri obrtnikih, ker so bile štruce v tem primeru pripečene druga k drugi in tako vlaga kruha ni mogla v taki meri izhlapevati kakor sicer. V II. primeru so dobili iz 100 kg moke 130.64 kg kruha, toda ta kruh je bil pretrdo zmešan, premalo vzhajal in pečen v peči, ki je imela nadpovprečno temperaturo. V III. primeru so napekli iz 100 kg moke 126 kg kruha, kar bi približno odgovarjalo normalnim rezultatom. IV. slučaj pa je pokazal izid peke prejemljen rezultat in sicer so dobili iz 100 kg moke 123.40 kg kruha, s čimer se komisija seveda ni mogla zadovoljiti in soglašati. Včerašnja peka je pokazala, da je mogoče dobiti iz 100 kg moke 127.29 kg kruha in bi bila torej srednja mera po 100 kg moke 128 kg kruha.

Tudi ta komisija, kateri so prisostvovali: za mestno tržno nadzorstvo dr. Kunc in Derganc, kot sodni izvedenec pekovski mojster Jenko, za zvezo obrtnih zadrug predsednik Rebek, za Zadruge pekov načelnik Vidmar, za Delavsko zbornico Marček in občinski svetnik Likar, je izročila svoje poročilo mestnemu magistratu, ki bo na podlagi ugotovljenih rezultatov in na podlagi kalkulacije pekovskih mojstrov ugotovil zaslužek obrtnika in določil prodajno ceno kruha.

V obeh primerih, pri mesarjih kakor pri pekih, kažejo ugotovitve, da zaslužek mesarskih in pekovskih mojstrov nikakor ni tako velik, kakor si ga predstavlja kupujoče prebivalstvo. Ogromna konkurenca, ki se pri nas med obrtniki stalno razvija in dnevno stopnjuje, izključuje vsak prekomerni dobiček. Videti je, da bo pravi vzrok draginje življenjskih potrebščin treba iskati globlje in na drugem mestu.

Izpremembe v šolstvu

Beograd, 6. oktobra.

Na naslednjih šolah se otvorijo vzporednice in razredi: na I. dekliški meščanski šoli v Mariboru dve vzporednici; na osnovni šoli v Črnoch, srez Dravograd, drugi razred in se omenjena šola izpremeni v dvorazrednico; na dekliški meščanski šoli v Celju vzporednica; na osnovni šoli v Dolenji vasi, srez Kočevje, vzporednica; na osnovni šoli v Velikih Laščah vzporednica; na osnovni šoli na Studencu-lgu vzporednica. S tem se na osnovnih šolah sistemizirajo nova učna mesta.

Nova štirirazredna osnovna šola se ustanovi v Radinici pri Ljutomeru s šolskim okolišem - Radinci, del občine Hrašnje, del

To je ona lampja

ki daje solčno svetlobo, ker je njena svetloba trikrat močnejša od one drugih svetilk, a porabi tretjino goriva kot druga svetilka. ALLADIN svetilka je čudo tehniške, ker sveti s 94% zraka in 6% petroleja, daje čisto, belo solčno svetlobo, močnejšo od 80% sveč. Sveti brez vonja, saj, dima in šumenja, ni treba pumpati, ne predgrevati. Ravnanje je tako preprosto, da se jo zamore zaupati komurkoli v hiši.

Zahtevajte brezplačen opis od gen. zastopstva.

Gen. zastopstva **ALADDIN**
BARZEL D. D. SUBOTICA

Čuvajte se pred slabimi potvorbami in zahtevajte samo pravo ALLADIN SVETILJKO.

občine Riharovci, del občine Boračevo, del občine Šratovci-Mele in del občine Mota. Na tej šoli se sistemizirajo upraviteljsko in še tri učna mesta.

V ministrstvu prosvete, oddelek za srednje šolstvo, je nastopil službo profesor Ivan Sivec iz Kočevja. V ministrstvo prosvete, v odsek za osnovno in meščansko šolstvo v Sloveniji, je premeščen Lovro Traven, učitelj iz Vlake, srez caribrodski.

Premeščen so naslednji učitelji in učiteljice: Irma Komavili iz Hajdine v Maribor, dodeljena prosvetnemu oddelku velikega župana; Ana Kotnik od Sv. Ane v Slov. Goricah k Sv. Jakobu; Franciška Senčar iz Radovice v Vučju vas pri Ljutomeru; Matilda Kordiš iz Trave pri Kočevju v Drago; Oton Fetič-Frankheim iz Preserja za upravitelja v Rovtarske Ziberše nad Logatcem; Adalbert Potočnik iz Kostanjevice v Catež ob Savi; Martin Marinič iz Fare vasi pri Kočevju v Doljno Toplo reber pri Novem mestu in Marija Jančič iz St. Lenarta nad Laškimi v Senovo pri Rajhenburgu.

Grozna žrtev neznanega Landruja na Bledu

Zagonetna najdba ostankov sežgane ženske. — Obsežna preiskava strahovitega zločina

Bled, 6. oktobra.

Ob ogromni severni steni prostrane Jelovce, ki stiri nad blejsko kotlino, se nahaja poznana in priljubljena izletna točka Babji zob, zlasti znana po svojem razgledu, podzemskih jamah in romantični okolici. V zadnjem času so jo obiskovali zlasti tudi letoviščarji z Bleda. Pri jami Babjega zoba je odkrila pretekli četrtlet orožniška patrolja z Bleda, ki sta jo tvorila Davorin Frece in Martin Otrin, kup ožganega človeškega okostja, ki je pričal, da se je moral na tem mestu zgoditi grozen zločin, kakršnih po zamisli in izvedbi naša kronika še ne pozna.

Orožniki so bili na to zagonetno najdbo takoj pozorni in so natančno preiskalo okolico. Poleg ožganih kosti človeškega trupla so našli na pogorišču kos ženske srajce, ki je bila na zgornjem delu obrobjena s kletkanimi čipkami, ter par ženskih svilenih nogavic. Končno so našli še zlato zapestnico za žensko ročno uro iz alpake. Vložitvi del za uro je četverouglat. Na enem delu zapestnice je utisnjena črka A. Drugih znakov ni bilo mogoče izslediti, enako ne predmetov, ki bi mogli pojasniti, ali dali dovesti na pravo sled za ugotovi-

tev identitete ženskega trupla.

Dasi pa je stvar v pogledu identitete še povsem zagonetna, se vendar s sigurnostjo sklepa, da gre za truplo kake letoviščarke ali nedeljske turistinje iz boljših krogov, o čemer pričajo preostale njene stvari. Nadalje se s precejšnjo verjetnostjo sklepa, da gre tu za zločin iz sadizma, kakršnemu je bil vdan Landru.

Umorjena je imela najbrže na svoji poti k Babjemu zobu spremljevalca, ki jo je pri jami umoril. Lahko, da je zločin izvršil iz roparskega namena, toda verjetneje je, da iz strašne perversne nagnjenosti. Truplo umorjenke je na koso razsekalo, kar se da sklepati iz kosti, ki so bile razsekane in na kup zmetane. Nemoteno je morilec razsekane kose trupla sežgal na pripravljenem ognju. Da ni bila umorjenka domačinka priča tudi dejstvo, da v blejski okolici ne pogrešajo nikogar, kakor so dognale orožniške poizvedbe. Orožniki so zatorej danes neprestano poizvedovali po hotelih in letoviščarskih stanovanjih. Preiskava bo očitno zavzela širok obseg in je razumljivo, da blejsko prebivalstvo s skrajno napetostjo zasleduje njen potek.

Dr. Korošec in pretepavanje v Glavnjači

— Gospod minister, onemu pretepenemu Rusu bi bilo treba vsekakor dati nekakšno zadoščenje.

— Če bi bil katoličan, bi mu to vračunal v odvezo grehov. Tako pa lahko samo odredimo strogo preiskavo, da doženemo, kako je ta stvar prišla v javnost

(Po „Politiki“)

Najgrandioznejši orijentalni velefilm

BELA HANUMA

Razkošje in tajnosti harema. Nad 60 lepih odalisk. Suženstvo in krutost orijental-ske ljubezni. Nasprotstva med Orientom in Zapadom.

V glavnih vlogah nepozabljiva **GRETA NISSEN** in **Charles Farrell**

Predstave ob 8., 1/5, 6., 1/8. in 9. uri.

ELIOTI KINO MATICA

Telef. 2124.

Z avtomobili iz Južne Afrike do Ljubljane

Včeraj je odpotovala iz Ljubljane Chevroletova ekspedicija, ki jo vodi pot iz Kapstadta v Stockholmu. — Kje je pretilo potnikom največ nevarnosti in kje so bili smrti najbližje?

Ljubljana, 6. oktobra.

Na ljubljanskih ulicah se je pojavila eksotična karavana, obstoječa iz sovornega avtomobila, zaprte limuzine in mal. dirkalne avtomobila g. Barešiča. Takoj so vedeli ljudje, ki so se trumoma ustavljali in rado vedno motrili nenavadne potnike, da imajo pred seboj Chevroletovo ekspedicijo, čije prihodec je zabeležilo današnje »Jutro«.

Ekspedicijo vodi angleški kapetan Lacey, ki je lani potnikel z Chevroletovim avtomobilom rekord ekspresnega voza od belgijskega Konga do Kapstadta, a člani te ekspedicije so novinar Makepace, kinopreter Williams, strokovnjak za radiotelegrafijo Wilson in sluga Tong ali, kakor so ga na potovanju krstili, Jimmy-Jack, zamorec iz centralne Afrike, ki je v službi g. Laceyja že nad 10 let. Mimo tega, da gre ekspedicija za reklamo Chevroletovih avtomobilov, je imela po nalogu angleške vlade ugotoviti, kje bi bil najbolj pripraven trasirati železniško progo skozi Afriko. Ekspedicija ima tudi znanstveni karakter, ker je vso dolgo pot, zlasti onko skozi džunglo in pragozde, fotografirala. Pred odhodom iz Kapstadta je ekspedicija vzela s seboj vse potrebne rezervne dele in ročno apoteko, v kateri je bil tudi serum za lažje ugrizov strupenih kač.

Skozi džunglo in divje pragozde.

Odhod te ekspedicije 1. marca t. l. je vzbudil v Afriki in Angliji senzacijo. Mnogi vobče niso verjeli, da se bo ekspedicija sploh kdaj vrnila, saj je krenila na pot v najslabšem letnem času, v deževni dobi, in je ruta vodila skozi neraziskane kraje, skozi džunglo in divje pragozde. Angleška vlada je dala ekspediciji na razpolago stotino vojakov, da bi jo varovala pred divjimi zvermi ter branila pred nasilnimi domaćini. Mnogokrat je bila ekspedicija v skrajno opasnih situacijah. Prepotovali so kraje, kjer so si morali delati pot skozi 2 m visoko travo. Največ nevarnosti jim je pretilo v zgodnjem delu Nemške Afrike. Domačinov niso poznali, prav tako pa tudi ne strahot terena. Vsak čas se je eks-

pedicija dvignila in zopet padla. Ponoči so jo napadali levji, tigri in druge zveri. Smrti so bili tu najbližje.

Časopis v pustini za pet ljudi.

Kljub vsem težočam in neprestanim življenjskim nevarnostim je ekspedicija srečno prepotovala pustino in džunglo. Izvrstno ji je služil radijski aparat, po katerem je bila ekspedicija v zvezi z vsem svetom, v prvi vrsti s prijatelji v Južni Afriki. Po njem jih je pri potniku razveseljevala godba iz raznih velemestnih danzingsov in music hallov. Da bi bila ljubija tem bolj popolna, je novinar Makepace izdal med potoma tri stalne številke lepo ilustrirane časopisa.

Ekspedicija je mislila potovati prvotno samo do Kaira. Interesi družbe pa so zahtevali, da mora nadaljevati pot in tako potuje sedaj proti Stockholmu v Kairu se je ekspedicija poslovala od čete vojakov, ki jo je ves čas zvesto spremljala. Iz Egipta je krenila ekspedicija v Malo Azijo, od koder je dopotovala skozi Tracijo, Bolgarsko in Rumunijo v Jugoslavijo. ... Dalje jo vodi pot preko Trsta in Milana v Švico, a zatem v Pariz in London, odkoder se bo vrnila na kontinent in odpotovala v Antwerpen, nato v Berlin in naposled v Stockholmu.

10.000 metrov filma iz afriške džungle.

Na vprašanje, koliko bodo znašali vsi stroški ekspedicije, je kapetan g. Lacey smeje odgovoril, da 150.000 dolarjev, kar znaša v naši valuti okoli 8 milijonov dinarjev.

— Ali ste mnogo filmali?

— Izdelali smo 10.000 metrov filma afriške džungle. Naš Williams se bo potrudil, da bo ta film eden najlepših in najboljših poučnih filmov, kar jih imamo doslej okoli Afrike.

— Kako vam ugaja Ljubljana?

— Izredno Videti je, da je visoko kulturna. Ogledal sem si jo prav dobro! ... Eksotična ekspedicija je popoldne odpotovala preko Raketa v Trst. V Stockholmu bo dospela začetkom novembra.

Huda avtomobilska nesreča pri Sebenjah

Šofer je priletel v občestni konfin in bil takoj mrtel. — Vseh šest potnikov, ki so se vrtili, je več ali manj ranjenih.

Golnik, 6. oktobra.

Danes kmalu po 16. uri se je pri sebenjskem znamenju zgodila strašna avtomobilska nesreča. Šofer g. Ivana Dovžana, gostilničarja in posestnika na Golniku, Edvard Mali, Dovžanov svak, je vozil nazaj na Golnik družbo šestih izletnikov invalidov. Na ostrem ovinku je šofer izgubil moč nad volanom in posledica je bila, da se je avto, ki si ga je g. Dovžan šele pred kratkim nabavil za prevoz potnikov, dvakrat preobrnil. Vse izletnike je vrglo iz avta, da so popadali na tla in se več ali manj poškodovali. Šofer pa je zadel tako nesrečno ob občestni konfin, da je oblezel takoj mrtel. Od izletnikov je dobil najhujše poškodbe učitelj v pokopu g. Jože Golmajer, ki bo najbrže podlegel hudim ranam.

Služajni je privozil mimo kraja nesreče avto tvrdko Frank Sinovi, ki je takoj ob stal in na odredbo potnika g. Felka Berliča preprejel ponovnece na Golnik. Mrtvega šoferja so prepeljali v mrtvašnico v Križah. Avto sam je tako poškodovan, da bo le po obsežnih popravilih zopet sposoben za promet.

„Strankarstvo pri ljubljanskem radiju“

K naši kritiki o razmerah v ljubljanskem radiju se »Slovenec« zavzel najlažje defenzivno stališče, ki si ga je mogoče misliti: pravi namreč, da tako kritiko odklanja, češ da je neresna in da iz nje govori želja, da bi mladi napravi, ki se ima boriti z mnogimi težavami, metali samo polena pod noge in zavajali javnost v napačno mnenje. Kako neoparčena so ta obrekovanja, bodo čitatelji našega lista lahko sami presodili.

Vsekdo, ki se je za stvar zanimal, da je bilo »Jutro« prvi slovenski list, ki je začel na vse načine buditi zanimanje za radio. Zavedali smo se v polni meri njegove izredne važnosti in opozarjali na njo svoje čitatelje. Tudi radija Ljubljane ne bi kritizirali, če ne bi videli, kako skušajo tako varno ustanovo diskreditirati in upropastiti. Pročitav radiofonije je bil namen naše kritike, ki jo bomo tudi nadaljevali, čeprav jo »Slovenec« odklanja.

»Slovenec« pravi, da RL neprestano dobiva pohvalna in priznala pisma od vseh strani in od vseh ljudi te in one politične pripadnosti. Od začetka je bilo v naši javnosti gotovo mnogo veselja nad radijem. Če je RL dobila na stotine priznanj, so jih druge postaje ob otvoritvi dobivale na tisoče. A ljudje postanejo kritični in izbirčni glede na program, ki ga že danes ni več mogoče zagovarjati. Kdor se hoče o kvaliteti programa RL prepričati, naj samo parkrat natančno prelista programe inozemskih postaj, pa bo priznal, da je bila naša kritika resna in točna.

»Slovenec« dalje trdi, da skušamo javnost netočno informirati, ker smo zapisali, da je bil za glasbenega referenta pri RL imenovan g. Katheret Dolinar in pri tem »pozabili« omeniti, da je ta katheret napravil doktorat iz glasbe. Toda za njegovo namestitev izmed mnogih kandidatov je bilo merodajno, da je pristal SLS. To smo hoteli ugotoviti in tega nam »Slovenec« ni ni poskusil ovreči.

Trdili smo, da je v največji meri odvisno od g. kaplana Zora, kdo bo in kdo ne bo nastopal v radioprogramu in koga se sprejme v službo. Druga dela naše trditve, da so vsi nameščenci pri RL razen onih, ki jih Prosvetna zveza ni mogla najti v svojih vrstah, pristali SLS, »Slovenec« sploh ni zanikal. Da pa tudi ne bo mogel zavijati prvega dela naše trditve, bodi povedano, da je v programu samem taktika lista, kot pri izbiranju namestencev. Najprvo se Prosvetna zveza ozre po svojih vrstah in če tam ne najde primerne strokovnjaka, ali pa vsaj tipičnega laika (rečimo predavatelja) potem šele mora hoče noče poiskati koga drugega. Da je to lahko ugotoviti vsakdo, aki je delovanje na-

šega radia zasledoval, o tem se s »Slovencem« popolnoma strinjamo.

Na koncu »Slovenec« se toži, da se nemara nemara postaja v Evropi nima boriti s takimi gmotnimi težočami kakor Ljubljana. To je žal čisto res in koliko je v tem pogledu pričakovati boljših časov, o tem smo zadnjič precej natančno spregovorili. Dokler se bo pri RL postopalo tako strankarsko kakor sedaj, toliko časa RL med ljudstvom ne bo našel simpatij, ne bo našel naročnikov, ki bi ga vzdrževali. Na ta način si naša domača radiofonija nikoli ne bo opomogla.

Opravki blaznega mladeniča

Ljubljana, 6. oktobra.

V restavraciji »Slone« je pred par dnevi pojavil nekak čuden gost, ki je vzbujal ne navadno pozornost. Bil je za pet deset let, krepko raščen Gorenjec, ki se je navadno družil z raznimi šoferji in z njimi dovedno sklepal razne kupčije. Dočim je bil mladenič še pred nekaj dnevi oblečen čisto v usnjati suknjič, se je pojavil v ponedeljek v restavraciji golorok, obenem pa so ostali gostje, ki so ga poznali, pogrešili pri njem tudi zavoj, v katerem je imel prej dva para novih čevljev. Še istega dne pa so izvedeli nekateri, da se je mladenič tekom dneva vozil po mestu ter ljubljanski okolici v avtomobilu in ker ni mogel lastnika avtomobila plačati v gotoviti, je prodal usnjati suknjič ter čevlje neznanu za 680 Din.

O fantu je sumil tudi restavratore, da je duševno omejen, ter je naročil nekemu svemu uslužbencu, da ga izroči stražniku. Toda zadnje dni fantu ni bilo na stražnik. Snoci pa so je goloroki mladenič pojavil v neki gostilni a Sv. Petra nasipu, kjer je naročil večerjo. Po končani večerji ga je natakarica pozvala k plačilu in se je izkazalo, da čuden gost ne premore niti belica. Gostilničar je gosta kratkoročno izročil stražniku. Na policiji so se le ugotovili, da imajo opravka z 19letnim Valentinom P. z Bleda, o katerem je znano, da ima večkrat napade blaznosti. Policijski organi so pozneje ugotovili tudi, da je fant kupoval po Ljubljani avtomobil ter dal nekemu šoferju predjem nad 5000 Din. Ker bo skoraj gotovo držalo, da je P. padel v Ljubljani v roko raznim brezvestnim izkoriščevalcem, je bila v zadevi uvedena stroga preiskava. Fanta samega pa je danes spremljal policijski agent na njegov dom, kjer ga je izročil sorodnikom.

Grehi mladega izprijenca

Ljubljana, 6. oktobra.

Pri raznih trgovcih, zlasti pa med branjci na Pogačarjevem trgu se je pojavljala zadnje dni mlad deček in jih stalno zalagal z zavijalnimi papirjem, ki ga je prodal po nizki ceni. Navihani dečko se je sibal prav spretno med ljudmi in ker je bila njegova zaloza skoro neizbrisna, je seveda imel tudi vsak čas dokaj denarja na razpolago. Komaj 15-letnega navihenca, v osebi bivšega dijaka, pozneje pa tudi slabičarskega vajenca Josipa W., je zalotil stražnik na prijavo nekih akademikov šele danes jutraj na Pogačarjevem trgu, ko je zopet vsiljeval nekim branjcem več zvezkov »Križa na gor« po smešno nizki ceni. Stražnik je fanta odvedel na policijsko direkcijo, kjer so spoznali v zalagatelju naših branjcev s papirjem, že dolgo zasledovanega pokvarjenca, ki je šele pred par meseci odsedel zaradi kraje prisojeni 4-dnevni zapor.

Josip W. je bil mladega pokvarjenca. Lani je izstopil iz šole, nakar ga je izročil njegov oče, železniški poduradnik, v oskrbo svojemu svaku, posestniku na Orlah. Fantu pa, ki se je navduševal za najrazličnejše avanture, življenje na deželi nikakor ni ugažalo. Ostal je pri sorodniku samo kakih 14 dni. Lepega dne v juliju se je pojavil, kakor kak Dickensov junak na ljubljanskih ulicah, se nekaj časa oziral okrog sebe in se zavedel svojega nepravdega talenta Prišel je z žepnimi tatvinami, no nekaj dnevih pa se je jel že vhitati v tuja stanovanja ter krasti vse vprek. Po par tednih mu ljubljansko življenje že ni bilo nikaka zagonetka. Izvolal je kmalu

vse mogoče skrivnosti posameznikov, ki jih je znal temeljito izkoristiti. Iz navidežnih malenkosti se je znal pokvarjenec pošteno okoristiti, da je razpolagal vedno z denarjem.

Posebno si je fant znal pomagati na veselemu Kupil si je permanentno vstopnico, ki jo je sielerni dan, ves čas veselejše, prodal čez ogrado raznim poznancom tu di po šestkrat na dan za ceno 4 do 5 Din. Ko je minil ta zaslužek in so odšli ljudje, s katerimi se je spoznal na jesenski razstavi ter jim bil na uslugo na vse vetrove, je ostal Joško zopet na cesti. Seveda tudi tedaj ni obupal, marveč je navezal stike z raznimi drugimi pokvarlenci. Postal je raznašalec časopisov in je zopet zaslužil nekaj denarja, kar pa mu ni zadostovalo. V popoldanskih urah je begal iz ene četrti v drugo četrt mesta in povsod spoznaval nove ljudi. Spoznal je vsa mogoča tuja stanovanja in poslovne lokale, kamor se je vhitotaljal. Poslednji čas se je specializiral na tatvine papirja, ki ga je »kradel« vsepovsod ter spravil v denar pri trgovcih v mestu, največ pa na živilskem trgu.

V Akademskem domu na Miklošičevi cesti je fant tekom preteklega tedna pokradel vso zalogo revlje »Križ na gor«, v vrednosti nad 20.000 Din, ki jo je prodal kot makulaturni papir. Tekom zaslišanja se je pokvarjenec izdal tudi, da je pred dnevi vrl v neko pisarno v Selenburgovi ulici, odkoder je odnesel poleg papirja celo pisalni stroj, ki ga je enako spravil v denar. Mladega vlačugarja je policija po končanem zaslišanju izročila preiskovalnemu sodniku.

Toplo Vam bo

v izbornih suknh iz finega double blaga, ki ga tako poceni prodaja tvrdka DRAGO SCHWAB - LJUBLJANA.

Dopisi

KAMNIK. Velečastni gospod urednik! Prosim, da priobčite naslednje: Dramatični odsek »Narodne Čitalnice« v Kamniku je pred 14. dnevi vprizoril v moji režiji veseloigro »Seštrinka iz Varšave«. Po kar je izšla kritika gospoda — e, ki se pa gotovi »publiki« ni zdelo objektivna (vsaka kritika je po mojem mnenju vedno subjektivna) in ta »publika« se je čutila dolžno, popraviti odnosno poročilo spoploinit. Istočasno pa se je začela nekak hujškanja med ansamblom, ki je rodila za »Dramatični odsek« slabe posledice. Središče kritike je bila gđ. Ožekova, ki je igrala vlogo »Seštrinke«. Vse skupaj smatram za nekaj osebni obračun, ki tu ni bil na mestu. Dilektanti, ki so dnevno zaposleni, se v večernih in nočnih urah trudijo, da pripomorejo »Čitalnici« do gmočnega in moralnega uspeha pač niso za služijo, da se jih na ta način omežuje. Grozijo, da bo omenjena igralka ob njenem prvem nastopu izžvižgana, so popolnoma prazne, da ne rečem, otročje. Ont, ki mislijo, da širijo narodno zavest s tem, da delajo med ansamblom prepri, so trenutno dosegli svoje, nameravana premiera igre »Vrag« v režiji prof. Sesta se ne bo vršila. Tudi nadaljni repertoar visi v zraku. Oder, ki je navede dobro uspeval, bo z izgubo nekaterih sodelovalcev znatno handikapiran. In to je zasluga onih, ki svoje mežlje do oseb, s katerimi niso v najboljših odnosih, ne znajo brzdati in zadeve po nepotrebnem iznašajo v javnost. Damski ansambel dosledno odklanja skoro vsako sodelovanje in popolnoma logično je, da je nadaljevanje dela pod takimi okoliščinami nemogoče. Posledica tega je tudi, da se bo repertoar moral zelo spremeniti ali pa prilegiti nove moči, ki bi vsaj deloma nadomestovale odsotnosti. Zahvaljujem se Vam, g. urednik za priobčitev s izrazom odklonnega spoštovanja. — Rajko Kos, bivši predsednik »Dramatičnega odseka« Narodne Čitalnice v Kamniku.

STRAZIŠČE. Naš Sokol bo pričel svoj javni telovadni nastop danes ob 15. na Pantah. Sodelovanje so obljubila tudi sosedna društva Kranj, Škofja Loka in Trzin, tako da bo število telovadčev precejšnje. Vstopnica k nastopu je za sedeže 5 Din, za stojke 2 Din. Po telovadbi bo zabava v Sokolskem domu, v primeru slabega vremena bo pa tudi nastop v domu.

TRZIŠČE. Prvo gospodarsko dobrodelno društvo v Trzišču bo pričelo 14. t. m. popoldne vinski sejem s pokušnjo letošnjih vin. Obenem bo veselica s trgatvijo in drugo zabavo, na katero so vabljeno vabljeni vsi stanoviti, vinski trgovci in gostilničarji. Da naše goste ni obiskovalce veselice zadovoljimo, bo skrbelo društvo v največji meri. Tudi za oddajanje kupce in obiskovalce pripravna železniška zveza.

RADOVLJICA. Sadlarska in vrtarska podružnica v Radovljici pričela s sodelovanjem okoliških podružnic v dnevi od 14. do 16. oktobra t. l. sadni ogled (razstavo), ki ima predvsem namen, da sadjarji spoznajo sadne vrste, ki jih goje, in pa vrste, ki so posebno priporočljive za razmnoževanje iz gospodarskega stališča. Vabljeno je vsak sadjar, tudi nečleni SIVD, da razstavi svoje sadje in ga dostavi do petka, 12. t. m. do 7. zvečer v Radovljico, restavracijo Kunstelj. Vsako vrsto (5 do 8 sadov) naj vložijo v papirnato vrečko (skruice) ter nanjo napiše ime, priimek in bivališče lastnika, lastno znano ime sadu, poselne dobre ali slabe lastnosti drevesa ali sadu, ter koliko kg dobičnega vrste ima morebiti napredal. Razstava se bo otvorila prihodnji nedeljo, ob 11. uri.

VRHNIKA. Tukejšnje Oskrajno društvo delavcev in industrijskih uradnikov priredi danes v nedeljo ob 5. popoldne v prostorih bivšega »Kina« na Vrhniki trgatve, združeno s plesom. Ker je za udeležnike iz Ljubljane preskrbljena avtomobilska vožnja za povratek in gre šist dobiček v društveni podpori sklad za brezposelne in osemogostne žane, vabi k obilni udeležbi odbor.

DOBRAVA PRI LJUBLJANI. Zadnje čase se širijo tu vesti, da se namerava napeljati v občino brzljav in telefon. Ze sivočias je sklopal tukašnji občinski odbor o potrebi take napeljava, da bi olajšal trgovcem, obrtnikom in podjetnikom obževanje z oblastmi v slučaju požarov in večjih nesreč ljudje, ki so se postavili danes na čelo de akcije, pa zasledujejo s to napravo vse druge cille. Posebno se zavzema žanj šolski upravitelj g. Dominik Brlec. Ker sedanji poštni lokal za tako napravo ni primeren, se zavzema upravitelj, da bi se poštni lokal premestil v stanovanje njemu podrejenega učitelja, ki bi potem moral na ceto Naj g. šol. upravitelj dobro premisliti: »Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade!« Toda to še ni vse! O. šolski upravitelj se hoče na šolskem polju izkazati posebno delovnega: kajti govori se, da namerava v tukašno šolo napeljati radio. Nič nima proži temu, če g. šolski upravitelj napravi to na svoje lastne stroške, najodločnje pa protestiramo proti temu, da bi se radio napeljal na občinske stroške, kajti občina je z zidavo nove šole v Brezju že

čink preobremenjena. Namesto da se krajoval šolski odbor zavzema za radio, naj bi si rajše natančno ogledal šolsko postopilo, pustil prepletkati okna ter vanje napraviti radi bižajoče se žarne tipe. O. šolskemu upravitelju svetujemo, da se namesto za radio s vso odločnostjo zavzame za mnogo drugih stvari, s katerimi bi res lahko širil prosveto med mladino in ljudstvom. Prižadeti.

Sport

Današnje nogometne tekme

Finale za poškodbeni fond. — Nadaljevanje prvenstvenih tekem.

Razpored današnjih nogometnih tekem v Ljubljani je naslednji: Na prostoru Ilirije odigrata ob 14. uri Ilirija in Svoboda za ključno tekmo za prehodni pokal, ki ga je razpisal LNP v korist sklada za nezgodno zavarovanje igralcev; približno ob 15.45 na stopita Hermes in Jadran k prvenstveni tekmi. — Na prostoru Primorja se odigrata tri prvenstvene tekme, in sicer ob 10.15 Hermes rez. : Jadran rez., ob 14. Primorje : Slovan.

V tem programu zasluži posebno pozornost finale v korist poškodbenega fonda LNP že zaradi svoje humane svrha, pa tudi s strogo sportnega stališča. Nasprotnik Ilirije SK Svoboda je sicer res eden naših manj znanih klubov, toda njegovi novejši zapovrstni uspehi (proti Slovanu 3 : 1, Hermesu 4 : 2, Celju 6 : 1, Mariboru 3 : 5) ga karakterizirajo kot sposobno moštvo, ki upravičeno reflektira na polno uvaževanje sportne javnosti. Proti nasprotniku, kot je Ilirija, bo danes Svoboda še celo hotela dovažati svoj stalni napredek in svojo kvaliteto. Zeleti je, da bi občinstvo s šim boljšim posemom moralno in materijalno podprlo akcijo LNP v korist fonda za zavarovanje igralcev proti nezgodam. — Prvenstvena tekma Hermes : Jadran, ki se vrši po poškodbenem finalu, prinaša srečanje dveh precej enako močnih moštev. Tehnična premoč Hermesa bo najbrže odločila to srečanje v korist Šiskarjev.

Na prostoru Primorja se odigra važna prvenstvena tekma Primorje : Slovan. Pisali smo že, da se more vzdržati SK Slovan v skupini čelnih klubov, ki aspirirajo na posavezno prvenstvo edino, ako zmaga nad Primorjem. Sicer bo moral prepušiti odločilno vlogo zopet samo Iliriji in Primorju. Njegovi izgledi v današnjem srečanju res da niso preveliki. Proti tehnični premoči in sistematični skupni igri Primorja more postaviti izredno poštvrtovalnost, borbenost in odlični start; s kakšnim uspehom bo pokazala šele tekma. Rezervni moštvi igrata ob 14. predtekmo, v kateri je rezerva Primorja vnaprej sigurna visoke zmage.

Službeno iz predsedstva LNP

V nekaterih srednješolskih zavodih ljubljanske oblasti je bilo pred dnevi objavljeno, da se dijakom prepoveduje igranje nogometa. Z ozirom na to so predstavniki sportnih organizacij podvzeli na pristojnem mestu korake ter dosegli, da se je ta splošna prepoved začasno uknila. Nespremenjena ostane pa v veljavi odredba, po kateri morejo ravnatelji srednjih šol prepovedati posameznim gojencem sodelovanje pri sportnih in telovadnih društvih, ako so njihovi učni uspehi nezadostni. — V zvezi z omenjeno splošno prepovedjo in po sklepu upravnega odbora LNP na seji dne 5. t. m. se tem potom pozivajo vsi klubi LNP, da v nepekoračljivem roku 6 dni, t. j. do 12. t. m. pošljejo podsevu (direktno na naslov: Ljubljana, Krsnikova ul. 311.) seznam svojih verificiranih nogometašev, ki obiskujejo srednje ali meščanske šole. Seznam mora imeti naslednje rubrike: Ime in priimek, sedanji šolski zavod in razred, lanski šolski zavod in razred, končni učni uspeh dijaka ob koncu zadnjega šolskega leta. — Klubi se pri tem strogo in v vsem poudarkom opozarjajo, da se splošno vstaviti zahtevani podatki in seznam samo direktno iz šolskih priročil in ne mora samo na podlagi izpovedi igralcev. Igralci morajo predložiti klubu na vpogled zadnja šolska pričevila, sicer zapadejo najhujši kazni. Proti klubom, ki bi morda ne izvedli točno gornjega poziva, se bo strogo postopalo po § 53. kazenskega pravilnika JNS. — Tajnik I.

SK Jadran. Danes v nedeljo prvenstvena tekma rezervnega moštva na igrišču SK Primorja. Za tekmo določeni igralci in reditelji morajo biti na igrišču ob 9.45. Popoldne prvenstvena tekma prvega moštva na igrišču SK Ilirije. Igralci in reditelji morajo biti na igrišču ob 15. — Načelnik.

SK Svoboda. Danes v nedeljo ob 9. naj bodo naslednji igralci v naši garderobi: Lavadinovič, Drnovšek, Papler, Slavko, Milko, Tasotti, Zajc, Šušteršič, Sušnik, Breznik, Jerob, Igra se ob 10. na igrišču Slovana s SK Svoboda. Moste. Navedeni igralci I. garniture naj bodo točno ob 13.30 v naši garderobi: Fugina, Novak, Zora, Batič, Prešern, Boncl, Ožek, Bončar, Koser, Potrato, Habicht, rez. Gabrček. Določeni reditelji naj bodo ob navedeni uri v naši garderobi. — Načelnik.

ASK Primorje (nog. sekcija). Danes prvenstvena tekma I. in rezervnega moštva s Slovanom. Tekme se vrše ob istem času kakor preteklo nedeljo. — Trener.

Smučarski klub Ljubljana. Zanimanje za smučski sport je z ustanovitvijo prvega smučarskega kluba neverjetno narastlo. Brez vsake agitacije se je takoj prvih 14 dni prijavilo čez 150 članov. Iz tega se vidi, kako potrebna je bila ustanovitev specialnega smučarskega kluba. Prijave za

Najprezresljivejša tragedija velike zabran ene ljubavi

ANA KARENINA

Grete Garbo - John Gilbert
Pride! Pride! Ne pozabite!

vstop v klub sprejemajo iz prijaznosti naslojne ljubljanske tvrdke: Magdič, Gorec, Samec in potovalna pisarna Zidar, na kar vse prijatelje kluba in sploh smučarskega sporta opozarjamo.

Smučarski klub Ljubljana. V ponedeljek ob 20. v kavarni Emoni odborova seja. Vsi in točno! — Predsednik.

2SK Hermes. Za današnje prvenstveno tekmo z Jadranom nominirane igralce pozivamo, da so točno na mestu, in sicer igra rezervno moštvo dopoldne na igrišču Primorja, prvo moštvo pa popoldne na igrišču Ilirije. Vsi igrači naj bodo pravočasno v garderobi.

Po svetu

Zadnje nedeljo nismo pisali; bomo danes za vseh 14 dni. Finalista za srednjeevropski pokal sta Rapid in Ferencvaros. Viktorija iz Žitkova je podlegla po krivdi italijanskega sodnika Darvija. — Nemčija je zmagała nad Norvežani, toda izgubila proti Švedom. Tudi tuka! dolžijo sodnika Danca Hansena, da je imel preste ozir. piščalco vmes. — Danes kmalu spot Avstriji in Madžari mnogo posla; na Dunaju igrajo meddržavno, v Budimpešti pa medmestno tekmo. — Nedavno smo rekli, da uvajajo Belgijci profesionalni nogomet. Popraviti je treba tako, da ga uvaja je majhna skupina nezadovoljencev, ki ima mnogo denarja, lepa igršča, toda brez nogometašev. Sedaj hočejo se te kupiti! Zavržat pa to gibanje ni nevarno!

Nurmi nam je v teh 14 dneh skoraj ušel na Finsko. Iz Dunaja, kjer se je kazal v senzi karibidnih svetilk in zmagoval, kakor se mu je zdelo, je odšel v Prago, kjer je imel še lažji posel. Na Dunaju je dalaj mnogo »naprej«, pa je klub tetrn na 5000 m dosegel kot prvi 14.54. Danes je v Berlinu, kjer je zbranah še več velikih Finov. V Pragi je Nurmi povedal tudi, da še ne misli opustiti atletske kariere. Po startu v Berlinu se vrne domov, kjer se bo posvetil zimskemu treningu, da bo šel spomladi zopet s novimi močmi na zeleno polje. Tudi v Los Angeles, kjer se vrši olimpijada 1932, bo še startal. Vsest o njegovem odpustu so bile samo reklame. — Njegov rojak Ritola se je zapisal med profesionalce; vrgel je stidli Šteenors, maratonski zmagovalec iz Pariza. Kot tretji novinec med poklicnimi tekači bo sodeloval dne 21. oktobra v Newyorku tudi letošnji olimpijski zmagovalec v maratonskem teku African El Quasi, ki že pridno trenira tamkaj. Med nasprotniki omeniti Angleža Payne, ki je tekel spomladi iz Los Angelesa v Newyork, in Perrisa, ki je nedavno v Liverpoolu v lasti disciplini zmagal v rekordnem času 2:33. — Maratonske teke so priredili te dni tudi Avstriji in Italijani. Na Dunaju so odnesli prva tri mesta Čehi, v Modeni pa je zmagal Rossi in čas 2:55:37/4. — Dr. Peltzer je gostoval v Budimpešti, kjer je uspel deloma. Zmagal je na 1500 m nad Italijanom Becalichem v času 4:04.2. Pred kratkimi je startal v Helsinkiju, kjer je brez konkurence zmagal Larve startal na 1000 m in s hitrostjo odpravil dva slabša Finca v času 2:32.1. — Hirschfeld se je zopet odrezal v Pragi; krogi je vrgel 15.83 m in posušil Čeha Douado in Šmeltka kar na 13.81 m. Drugi Nemec, o katerem se vedno več čuje, je skakač Köchermann, ki se je nedavno v Hamburgu poznal na 7.64 metrov in ostal samo pol cm za Dobermannovim rekordom. Tudi v višini je skočil lepo — 1.83. — Angleški olimpijski zmagovalec Lome ne bo več tekel. Da pa ostane sportno zvest, se je prijavil nogometnim amaterjem, kjer se redno udeležuje treningov.

122 km na uro! Ne s avtom, temveč s kolegom pod motornim volstvom. Na avtodromu Limas-Montery pri Parizu je v soboto Bobbeec Leon Vandersuyt dosegel nov svetovni rekord na uro s 122.771 km. Ta rekord je bil že opetovano izbižkan in vse kaže, da tudi danes šo ni dosegel vrhunca, dasi je hitrost balna in presega hitrost vsakega vlaka. Prvi rekord te vrste je postavil L. 1898 mali Francoz Edvard Taylor v Pilsedelfiji s 54.045 km na uro. Potem je šlo navprej 56.58, 62.64, 65.80 (t. 1903), 101 (t. 1909) km. V zadnjih letih sta si ta rekord izmenoma jemala Francozi Brunier in sedanji rekordar. Zadnjeke (120.958 km) je tri leta branil Brunier. Sedaj je zopet na vrsti!

Borg, ki se je vrnil s turneje, ima že zopet nove nočte. Najprej se bo oženil, potem pa namerava v hrbid družbi prepotovati semilo. V Tokiju bi startal sredi oktobra, nato pa potoval dalje v Avstralijo, Južno Ameriko, Havaje, očebo in Kalifornijo. 10 mesecev žentovanstva pota! Švedski sportnik zahtevajo, naj bi igralna zveza prepovedala Borgu turnejo, češ da nikakor ni v skladu s amaterskimi načeli. Prav imajo, Borg pa tudi ne bo kar tako odmahel!

10.000 ljudi je prišlo gledat boksaški boj na naslov svetovnega prvaka v peresni teži med Francozom Rontifom in Italijanom Camozzerjem. Lastna publika v Newyorku je zelo »sportistična«, toda Italijan je izgubil nas

Domače vesti

Pesnik Ivo Vojnović hudo obolel. Kakor javljajo iz Beograda, je pesnik Ivo Vojnović hudo obolel ter se nahaja v sanatoriju dr. Živkovića v Beogradu. Kralj Aleksander se je po svojem adjutantu polkovniku Kekiću informiral o pesnikovem zdravstvenem stanju.

Zračni promet Zagreb. Beograd ustanovljen. Včeraj je iz Zagreba prišel v Beograd zadnji potniški avion v sezoni. V zimskem času je zračni promet med Zagrebom in Beogradom ustavljen in se bo nadaljeval šele 15. februarja. Društvo je promet za leto ustavilo, ker je dobilo subvencijo samo za 400 poletov. V vsej letošnji sezoni ni bilo na aparatih nikakega defekta. Uprava izjavlja, da je popolnoma zadovoljna z doseženo službo. V prihodnji sezoni se bo zračna zveza Beograd-Zagreb podaljšala do Maribora, a od Beograda do Skoplja.

Romunski vojaški avijoni v Zagrebu. Predvčerajšnjim so doleteli v Zagreb trije veliki vojaški avijoni za romunsko armado. Avijoni so tipa Lyor-Amiens, ki predstavljajo najnovejše modele avijonov francoske konstrukcije. Po kratkem bivanju v Zagrebu so odleteli proti Novemu Sadu, od koder so nadaljevali polet v Romunijo.

Pošne znamke, ki se vzamejo iz prometa. Po odredbi ministra pošte in brzojava se vse poštne znamke, ki so bile dane v promet pred znakom, izdelanim v New Yorku, smatrajo za neveljavne in se ne smejo uporabljati za takširanje pošiljk in se tudi ne morejo zamenjati za druge znamke, ki so v prometu. Takoj se vzamejo iz prometa znamke L. ameriške izdaje, invalidske znamke iz leta 1922. (tudi prenatiskane), znamke londonske izdaje. Za vse te znamke je določen rok do 31. oktobra 1928.; v tem roku se znamke, ki so med občinstvom, lahko porabijo ali pa zamenjajo za znamke v prometu. Znamke nove izdaje, izdelane v Beogradu, ki so bile dane v promet leta 1926., veljajo še nadalje. Od dne 1. januarja 1929. bodo veljale izmed dosedanjih izdaj samo znamke beograjske izdaje.

Angleška eskadra na Jadranu. Predvčerajšnjim je prvi oddelek angleške sredozemske mornarice odpravil iz šibeniškega pristanišča, danes pa prispe tlejak drugi oddelek. Od prvega oddelka je ostala v Šibeniku samo bolniška ladja „Maine“.

Sprejem gojencev za študij veterine. Vojni minister je odredil, da se letos sprejme deset gojencev za študij veterine na veterinarski fakulteti zagrebske univerze. V pošto pridejo v prvi vrsti oni kandidati, ki so že bili vpisani na omenjeni veterinarski fakulteti in so že opravili prvi državni izpit. Štipendij znaša 1200 Din mesečno.

Opozorilo strojnemu inženjerju. Ministrstvo vojske in mornarice pošlje na višjo tehnično zrakoplovno šolo v Parizu, Ecole Supérieure d'Aeronautique, tri diplomirane inženjerje strojne stroke. Kandidati morajo biti popolnoma zmožni francoskega jezika. Šolnina, učna sredstva in potne stroške plača država. Štipendija znaša 2000 francoskih frankov mesečno.

Absolventi juridične fakultete, ki hočejo opraviti državoslovni državni izpit pred letošnjimi božičnimi počitnicami, naj se javijo najkasneje do 4. decembra t. l. Prijave sprejema predsednik komisije za ta izpit v palači velikega župana ljubljanske oblasti, I. nadstropje, soba št. 24., vsak torek zadnji s 16. t. m. v času od pol 12. do 12. ure.

Definitivna odstranitev dosedanjega glavnega tajnika SLS. Kakor javlja včerajšnji „Slovenec“ je kaplan g. Fr. Gabrovšek imenovan za načelnika ravatelja ljubljanske Zdravstvene zveze. S tem je g. Gabrovšek definitivno odstranjen kot glavni tajnik SLS. Naslednik mu še ni imenovan.

Korošci, Korošci! Dne 14. t. m. ob 10. dopoldne se zberemo vsi v Celjskem domu v Celju, da po 8 letih zopet enkrat po koroško „pomarnjamo“. Tisti, katerih naslovi nam niso znani in jim zato nismo mogli poslati programa, naj se javijo. Nič ne sme izostati. Na svidenje. — Pripravljeni odbor v Ljubljani, Ahacijeva ulica št. 11.

Uničene nade na ameriško zapuščino. Nedavno je po časopisju krožila vest o kolosalni zapuščini pokojnega Gjura Prodanočiča iz Amerike, ki je baje zapustil premoženje v vrednosti nad 200 milijonov dinarjev. Prijavilo se je ogromno število raznih Prodanočičev, ki so dokazovali svoje sorodstvo s pokojnikom. Sedaj je izseljeniški komisariat v Zagrebu odločno demantiral vest o ogromni zapuščini. Številnim aspirantom je s tem uničena nada na fantastično zapuščino.

Dijaški koledar za 1928-29. Je izšel v zelo okusni opremljeni in treh izdajah: slovenskem, hrvatskem in v cirilici. Cena mu je 10 Din ter jo bo za res praktični naši priročnik gotovo zmagal vsak dijak. Koledarček vsebuje potrebne podatke o državi in o šolstvu ter je opremljen s prav posebnimi slikami. Posebna njegova privlačnost je v tekmovalnosti za nagrade. Koledarček moremo našemu dijaštvu le priporočati.

Zaključek kmetijskega izobraževalnega tečaja za učitelje v Ljubljani. Včeraj se je zaključil enomesečni kmetijski tečaj, v katerem je bilo 35 učiteljev iz ljubljanske oblasti, ki so s tem usposobili za pouk ra kmetijskih nadaljevalnih šolah. Govoriti o važnosti in o potrebi kmetijskih nadaljevalnih šol bi bilo odveč, zakaj le kmet, ki bo doležen primerne strokovne pouka v najprimernejši dobi, bo že zapusti običajno šolske klopi, bo sposoben, da dvigne sedanje nezadovoljivo stanje našega kmetijstva. Udeleženci so dobili v tečaju, kjer je predavalo 15 referentov, prav primerna navodila in mišljaje, kako podvzeti izboljševalne korake pri našem kmetu. Pouk je trajal dnevno po 7 ur; bil je teoretičen in praktičen, vmes pa je bile razne ekskurzije. Tečajniki so si ogledali večje gospodarske naprave v kamniškem okraju v Volčjem potoku, grad Črnelo, Radomlje, domačsko oddalno radlo-postajo. V Ljubljani so obli-

skali vzorno drevesnico Kmetijske družbe, podkovsko šolo, kmetijske naprave v Marjanišču, Osrednje mlekarne v Maistrovi ulici, centralni šolski vrt in vzorno vinski klet.

Usodna avtomobilska vožnja dveh žeparjev. V noči od 29. na 30. septembra je z glavnega kolodvora v Zagrebu vozil raki šofer dva elegantno oblečena gospoda v gostilno Kraljič v Illici. Šofer je dobil nalogo, naj vozi kolikor mogoče hitro. Slučajno je šofer v svojem ogledalu videl, kako sta si delila denar, ter je čim je svoja gosta pripeljal v omenjeno gostilno, dogodek naznanil kriminalni policiji. Dva detektiva sta se takoj j odpravila v Kraljičevo gostilno, kjer sta našla sumljivo dvojico. Enemu je pogled na detektiva kar sapa zaprlo, drugi pa se je legitimiral kot Jovan Mikič, natak ar iz Beograda. Pri njem so našli 6140 Din. Za njegovega tovariša se je ugotovilo, da je znani žepar Gjuro Ajh. V brzovlaku sta okradla ravnatelja tvornice tanina iz Zupanje Viljema Herburna ter mu odnesla denarnico z zneskom 11.800 Din. Skoro ves denar so še našli pri njima ter ga vrnili okradenemu ravnatelju. Kradljivca pa sta bila izročena sodišču.

Damski plašči

od najfinejšega luksuznega izdelka in blaga do preprostih so najugodnejše v — izberl pri tvrdki —

Fran Lukič, Stritarjeva ulica

NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU
OD 7. — 14. OKTOBRA
RAZSTAVA SADJA

PRVOVRSTNA ZIMSKA JABOLKA
IN HRUSKE
VHOD LATERNI PREVOZ

MIRA WERLE, modna šivilja

Novomesto, (b v s a o a e. Radezeve)

se pr poroča cenjenim damam za obilen obisk. — Delo po najnovejši modi.

Zena pod kolesi lokomotive V današnjih slabih časih skušajo ljudje na razne načine priti do kakega zaslužka. Tako življensko borbo je vodila tudi Ana Begovičeva v Zagrebu. Bavila se je s prodajo slaščic in sadja po železniških vagonih, kjer potniki radi kupujejo tako blago. Železniška uprava je nepooblaščenim tako prodajo prepovedala in svojemu osebju naročila, da tako prodajo preprečijo. Ana Begovičeva je tudi predvčerajšnjim po vagonih prodajala svoje blago. Ko pa jo je opazil neki železniški uslužbenec, je pobegnila iz vlaka in hitela preko proge. Pri tem jo je zagabil vlak. Kolesa so ji odrezala levo nogo pod kolenom in jo tudi sicer poškodovale. Poškodbe so take narave, da ni upanja, da bi ostala pri življenju.

ITO — zobna pasta najboljša!

Tkanina „ETERNUM“, glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved. manufaktura.

Obleke kemično čist, barva, pilstra in tika tovarna IOS. RFICH.

Klobuke jesenske novosti:

elegantni v obliki modni v barvi: okusni v opri mi lini v kakovosti

J. Pok namirko Bogatai

specjalna trgovina klobukov
Ljubljana, Stari trg 14 11976

NAJBOLJSO OBRANO

proti prenosu nalezljivih obolenj potom ustne in dupline v grlu tvorijo okusne

ANACOT-PASTILE

DRA. WANDER

Premog, drva, koks, kovaški premog-ogljje „LILIJJA“

Veljarjeva c. 4 Gl. kol. Kralja Petra trg 8
Miklošičeva c. 4 Tel. 2820

Ciril-Metodova podružnica v Rogaški Slatini je nabrala v počaščenje mučenikov Lundra in Adamiča 1000 Din. Lepa hvala!

Pri pokvarjenem železcu, slabem okusu v uših, glavobolu, vročini, zaprtju, bljuvanju, diareji deluje en kozarec naravnega grenčice „Franz-Josef“ hitro in ugodno. Znameniti internisti priporočajo grenčico „Franz-Josef“ kot najbolj uspešno odvajalno sredstvo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Zrebanje efektne loterije „Županove jame, pri Grosupljem za nekoliko preloženo Kupujte srečke!“ 1914

Slavni orgejski virtuoz George Tootell igra na orglah Wurlitz samo za plošče Homocord. Naprodaj pri elektrofonski družbi. Aleksandrova cesta 7, Velika izbira gramofonskih plošč vseh vrst. 1946

Opozorilo! Naš bivši uslužbenec Jože Skofič ni več upravičen v našem imenu prejemati denar ali sklepati kakršnekoli pogodb. „Posredovalec“, družba z o. z., Ljubljana. 1947

Dr. Ivan Hubad, zobozdravnik v Škofiji Luki, ne ordinira od 8. do 20. t. m. 1931

Iz Ljubljane

Rezervni oficirji se po naredbi komande dravske divizije vabijo, da se udeležijo svečane proslave desetletnice prebitja solunske fronte, ki se bo pričela v ponedeljek 8. t. m. ob tridesetih na 10. uro na vojaškem vežbališču pred vsemi četami ljubljanske garnizije. Člani naj se zbero na vežbališču četrte ure prej. Obleka svečana za stroj in suknjah. — Pododbor Ljubljana.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vljudno prosi vse p. n. abonente, da poravnajo drugi obrok svojega gledališkega abonmaja najkasneje do 12. t. m.

Pričetek pouka na obrtnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani. Na I. mestni dekliški osnovni šoli na Sv. Jakoba trgu za ženske umetne in oblačilne obrti se bo pričel redni pouk za vse razrede v sredo 10. t. m. ob 14. uri. Izvzet je III. nadaljevalni razred, ki bo imel pouk ob četrtni ob 14. uri. Na III. mestni deški osnovni šoli na Vrtaču se bo nadaljevalo vpisovanje v nedeljo 7. t. m. od 9. do 12. ure dopoldne ter se bo objavil javncem razpored pouka za posamezne razrede. Učenci, ki na novo vstopijo, prinesejo k vpisovanju zadnje šolske izpričevalo in učno pogodbo.

Dražba v mestni zastavljalnici v februarju 1928. zastavljenih predmetov bo v četrtek 11. t. m. ob 15.

Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ priredi v nedeljo, dne 11. novembra dopoldne ob pol enajstih v veliki dvorani hotela Uniona mladinski koncert, namenjen mladini vseh šol, dne 12. novembra zvečer pa istotam koncert z nekoliko izpremenjenim sporedom za vse občinstvo. Poleg društvenega moškega in mešanega zbora bo sodeloval na obeh koncertih mojster g. Julij Beretto z novimi solospeli, spored pa bo prinesel same nove skladbe, večinoma iz „Zborov“ in založbe „Ljubljanskega Zvona“. Na oba zanimiva koncerta že danes opozarjamo.

Plesne vaje družabnega odseka državnih rač. uradnikov se bodo pričele 17. t. m. ob 20. v zeleni dvorani hotela „Uniona“. Interesenti naj javijo pristop in naslov tajnici odseka Finančna delegacija. Krekov trg. — Odbor. 1921

Mesarski pomočniki v Ljubljani vljudno vabijo na trgatve grozdja, ki bo v nedeljo 7. v salonu restavracije „Lloyd“ Sv. Petra cesta. Začetek ob 16. uri. K številni udeležbi vabi — Odbor. 1938

Pozor! Sokolsko društvo v Mostah bo priredilo v nedeljo 7. t. m. zabavni večer v telovadnici z naslednjim sporedom: 1.) Tri nagrade za najboljše plesalke. 2.) Srečolov. 3.) Šaljiva pošta. Začetek ob 20. uri. 1698

Nedeljske popoldanske plesne vaje g. Jenka se bodo pričele prihodnjo nedeljo 14. t. m. od 15. do 19. ure popoldne v „Kazini“.

Otvoritevna plesna vaja obeh učiteljskih bo v torek 9. t. m. ob 20. uri v areni Narodnega doma. 1945

Vpisovanje v plesno šolo „Atene“ bo v ponedeljek 8. t. m. od 18. do 19. ure v ortopedskem zavodu „Mladika“. V tečaju za naraščaj do 10. leta se bodo poučevali tudi ritmične vaje. 1949

Danes ob 3. uri na Kongresnem trgu v prid društvu za zgradbo Sokolskega doma v Šiški.

TOMBOLA

Med glavnimi dobitki je vagon premoška, kolo, prašič, 100 kg težak, vreča moke itd.

Za zdravje otroka deluje „Atena“ že dolgo let, vendar ne more izvršiti svojega obsežnega programa v oni meri kakor bi hotela. Prazna blagajna ključ po najtežjem delu, po zbiranju sredstev, če hočemo, da pomagamo onim, ki so naše pomoči najbolj potrebni Ljubljancem, storite svojo dolžnost danes na cvetlični dan „Atene“. 1968

Prvi večerni plesni tečaj g. Jenka bo v sredo 10. t. m. ob 20 v balkonski dvorani „Kazine“. Istotam vse informacije in prijave vsak dan od 10. do 22. ure. 1952

Redni letni občni zbor društva „Skrb za mladino“ bo v četrtek 18. t. m. v posebni sobi gostilne Bončar ob pol 20. z običajnim dnevnim redom. K polni udeležbi vabi odbor. 1950

Plesne vaje ASK Primorje se bodo pričele danes v nedeljo ob 20. v beli dvorani hotela Uniona pod vodstvom diplomirane ga plesovodje g. Jenka. Igral bo originalni jazz-band g. Švare. Poučevali se bodo naslednje novosti: foxtrots, fox anglaiss, slow fox, taragana, new yales, blues, twist, english waltz — Odbor.

Najfinejše bučno, olivno olje, liter Din 22—

kakor tudi namočeno polenovko se vedno dobi pri tvrdki

S. JURČIČ - DUNAJSKA CESTA 7.

Plesna šola železničarjev. Prireditveni odsek UJNZB bo otvoril plesne vaje v sredo 10. t. m. v salonu kolodvorske restavracije (glavni kolodvor). Pričetek točno ob 20. uri. Poučevali se bodo vsi moderni plesi letošnje sezi. Prijave sprejema pisarna oblastnega odbora UJNZB, Pražakova ul. (Ljubljanski dvor). Vstop proti vabilu. 1953

Friderik Veliki. Opozorjamo, da bo danes dve predstavi tega historičnega nemškega filma: ob pol 11. uri v kinu Ideal in s popolnoma istim sporedom ob 11. uri v kinu Matica.

Veselica, združena s trgatvijo grozdja, bo danes 7. t. m. v velikem salonu pri „Jernejcu“ na Sv. Petra cesti. Mnogovrsten zabaven spored z godbo in plesom. Izborna jedila, domače krvave klobase in plača. Začetek ob 18. Dobriček prireditve je namenjen v dobrodelne namene.

ADRESAR

mesta Ljubljane in okolice se zopet dobi v vseh knjigarnah in pri založništvu: Adama družba z. o. z. Ljubljana, Kongresni trg 3. 217

Za negovanje naravne lepote

Velika priljubljenost Elida-artiklov je utemeljena v njeni neprekosljivi kakovosti. Proizvod, ki je najmanj toliko vreden kot najfinejši izdelki inozemskega izvora. Elida nudi v njenih obilnih proizvodih vse, kar rabite za negovanje Vaše naravne lepote.

ELIDA

NAZNANILO!

Cenjenemu občinstvu vljudno spo-ročam, da sem otvoril na

Vodnikovem trgu št. 5
trgovino špecerije in delikates

ter se priporočam za obilen obisk.

11950 Bogomir Motoh.

Iz Maribora

Proslava desetletnice proboja solunske fronte v Mariboru. V proslavo 8. oktobra kot desetletnice proboja solunske fronte se bo ob prisotnosti zastopnikov oblastev ter uradov vršilo zahvalno bogoslužje. Po verskih obredih bo defilacija mariborske garnizije pred komandantom mesta. V vseh državnih uradih bo počivalo dolo ves dan, trgovskih in obrtnih podjetjih pa samo v času proslave, t. j. od 9. do 11. dopoldne.

Udruženje rezervnih oficirja i ratnika v Mariboru. Ob priliki proslave desetletnice zmagovalnega proboja solunske fronte bo v ponedeljek 8. t. m. ob 10.30 svečana služba božja na vežbališču pri Magdalenem parku, kateri morajo prisostvovati vsi rezervni oficirji (tudi tisti, ki niso člani Udrženja). Obleka svečana za stroj z belimi rokavicami. Člani, ki nimajo uniforme, naj se udeležijo službe božje v civilu z znakom. Predsednik pododborja: rez. peš. kapetan I. klase Jakob J. Perhavec. 1956

Ljudska univerza v Mariboru. Predavalno seziijo bodo otvorili naši vrli esperantisti s tremi zanimivimi predavanji o tem svetovnem jeziku, v ponedeljek 8. t. m. ob 20.

Avtobusna proga Maribor-Rogaška Slatina, ki je doslej redno poslovala ob nedeljah in praznikih, se z današnjim dnem ukine. Danes popoldne od dveh naprej bo pa vozil v Radvanje in tudi v Selnico razen rednega avtobusa še en voz.

Knjižnica prosvetnega odseka Delavske zbornice v Mariboru, ki je bila odprta 1. julija, šteje sedaj že lepo število leposlovnih in znanstvenih knjig. V tej kratki dobi svojega poslovanja je izposodila 2568 knjig in sicer 2381 leposlovnih, 153 pa znanstvenih. Po jeziku so bile te knjige razdeljene na 1599 nemških, na 918 slovenskih in 64 srbohrvatskih. Dohodki knjižnice so znašali 3766 Din.

Podporno društvo za revne učence v Mariboru iskreno prosi, da žrtvujete te dni po 1 Din za obletko, srajčko ali čevljičke revnim otrokom za božičnici, ko vam prinese kak šolarček dotični zrak z društvenim žigom Odbor društva.

Nezgoda. Na cesti iz Rač proti Framu se je ponesrečil 66 letni posestnik Anton Leskovar iz Ogļjenskega. Vozil se je s parom volov ter padel z voza, ko sta se vola splašila in zdirjala po cesti. Pri padcu se je močno ranil na levi noži, tako da so ga morali prepeljati v bolnico.

Po zaklad je prišel, a znašel se je v zaporu neki Janez Mejavšek iz Ranč pri Mariboru. Mož je bil zapleten v sleparstvo s ponarejanjem podpisov porokov, o čemer je razpravljala mariborska porota 12. sept. Obsojen je bil pri tej razpravi na dve in pol leta: ječe samo Anton Trpin iz R. u. c. ker Mejavška niso mogli izslediti. Pred par tedni se je pa pri konzulatu v Düsseldorfu javil neki popotni Slovenec ter zaprosil za področje, češ, da mu je bilo ukradeni na potu v Belgijo več sto frankov in vsi dokumenti. Navedel je, da se piše An. Mejav in da bi šel rad domov v Maribor na konzulat, se mu oskibeli potno dovoljenje in za potne stroške so mu izplačali 38 mark. Tako: za njim se je pri konzulatu oglasil drug Slovenec, ki je razkril, da je Mejav naveden slepar, ki je svojim rojakom orpovedoval, da ima blizu Maribora zakopane orecje denarja, ki si ga je pridil na sleparski način. Iz konzulata so takoj objavili v Jugoslavijo in tu je orožništvo čakalo na potnika Mejana. Mož se je pa vez-

Bluze iz baržuna

in crep de china, damske pyjame in hišne halie v prekrasni izbiri.

P. MAGDIČ - LJUBLJANA.

Vsako soboto in nedeljo

pristne domače krvavice

Točijo se tudi pristna dolenska in štajerska vina. Vsak večer RADIO-KONCERT domače in vseh inozemskih postaj. Ker sem gostilno prevzela v lastno reziijo, se cenj. gostom najtopleje priporočam.

9:61/

ANA TURK.

darje neopazeno vrnil preko meje in so ga šele oredčerašnji naši orožniki v zekem okoliščini v mariborski okolici. Ko je videl, da ni druge pomoči, je povedal svoje pravo ime in tako so dobili sedaj v zapore tovarila obsojenega Trpina Janeza Mejavška.

— Zdravnica dr. Klara Kukovec ordinira od 1. oktobra v Kerkovi ulici 16, Maribor.

Iz Celja

— Proslava prebitja solunske fronte v Celju. Celjska garnizija bo proslavila v ponedeljek 8. t. m. na Glaziji 10 letnico prebitja solunske fronte s svečano katoliško in pravoslavno službo božjo. Po službi bo šla bo parada celokupne celjske garnizije. Državni uradi ta dan ne bodo poskovali. Šole ne bodo imele pouka. Med 9. in 10. uro bo počivalo delo po trgovskih in obrtniških lokalih.

— Občni zbor Glasbene Matice v Celju bo v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v prostorih Glasbene Matice. Vsi člani in prijatelji tega važnega kulturnega zavoda so vabljeni na občni zbor.

— Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek otvori Ljudsko vseučilišče v Celju zopet svojo redno predavanja. Predaval bo z. dr. Ivo Winterhalter iz Maribora o temi: »Esperantstvo, pomožni mednarodni jezik«. Predavanje se vrši ob 20. uri v prostorih meščanske šole.

— Sokolska plesna šola se otvori 14. t. m. Vpisovanje je eno uro pred začetkom, t. j. ob 19. uri. Piese bo učil plesni mojster g. Ljubo Černe iz Ljubljane.

— Sestanek. V soboto, 13. t. m. ob 4. popoldne se snidejo v prostorih Celjskega doma upokojenci tovariši učitelji iz Celja in bližnje okolice. Dobrodošli tudi oddaljenejši. Ker ne bo osebnih obvestil, je upoštevati to za naznanilo.

— Ribarsko društvo v Celju bo v ponedeljek 8. t. m. med 14. in 15. uro v svinjo separiranju postavnih mlečnikov in krmic izpraznilo ribnik v Pečovniku. Prijatelji ribarstva si ob tej priliki lahko ogledajo lep napredek postavnih matric.

— Jamskega medveda iz prazgodovinske dobe so izsledili v duplinah pod Olševco. Posebne zasluge za to imata g. prof. Brodar in Stante iz Celja. G. prof. Brodar je dobil od učne uprave tritedenski dopust, da bi kopal dalje ter ugotovil, ali je v jami še več ostankov. Kakor nam poročajo, se vrača g. prof. Brodar po 3 tedenskem marljivem raziskovanju z bogatim plenom v Celje. O zanimivih podrobnostih bomo še poročali.

Adria
čevlji

CELJE Narodni dom

— Kratka ljubzenska zgodba Cirila in Pepce. Neka gostilničarka v Celju je pozvala stražnika, naj naredi red v njenem hlevu, kjer se nahaja znana prostitutka Pepca iz Pobrežja pri Mariboru. Ko je stražnik hotel preiskati hlev, je našel vrata zaprta. Šele na ponovno trkanje so se vrata odprla in stražniku se je nudi dokaj nenavaden prizor. Pred njim sta stala domači hlapec Ciril in Pepca v kostumu naših prvih starišev. Ker je Pepco poznal kot nepoboljšljivo, ki je napovedala aretacijo. Tudi pa se je razkoračil Ciril in začel kričati: »Tega pa že ne, modrega dekleta pa že ne boste aretirali. Pod nobenim pogojem tega ne dopustim. Seveda ni Cirilčuk njegova hrabrost prav nič pomagala. Stražnik je pozval pomoč in odgnal oba skupaj na stražnico. Tam je tudi Pepca trdila, da je Ciril njen fant in da ga pozna že 8 mesecev. Pepca se je potikala že nekaj dni po Celju. Sedaj bo pač nekaj časa mir pred njo.

Iz Kranja

— Poset turistov na Stolu. Letošnja sezona beleži znatno večji poset turistov v obeh postojankah kranjske podružnice SPD na Stolu kakor lani. Gornjo Prešernovo kočjo je posetilo v času od junija do oktobra 1928. oseb, spodnjo Valvazorjevo pa v času od januarja do oktobra 1818. Največ posetnikov je bilo na vrhu Stola v juliju, ko je bilo 711 vpisanih turistov.

— Skratinka. Med šolsko mladino v Kranju se je pojavila skratinka. Dosedaj sta prijavljena dva slučaja skratinke med gimnazijami dijaštvom.

— Zopet pogorel avto. V večerajšnji številki smo poročali o nezgodi avtomobila št. 126 iz Kranja, ki je pretekli četrtek zvečer zgorel na medvoškem klancu. Kakor nam poročajo, je še isto noč nedaleč od prvega zgorle tudi avto št. 211 iz Medvoda. Kor e zgorelo na te cesti med Medvodami in Kranjem že večje število avtomobilov, nazivajo hudomušneži to cesto »Autokromatoriumstrasse«.

Z Jesenic

— Novega šolskega vodjo dobimo v do glednem času na Jesenici. Namesto dosedanjega zasluznega vodje na osnovni šoli g. Ivana Segga, ki je upokojen, bo baje imenovan Josip Vider. Šolski upravljavec v Gorjah ter sreski šolski nadzornik v Radovljici. Mesto ni bilo razpisano ter se namerava imenovanemu podeliti kar pod roko, dasi ima mladi šolnik šele 16 službenih let.

— Pri zadnji občinski seji se je sklenilo, da naj občina prihodnje leto gradi novo moderno kopalnico, ki bo odgovarjalo potrebam kraja in časa. Demokratiški klub je pri občinski seji predlagal, naj bi se kopalnica gradilo med bivšo Guštinovo hišo, ki je sedaj last župana, in med ravnateljskim vrtom na Savi v tako zvani jarnjanski ki leži v centru Jesenic. Obveljal pa je predlog pristavev SLS, da se zgradi kopalnica na Plavžu. Z gradnjo občinskega kopalnišča na oddaljenem Plavžu ne bo prebivalstvo

Damske plašče najmodernejše od Din 300 do 900 dekliške plašče od 2 do 14 let od Din 120 do 400 sportna štrla, sluske bluze od Din 70 naprej otroške sluske oblečke od Din 23 naprej suhi v veliki izbiri trvdka

F. in L. GORIČAR, Ljubljana, Br. Petra cesta 29 Ogledje si razstavo v izložbi 11.103

Iz Metlike

— Otvoritev obrtnonadaljevalne šole. Naposled je vendarle Metlika dobila po dolgi 14 letih zopet svojo obrtnonadaljevalno šolo. Pred vojno je ta šola prav dobro uspevala, iz katere so tudi izstopili in odšli v svet mnogi in mnogi vrli obrtniki in trgovci. V nedeljo se je vršila slavnostna otvoritev. Prisostvoval je kot zastopnik sreskega poglavarja sreski šolski nadzornik g. Ciril Vizjak, odbor obrtnonadaljevalne šole, zastopniki občinskega odbora. Prve dolenjske posejilnice, obrtne zadruge, trgovcev in učiteljsvo z obrtniški in v trgovskih vajenci. Govorili so g. šolski upravitelj Barle, sr. šk. nadz. Vizjak in načelnik obrtne zadruge g. Weiss. V šoli so se otvorili trije oddelki: obrtni pripravljaln razred, obrtni I. razred ter trgovski oddelki. Vseh učencev je vpisanih 79. Odbor te šole prikaže izdatnejšo podporo od oblastnega odbora, a prav tako tudi od države.

— Zopet elektrika. Zlovojni se zopet dotikamo vprašanja naše elektrike. Naglašali smo že večkrat, da sedanja električna centrala, ki je v privatnih rokah, nikakor ne odgovarja potrebam mesta, ker ni stalna in ne sigurna. Toda odsek, ki je v to svrhu izvoljen izmed mestnega občinskega odbora, spi spanje pravičnega. Opetovano vprašujemo, kako stoji zadeva dogovora in pogajanja z odborom mesta Karlovca, in nihče ti ne zna odgovoriti. Eden se izgovarja na drugega, stvar pa spi in naše mesto je še vedno obskrbeno z nesigurno električno razsvetljavo, ki lahko vsak dan odnese. Odsek bi moral delo vzeti temeljito v roke in privedi priča pogajanja h koncu. Kakor čujemo, nameravajo napeljati električno razsvetljavo tudi v Kamnjanje in v novo odkrito jamo »Vrlovko«. Potem je sporna točka, vod, kmalu rešena. Le na delo!

Iz Tržica

— Pouk na obrtnonadaljevalni in trgovskonadaljevalni šoli se je pričel v ponedeljek. V obrtno se je vpisalo 75 vajencev in vajenk, v trgovsko pa 23. Obe šoli sta zvezani z meščansko šolo, poučujejo pa učitelji osnovne in meščanske šole.

— Mesarska posebnost je jelenje meso. ki ga prodaja mesar Verdir Janez v svoji mesnici Z gozdarskim uradom barona Borna ima dogovor, da prevzame vse jelene ki jih postreže v Borovnih revirjih. V tem tednu so padli trije rogači, ki so jih Tržičani prav z veseljem použili. V resnici je jelenje meso prava slaščica, okusno izredno in naj se pripravljajo kakor kohl. Cena mesa je od 6 do 13 Din z kg, kakršen je pač kos. Vsaka ubita žival ima 80 do 100 kg mesa.

Iz Litije

— Sezitski tatovi. Pridno čebelnice so nasleto tekom leta polne čebelnjak medu. Da ima Čožov stric v Zg. Vodicah, pri Moavčah dosti sladkega medu, so zvedeli okoliški sladkosnedži. Pred dnevi so mu vdrl v čebelnjak, od koder so mu odnesli več najtežjih prijev. Za zadevo so se pričeli zanimati takoj svetokrižski orožniki, ki so kmalu našli na neki najvi sledove stopal in s tem smer, kam so odšli dvonožni medvedarji. Kakor je upati, bodo dobili zlikovci za svojo preveliko ljubezen do sladkajna plačilo v obliki rčeta.

— Ku. ji tatovi v Smartnem pri Litiji. Iz Smartna nam pišejo, da so tam prijatelji kokošjega mesa večkrat priredili obiske po šmarnskih kurmih. Zadnjič so se oglašili pri Kolarjevih. Litjski orožniki so prišli sedaj na sled večji družbi, ki je kradla perotnino.

Iz Zagorja

— Zidarji imajo pri nas polne roke dela. Vse hote izrabiti ugodne jesenske dneve. Trgovci e Ahčan zida ob glavni cesti enonadstropno hišo. Novi kino bo še ta mesec v redi in bo začel s predvajanjem. Rudnik postavlja nove hleve za rudniške konje, ki so vpreženi pred hunti na ozkotirni železnici. Razširili so pa tudi zagorsko šolo ki je pridobila s tem nekaj prepotrebnih učnih sob.

— Zgodba o prorokini Speli. V zagorskih hrih drže nekateri ljudje precej na napovedovanje prihodnosti iz kart. To lahkoverstvo izrabljata znana zagorska čarodějka Spela in njen prijatelj. Pred dnevi sta prišla k samotni kmečki hiši. V veži je našel čarovniški par vrečo kostanja. No, in ga je odnesel Jure na svojih plehčih. Spela pa je stopila v hišo in je vrgla stari kmetici karte. »Coper, coper, coper...« Karte pravijo, da boste ukradeni... Nekdo, ki je blizu vas. Vam je odnesel vrečo kostanja! Nato je zvitja Spela odšla. Zdar pa pravi kmetica, da so jo okradli sosedovi.

— Podružnica Kmetijske družbe v Zagorju ob Savi bo priredila v nedeljo 14. t. m. razstavo sadnih vrst iz teritorija izlaške in zagorske podružnice. Ta sadni ogled ima predvsem namen, naše sadjarje seznaniti s pravilnimi pomološkimi nazivi posameznih vrst, katere doslej tako malo poznamo. Drug važen namen je pa tudi, določiti sadne vrste, ki so za naše kraje najbolj priporočljive. Zadnje čase se je sicer zanimanje za sadjarstvo v naši okolici precej dvignilo, toda treba je sientle mladih dreves organizirati tako, da bo mogoče čez nekaj let postaviti tudi na tr nekaj istovrstnega sadja. O tem bo sadjarski strokovnik v nedeljo jutraj ob otvoritvi razstave v zagorski šoli tudi predaval. Razstava bo otvorena od 8. jutraj in bo trajala do 5. popoldne. Prosimo vse sadjarje, male in večje, da prispevajo s svojim sadjem k čim večji množini razstavnega materiala, četudi niso preieli tozadevne okrožnice. Vsa poimaisla dajeta radevolno obdružnici. Po predavanju bo letni občni zbor podružnice pri g. Koprivcu, kjer se bodo tudi prevzemala naročila za sadne drevesca, ki bodo smela že koncem tega meseca od Kmetijske družbe

Gospodarstvo

Anton Kristan:

Boj draginji

Na trgu nastaja silna draginja. Gospodije tarzanjo od solate in krompirja do masti in slanin se je vse silno podražilo. Prodajalci zelenjave, krompirja, jabolč itd. se izgovarjajo na suho, ki ni dala rastlinam možnosti, da se razvijejo in dajo pričakovane sadove. Ljudje se pač vda jo v usodo in se nekako tolažijo, češ res je, suho je bilo, otave ni, krompirja je manj... Bo že bolje.

Tudi zaradi slanin in masti mesarji tolažijo razburjene duhove: »Suša je vroak; v Sremu in Banatu ni koruze; prašiče morajo krmili s pšenico itd. Tudi to je razumljivo in ljudje, ki boro v časopisih o cenah žita, kima jo, češ, saj je res tako. Bo že bolje!

Ali kljub temu pa vsa ta naraščajoča draginja hudo pritiska. Veak dan hušje. Zdi se mi, da se kompet. faktorji ne brlože za te probleme. Množice pa so že otople. Trpe in trpe.

Da bi se dalo ob dobri volji in kompetentnih i prizadeh marsikaj za splošno otoljšati, naj pokažem samo na enem predmetu in sicer na sladkorju. Tu vidimo, da ni nikakor vzrok velike draginje le pomankanje blaga, ali suša ali kaj drugega, temveč pretrani indirektni davki izravnje in pretrano velik zaslužek sladkornih tovarn.

Produktijska cena sladkorju znaša v Jugoslaviji od Din 2.50 do Din 3.— Kljub temu je v naši državi, ki ima ogromna polja za Slavonijo, Vojvodino, Srbijo in Prekmurju sladkor — če izvzamemo Mussolinijevo Italijo in Turčijo — najdražji. Računano v čkoslovaških kronah, ki so na sladkornem trgu merodajne, velja v Italiji 1 t kg sladkor na 11.70 Kč, pri nas 7.70 Kč, v mali osromeni Avstriji pa 4.45 Kč in v Angliji celo 4.10 Kč.

Zanimivo je sledeče: Na sladkorju si delita ogromne zaslužke povsod država in sladkorna industrija. Kmet, producent in konzument pa plačujejo dobičke, kmet, ker mu kartel dikтира cene sladkorne pese, konzument pa ker mu isti kartel dikтира ceno sladkorju. Kmetu v Jugoslaviji plačujejo 20—24 Din za 100 kg peso, ki da do 76 kg sladkorja. Od tovarniške cene dobi v Jugoslaviji država 41 odstotkov, industrija pa 39. Od vseh v naslednjem navedenih vah je trošarina razen v Italiji pri nas največja. Statistika v čkoslovaških kronah oove to — le.

	Tvarniška	Dobiček	Za delo in
	cena za 100 kg	države	dobiček ind
Italija	1141	708 62%	433 88%
Jugoslavija	724	297 41%	427 59%
Romunija	671	87 13%	554 87%
Madžarska	659	287 36%	422 64%
Francija	646	166 24%	480 76%
Poljska	598	167 28%	431 72%
Čkoslov.	576	209 36%	367 64%
Anglija	518	146 28%	372 72%
Nemčija	428	95 22%	338 78%
Danska	415	85 20%	330 80%
Avstrija	377	52 13%	563 87%
		84 22%	298 78%

Države participirajo na sladkorju, izvzemši Italije, povsod manj kakor pri nas. Italija je s 62 % na prvem mestu, potem smo mi s 41 %, dočim participira Danska s 13 %. Nemčija s 20 % in Avstrija s 22 %.

Evidentno je, da se more in mora v naši tržavi začeti z zniževanjem cen. Najširše plati, ki žive v veliki večini od kave in kruha ne smejo v drugem desetletju Jugoslavije po vsakem požirku kave občutiti grenko zavest, da je SHS država rekordna v ceni sladkorja za konzumente.

Navedel sem sladkor, ker je to znižanje najlažje, če le vlada hoče. Navedel pa bi lahko še mnogo predmetov, zlasti tekstilije (oblačilno blago).

Letos se je bač pri izdatne draginje. Javnost motijo državopravni in drugi taki spori. Toda baš v kalnem je za bacile draginje najbolj razpolod. Opozoriti hočem le, da je nastajajoča draginja zelo pereč problem.

Položaj na slovenskem lesnem trgu

Dočim se je koncem septembra stanje glede dostavljanja naročenih vagonov kolikor koli zboljšalo, se je položaj v preteklem tednu zopet poslabšal. Zadnje dni lesni producenti niso dobili skoro niklih vagonov več, čeprav se kampanja za prevoz sladkorja ne posee bliža že koncu. Vprašanje pomankanja vagonov bi se vendar že lahko enkrat definitivno rešilo. K tej naši stalni nesveti ne se bliža še nova, namreč poravnane izva-

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 6. oktobra 1928. Višina barometra 308.8 m.

Kra.	Čas.	Barom.	Temper.	Rel. vla.	Smel vetra v brzini v metrih	Padavine
opazovanja						
Ljubljana	8.	720	8.8	57	mirno	
Maribor		730	7.4	93	SSW 2	8
Zagreb		722	8.0	85	mirno	2
Beograd		772.9	12.0	85	SSE 4	8
Skopje		770.5	13.0	85	ESE 1	10
Split		766.6	15.0	65	NE 2	9
Sarajevo						
Dubrovnik						

Solnce vzhaja ob 6.3, zahaja ob 17.33, luna vzhaja ob 22.28, zahaja ob 14.28. Najvišja temperatura danes v Ljubljani 14.5 C, najnižja 8.2 C.

Velika atlantska depresija, ki je koncem prejšnjega tedna na potu z Océana napredovala do zapadne Francije, je naglo nadaljevala svoje potovanje proti vzhodu ter se hkrati silno razširila. Njeno središče se je premikalo v nedeljo čez srednjo Evropo in ta dan je segalo slabo vreme od srednje Skandinavije do Sredozemskega morja. Južnovzhodna polovica depresijskega območja je imela vlažno, a zelo tople južnozpadne vetrove, a severozapadna polovica je imela mrzel sever ali severovzhod. Danska, vzhodna Anglija in severozapadna Nemčija so imele v nedeljo jutraj samo 6° C nad ničlo. Vzhodne pokrajine, Poljska, Podunavje in Balkan, so imele istočasno še 12 do 18° C.

V istem razmerju kol se je depresija pomikala proti vzhodu, je za njo v široki fronti prodiral mrzli zrak proti jugu, povzročujoč povsod ob kontaktu s toplim južnim zrakom, pod katerega se je vrvil, hude nalive ali celo nevihte. V nedeljo jutraj je preplaval severozapadno Nemčijo, v ponedeljek jutraj je poplava severnega mraza zavzela že vse ozemlje do Alp in silila okrog njih, pa tudi čez nje proti jugu. Naše kraje je dosegla v ponedeljek popoldne; naznanjalo jo je najprej nenadno, a silno krepko dviganje

nih tarif na stavbni les. V našem tozadevsem poročilu smo že v četrtek omenili kako strofano stran tega povisjanja na izvoz stavbnega lesa iz Slovenije, zlasti v Italijo. Če pomislimo, da Avstrija še danes zaradi tarifnih ugodnosti po jadransko - tarifni pogodbi močno konkurira našim izvoznikom v Italijo, in znaša še danes tozadevna razlika v tovarniški ceni 10 lir pri kubičnem metru, potem je jasno, da bo pri boljši kakovosti avstrijskega blaga s povisjanjem izvoznih tarif na stavbni les, ki bo znašalo po zatrdilu poučenih krogov 15 do 22 %, slovensko blago napram avstrijskemu postalo v Italiji konkurence nezmogljivo.

Grčija se je v zadnjem času ponovno obrnila na slovenski lesni trg ter se zanimala za leske po največ v dimenzijah 120 x 24 in 150 x 24 mm, ter za remeljne v dimenzijah 48/28, 56/38, 56/38, 66/48, 66/48, 78/38, 48/24, 120/48 in 96/38 mm. Prav tako se grški izvozniki zanimajo za tramelje v dimenzijah 8/3, 8/4 in 4/4 cola. Zelo bi bilo, da bi se slovenska lesna industrija sploh obrnila na Sušak, Split in Solun, ker bi pri prodaji za prekomorski trg manipuliranega blaga dosegla znatno višje cene, kakor pa pri vzvozu v Italijo.

Kakor smo že ponovno poročali so drva v stalnem povpraševanju in je cena kolikor koli ponovna narasla. Opaziti je, da povprašuje Italija za še razrezana drva, in sicer največ v dolžinah okrog 25 cm. Italijani kupci se zanimajo tudi za bukove hlode od 80 do 85 cm srednjega premera naprej prima, brez zunanjih grč. Tudi hrastovi orogovi v vseh dimenzijah so v močnem povpraševanju, vendar pa je še vedno najkakovostnejše povpraševanje blaga v nizozemskih timentih. Kakor se čuje, se bo glede pravzornila na naš trg tudi čkoslovaška državni drogovi (borovi) pa se povprašujejo za Afriko, preko Sušaka, odnosno Reke

— Razstava sadja na Ljubljanskem velesejmu je otvorena danes od 12 ure dalje. — Plačevanje uslužbenškega davka v znamkah. V členu 100 zakona o neposrednih davkih je predvideno, da se bo uslužbenški davek plačeval tudi v znamkah, ki se imajo prilepiti v davčno knjižico in uničiti z žigom ali podpisom. Za tako pobrani davek ni treba predlagati davčnemu oblastniku v prostem pravilniku za uslužbenški davek, ki je stopil v veljavo 1. aprila l. plačevanje tega davka v znamkah ni predvideno. Pač pa je v pravkar objavljenem plotnem pravilniku k zakonu o neposrednih davkih urejeno tudi to vprašanje. Po tem pravilniku morajo pobirati uslužbenški davek v davčnih znamkah vsi delodajalci, ki ne zaposlujejo na mesec povprečno preko 20 namestencev, izvzemši državne in samoupravne institucije kakor tudi oseba, ki so zavezane družbenemu davku. Ako se tek leta to številu prekorači, je delodajalec šele koncem davčnega leta dolžan prijaviti davčnemu oblastniku, da ne obstojajo več pogoji za plačevanje davka v znamkah, nakar ga davčno oblastvo vpíše v knjigo delodajalcev, ki so dolžni davek plačevati v gotovini. Vsi delodajalci, ki niso dolžni, odnosno upravičeni plačevati davka v znamkah, se morajo prijaviti do 25. januarja vsakega leta davčnemu oblastvu prve stopnje, da jih vpíše v tozadevni seznam. Na dolžnost te prijave se morajo vsi delodajalci opozoriti vsako leto to 5. januarja z zapretitlom, da se jim bo naložila globa 500 Din, ako prijavo opuste. Davčne znamke (po 0.50, 1, 2, 3, 4, 5, 10, 15 in 20 Din) bodo prodajala le davčna oblastva, po potrebi pa tudi oddelki finančne kontrole. Porabljeni se bodo pričele davčne znamke šele s onim dnem, ki ga bo naknadno določil finančni minister a posebno naredbo, v kateri bo predpisal tudi tozadevno uradno poslovanje.

— Zdržištev državne in privatne rečne paporlovbe v novo delniško družbo. O težkoj v naši rečni plovi, ki je eno najvažnejših prometnih sredstev za izvoz, se že nekaj let razpravlja. Da bi se vsa naša rečna plovia združila v eno podjetje, je prejšnji prometni minister sestavil posebno komisijo, v kateri so poleg predstavnikov državnih oblastv sodelovali tudi predstavniki rečnih paporlovnih družb, denarnih zavodov itd. Komisija je proučila vse kompleks vprašanj, ki so v zvezi z našo rečno plovio, ter se je postavila na stališče, da je treba ustanoviti delniško družbo, v kateri bi se združili: državna rečna plovia, Srpsko brodersko društvo in ostala privatna rečnoplovna podjetja. Na ta način bi bilo mogoče lažje izkoristiti naš rečni plovni park, mnogo bi se prištedilo na personalu, poslovanje bi bilo racionalnejše, obenem pa bi bila konkurenca napram tujim

zemskim družbam lažja. Vprašanje je le, pod kakimi pogoji naj država odstopi novi družbi svoj park.

— Posledice nettunskih konvencij. Glede na članek pod gornjim naslovom v večeršnjem »Jutru« nam sporoča Ljubljanska kreditna banka, da ni več udeležena pri podjetju »Split«, d. d. za cement Portland, in sicer zaradi tega, ker ni mogla odobravati poslovanja te družbe. Izstop njenih delegatov iz uprave podjetja je bil potem le posledica njenega desinteresanja.

— Trgovinska pogajanja s Romunijo. Faktor poročajo iz Beograda, se bodo v doglednem času pričela trgovinska pogajanja z Romunijo. Tozadevne priprave se že vršijo.

— Dobave. Strojni oddelki direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 12. t. m. ponudbe glede dobave železne žice in mreže; do 16. t. m. glede dobave cinkove pločevine, 68.000 komadov zatikačev, 860 kg žičnikov in 1280 kg kotnega železa. Prometno - komercialni oddelki direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 346 komadov signalnih rogov za vlakovoje in čuvaje. (Pogoji so na vpogled pri posameznih oddelkih.) Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 120 komadov nosilnih vzmeti. Direktorija državnega rudnika v Bregi sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 8 garitur neprimernih jarnjskih oblek. Dne 25. t. m. se bo vršila pri strojnem oddelku direktorije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 140 m³ borovih plohov. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem oddelku.)

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 6. oktobra. Pretekli teden je bil devizni promet na ljubljanski borzi znatno večji kakor zadnje tedne, kar pa je le v malem obsegu posledica dejstva, da je borza poslovala tudi danes. Skupni tedenski promet je znašal 24.6 milijona Din, aspram 15.84. 13.51. 17.89 in 14.88 milijona Din v zadnjih štirih tednih. V tednih posameznih deviz je zabeležili nekaj »premem« Deviza na Berlin je tokom tedna popustila od 18.5725 na 18.5625, deviza na Dunaj od 8.017 na 8.0185, deviza na London od 276.21 na 276.08, deviza na Trst pa se je okrepila od 297.68 na 298.2.

Na zagrebškem efektum tržišču je Vejnja škoda pretekli teden popustila in sicer od 141 na 437. Zanimanje za ta papir ni bilo znatno. Tudi investicijsko, ki se je koncem zadnjega tedna trgovalo po 86 — 86.25, je popustilo na 85.5—85.75, agrarce pa so se trgovale po 55.5. Za bančne vrednote ni bilo nikakega zanimanja. Zabeleženi so bili običajni zaključki v Hipotekarni po 58, v Srpski po 151, v Jugobanki po 88.5 in v Poljotelski (nova emisija po 17), dočim se je Prastidovna okrepila od 920 na 922.5. Med industrijskimi vrednotami je bilo koncem tedna večje zanimanje za Veveč, ki so se trgovale po 110 — 111. Tudi Drava je v zvezi s pogajanjmi med našo državo in švedskim vžigalnim trustom in v skladu z inozemskimi borzami čvrsta. Trgovale se je po 550. V ostalem so se trgovale Slavonija po 4, Dubrovačka po 480, Gutmann po 195 — 190 in Slaveka po 100.

6. oktobra.

Ker v ponedeljek zaradi proslave proboj solunske fronte bo ne bo poslovala, se je danes vršil na ljubljanski borzi redni borzni sešatek. Promet je bil rednejši. Največ povpraševanja je bilo za devize na Curih in Dunaj. Potrebo je krila privatna ponudba, ostalo potrebo pa Narodna banka. Tečaj so ostali v glavnem nespremenjeni, edino deviza na Trst se je nekoliko dvignila.

Devize in valuta.

Ljubljana. Amsterdam 22.785 — 22.845 (22.815), Berlin 18.5475 — 18.5775 (18.5625), Bruselj 0 — 7.90

Iz življenja in sveta

9000 m nad morjem

Inženjer v Junkersovih delavnicah v Dessau Schizinger je te dni z letalom tipa W 34 postavil v enem dnevu kar dva višinska rekorda. S težo 1000 kg je dosegel višino 9000 m. Zanimivo je, kako opisuje svoje občutke in svoja opazovanja v teh višinah.

Priprave

Schizinger je z istim letalom že večkrat prejel poletel v višino in dosegel celo več nego 9000 m deloma z manjšimi deloma z večjimi bremenami. Hotel je natančno proučiti razmere v tistih višinah, kjer se pričena že druga ozračna plast, tako zvana stratosfera, in ki bo do čez nedolgo silnega pomena za prekoceansko zračno plovo v velikem slovu. Zrak je tam že tako razredčen, da njegovo trenje skoraj ne prihaja več v poštev, pač pa omogoča silne brzine, ki jih v nižji zračni plasti ne poznamo. Seveda pa je tudi

mrz

tam tako grozen, da se ga skoraj ne moreš ubraniti. Schizinger je imel pod debelo letalsko, s kožuvinno podvečeno opravo svoje najtoplejše zimsko odelo in spodnje perilo, obraz si je namazal z debelo psaltjo vazelina — maske namreč niso tako tople in ovirajo gledanje, če se le količjak premaknejo. A vendar je čutil mrzlotu do kosti, zlasti ko se je začel spuščati na tla in je odtegnil motorju plin. Najnižja temperatura, ki jo je izmeril je bila — 46 stopinj C. Vendar so v tej višini možne tudi temperature do — 55 stopinj C. Nevarnosti, da bi radi te mrzote motor odpovedal ni, ker zamrzne kurilni benzol šele pri — 60 stopinj C, in tudi olje ne zamrzne, če obkroža njegove tanke tortile iz motorja. A ljudje se bodo mogli mrzota ubraniti šele tedaj, ko bodo potovali v čisto zaprtih letalih, ki bodo poleg tega še dobro kurjena. Schizingerju je v višini 9000 m zmrznula žepna ura in se ustavila. Drugi inštrumenti niso kazali na sebi kakšne posebne spremembe.

Potovanje v hermetično zaprtih kabinah pa bo potrebno tudi zaradi tega, ker v tistih višinah

primanjkuje zraka in zlasti kisika.

Zrak je za približno tretjino redkejši nego neposredno nad zemeljsko površino, pomanjkanje kisika pa se je Schizinger izognil le z vdihavanjem tega plina iz posebnega aparata, ki je bil vdelan v stroj sam. V bodoče ne bo težko regulirati gostoto in pravilno sestavo zraka v kabinah, ki bodo čisto neodvisne od zunanjih zračnih okoliščin.

»Oblačna geografija«, razgled

Interesantne podrobnosti pripoveduje letalec o razglednih prilikah v do-

seženih rekordnih višinah. Orijentacijo mu je oviralo oblačno vreme. Uganjati je moral tako zvano »oblačno geografijo«, da se ni izgubil predaleč od Dessaua. Obdržal je v vidiku kakšen značilen oblak, kadar ni videl več zemlje, in ga je tako dolgo obkrožal, dokler se ni odprla v oblaki masi kakšna razpoka, skozi katero je lahko opazoval zemljo in zlasti toka reke Labe in Mulde. V višini 8800 m nad Dessauom je videl mesta Magdeburg, Lipsko, Halle in Torgau. Teoretično bi moral videti še dosti dalje, a nad zemljo je skoraj vedno neka plast tenke megle, ki zožuje obzorje.

»Nebeški pisar«

O zelo zanimivem pojavu so poročali Schizingerju, ko je pristal. Neki pasant, ki je opazoval njegovo letalo v višini, je vzkliknil: »Zdi se, da je to spet nekakšen nebeški pisar; a ta zna svoj posel zelo slabo!« Faktično se je zdelo, da bruha iz zadnjega dela letala gost dim, kakor pri nebeških pisarjih (letalih, ki spuščajo iz posebnih priprav gost dim po zraku, iz katerega nastajajo potem velikanski reklamni napisi.) Kot pravi Nemec ima Schizinger tudi za ta pojav takojšnjo teorijo pri roki. Pravi, da morajo biti v tistih višinah mesta, kjer je zrak tako ohlajen in nasičen z vlogo, da bi moral tvoriti prav za prav oblak. Manjka mu pa nekakšnega jedra, okoli katerega bi se oblak »kristaliziral«. V tem primeru je tvoril kristalizacijsko jedro iz aeroplana izpuhani plin. In ker se je tvoril oblak torej le v progi letala, se je od spodaj zdelo, kakor da izpušča letalo samo »pisalni« dim.

Nova afera v rumunski kraljevski hiši

Pred nekoliko dnevi so sporočili listi senzacionalno vest, da je prišlo v rumunski kraljevski hiši do nove afere, ki je na las podobna aferi bivšega prestolonaslednika princa Karola. Z oficijelne rumunske strani to vest sedaj sicer odločno demantirajo. Toda pariški listi navajajo trdovratno razne podrobnosti in imena, ki so samo dokaz, da je na stvari nekaj resnice. Po tem, kar pravijo pariški listi, bi bila stvar sledeča:

Mlajši brat princa Karola Nikolaj, član regentskega sveta, varuh mladolletnega kralja Mihaela, je se zaljubil v neko damo iz najodličnejšega bukreštanskega plemstva, gospo Pulipescu-Tahonovo. Hotel se je z njo poročiti, toda temu so se uprli njegovi sorodniki, in princ jo je nato z lepo damo na

skrival popihal v Pariz. Tam se je večkrat sestal s svojim bratom Karolom, ki mu je tudi odsvetoval poroko. Kakor hitro so v Bukarešti zvedeli, kje se ubežnik nahaja, so poslali za njim generala Contesca, da bi ga pregovoril, naj se takoj vrne domov. Kraljica-mati Helena mu je dala sporočiti, naj se zave svojih dolžnosti kot varuh kralja Mihaela. V slučaju, da bi se ne hotel pokoriti, pa so mu zagrozili, da izgubi vse pravice kot član regentskega sveta in kraljevske hiše. Ta grožnja je baje vplivala in Nikolaj je izjavil, da se vrne. Kako bo z njegovimi poročili namerami, ni znano. Zdi se, da jih je začasno odložil. To je, kar vedo povedati pariški listi. Kakor rečeno, uradni krogi afera demantirajo in pravijo, da je princ napravil samo navadno potovanje v Pariz in London, toda sam, ne da bi ga spremljala kakršnakoli dama.

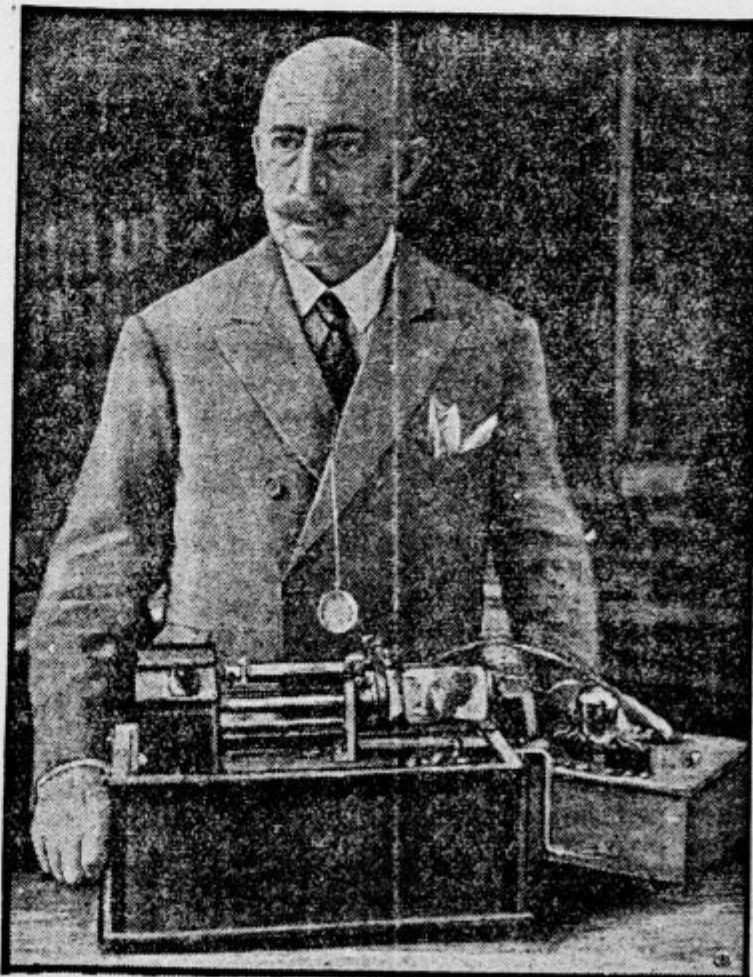

Gdč. Helbrot Silvester

lepa, mlada Dunajčanka, poleg tega vneta za letalski šport, je izjavila, da bo preletela Atlantski ocean v zapadni smeri. Kdaj se bo to natančno zgodilo, še ne ve. Morda se bo še premislila — bilo bi jo škoda za ribe, ki jo že komaj čakajo.

Potomec Krištofa Kolumba — pijanist v baru

V malem slovaškem mestecu Nitri imajo bar, čigar glavna atrakcija je pijanist, ki trdi, da je direktni potomec Krištofa Kolumba. Imenuje se Rudolf Kolumbus in je po poklicu mehanik. Ker pa nima dela, igra na klavir v nitranskem baru. Rad priseda k gostom in jim piše na zdravje svojega slavnega prednika pripoveduje zgodovino svojega rodu: »Ko sem bil star deset let, sem slišal prvič o odkritju Amerike in mi je oče, narednik 60. pešpolka, dejal, da naša rodbina izhaja prav od Krištofa Kolumba. En del rodbine je ostal na Španjskem in je še danes bogat. Naša veja pa se je izselila in je v tujini popolnoma obubožala. L. 1910. smo prejeli pismo od generalne direkcije Kolumbovih posestev, ki jih upravlja vojvoda Veragna. Moj oče se je vse življenje trudil, da z listinami potrdi naše poreklo in se mu je res posrečilo, da je našel rojstni in krstni list svojega pradedca Leopolda Kolumbusa, ki je bil računski podčastnik v dunajski cesarski gardi. List je bil izdan l. 1712. in se je glasil na ime Leopolda Kolumbusa de Veragna. Oče je poizvedoval dalje in je pisal

Telefotografija v Nemčiji.

Nemško pošto ministrstvo je dovolilo, da smejo privatniki kakor doslej radione imeti tudi tako zvane radiografe, aparate, ki omogočajo brezžično sprejemanje slik na velike daljine. V rabi bodo aparati, ki se imenujejo po svojem izumitelju Fultonovi radiografi ali fultografi. Pošto ministrstvo si obeta od razširjenja in zanimanja širšega občinstva za to novo napravo največjo korist; računna na to, da jo bodo bistroumni amaterji izpopolnili tako, kakor so izpopolnili in še izpopolnjujejo akustične radioparate. Gre predvsem za podrobne izume, ki bi omogočili prenos živih slik, filmov t. i. d., ker s sedanji fultografom je možno sprejemati samo trdne slike. Na sliki vidimo izumitelja Fultona z njegovim sprejemnikom. Aparat se da priključiti k vsaki sprejemni napravi in stopi avtomatično v akcijo, čim začnejo oddajati na določeni postaji brezžične slike. Poseben črtnik začrta na pripravljen papir vse črte, s katerimi so razdelili slike na oddajni postaji, dokler ne sestavi celotne slike.

Umevne so odličnosti

„ZEPHIR“

stalno goreče pečl,

ki z 10 kg drv greje 24 ur eno sobo, ter je higijenična in poceni.

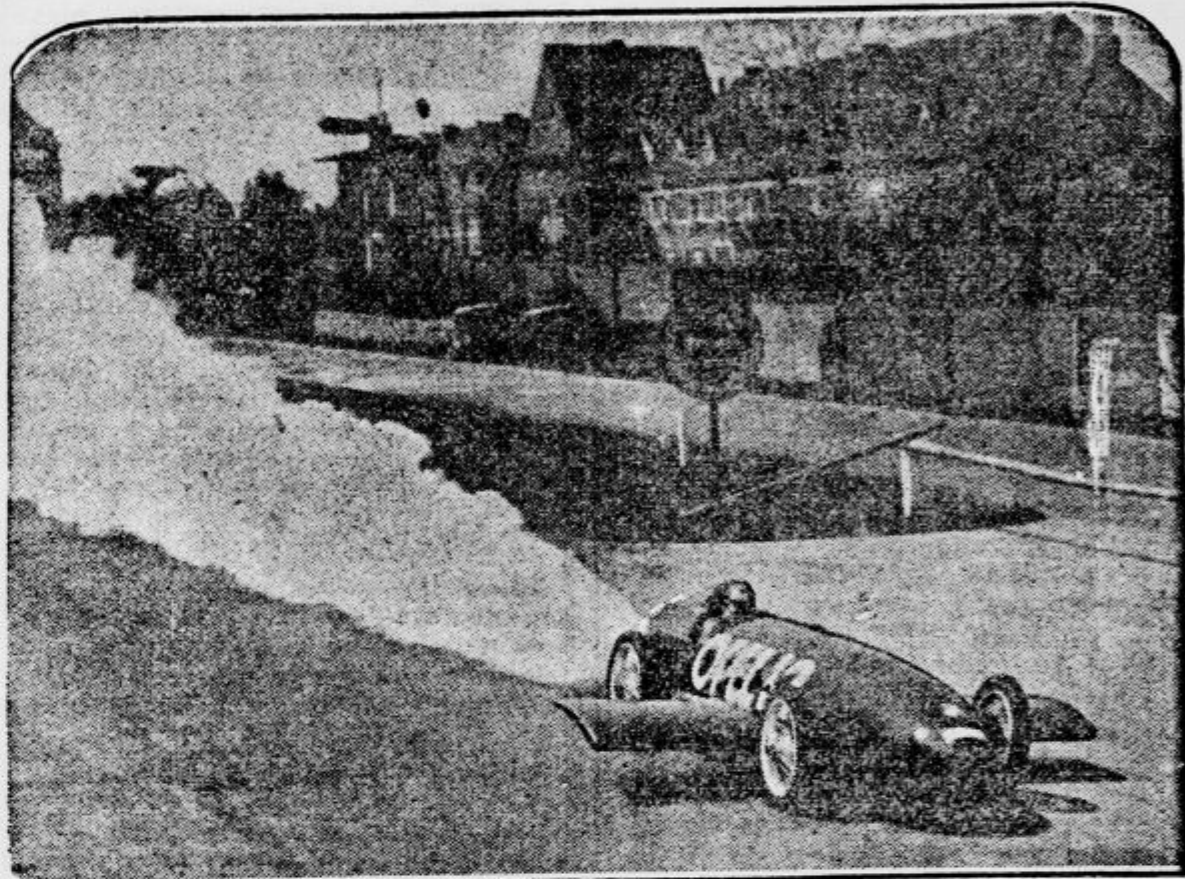
Zahtevajte brezplačni opis od Zephirtovnice pečl, Subotica. Samoprodaja v Ljubljani E. Breznik i Fritsch.

Čuvajte se pred slabimi potvorbami!

operacija. On sam je s posebno dijeto zdravil kakšnih 300 pacientov in je dosegel uspeh v 96 odstotkih vseh slučajev. Najbolje je, če se začne človek zdraviti takoj, ko opazi prve znake starostne mreje.

Zdravljenje očesne mreje brez operacije

Zdravnik dr. Kuschel iz Lüdenscheida je izdal brošuro, v kateri odločno nastopa proti operaciji sive mreje. Pravi, da nastaja ta očesna bolezen radi beljakovinskih usedlin v tekočini očesne leče, a te usedline so spet posledica preokisanja, pomanjkanja soli in vode v telesnih sokih ostarelega človeka. Pravilna dijeta je tu boljša pomoč nego

Nov poskus z raketnim avtom

Bivši Oplov inženjer in prvi izumitelj raketnega avtomobila Vallier je v Halberstadtu (na Nemškem) preizkusil nov stroj, »Rak II«, ki se je izborni onesel. Pri prvi vožnji je dosegel s 25 raketami hitrost 100 km, pri drugi pa s 36 raketami 240 km. Rakete so se užigale izredno lahko. Vendar je vozilo pri drugi vožnji izgubilo vsa štiri kolesa, tako da je teklo le po osiščih. Slika nam kaže poskusno vožnjo z avtomobilom raketnega tipa.

Kako se množi prebivalstvo Evrope

Avstrijski statistični urad je izdelal primerjalno tabelo o porodih in smrtih slučajih v posameznih evropskih državah in objavlja sledeče zanimive rezultate:

Največji odstotek živorojenih otrok izkazuje Ukrajina (40,2 na 1000 prebivalcev), Portugalska (37,6), Rusija in Romunija (36) ter Poljska (30), najmanjši pa Švedska (16,8), Anglija in Estonija (17,8), Francija (18,7), Avstrija (19,2) in Nemčija (19,4). Največjo umrljivost beležijo Portugalska (22,2 na 1000 prebivalcev), Romunija (21), Rusija (19,8), Španija (18,8), Bolgarija (18,6) in Poljska (18), najmanjšo pa Nizozemska (9,8), Norveška (10,6), Danska, Nemčija, Anglija in Švica po (11). Povprečni prirastek prebivalstva za l. 1926. je tedaj največji v Ukrajini (22), ki ji sledi Beloruska (18,9), Bolgarija (17,2), Rusija (16,2), Portugalska (15,4) in Romunija (14,7), najmanjši pa v sledečih državah: Nemčiji (7,8), Avstriji (4,3), Estoniji (1,7) in končno v Franciji (1,3).

Prirastek Rusije (Bela Rusija, Ukrajina in Velika Rusija) znaša tedaj povprečno 19 na 1000 oseb, potemtako se prebivalstvo Rusije pomnoži letno za 2.600.000 ljudi. Na žalost naš informator ne navaja odgovarjajočih števil za našo državo. Ako nas že med najvišjimi ni najti, nam mora biti v tolažbo, da nas ne navaja med najnižjimi.

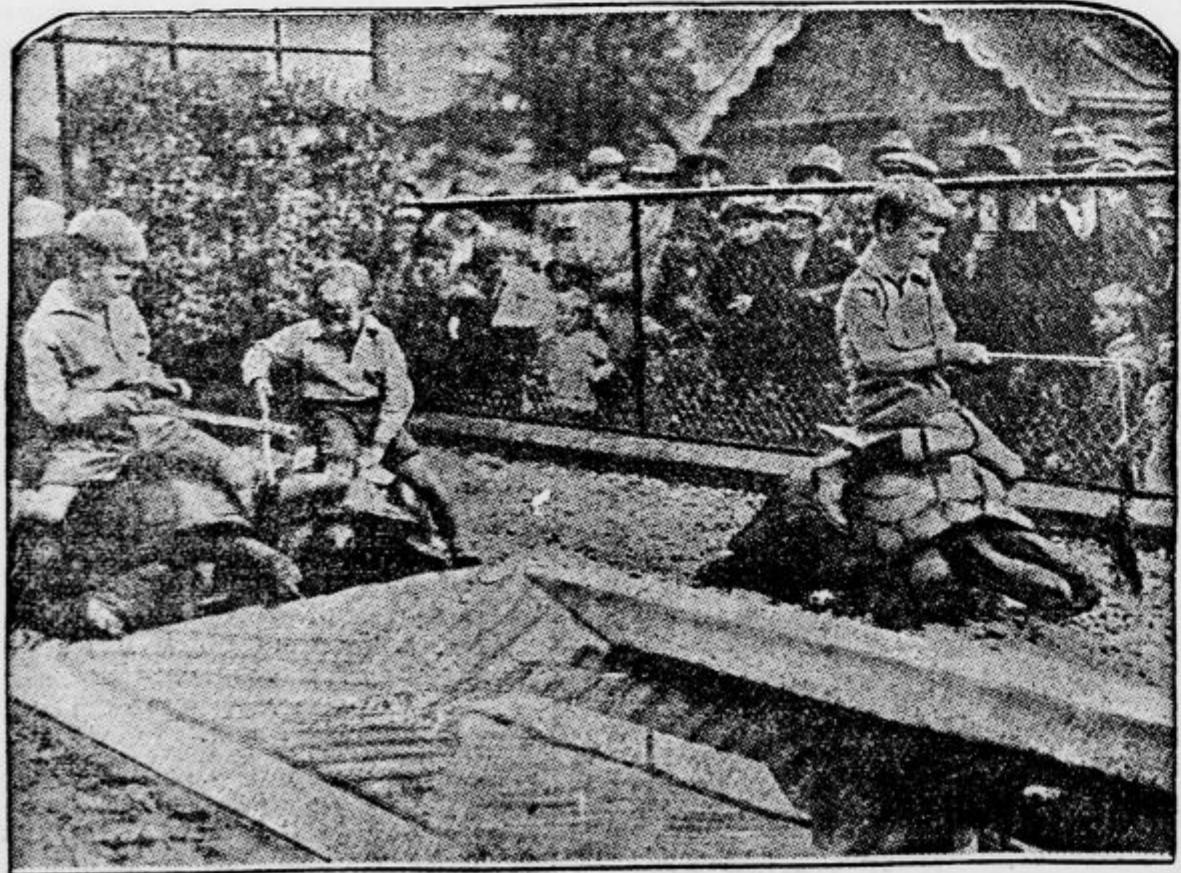
Elegantna kreacija jesenske mode

Plaš iz ovčje kože v rjav barvi s ovratnikom Stuart.

Poslopje angleškega parlamenta

prodajajo in sicer po kosih, ker je zgrajeno iz pesčenca, ki je že napol razpadel. Stare zidline bodo nadomestili z novimi. Najdejo se ljubitelji starin in zbiratelji kuriozitet, ki so pripravljeni vsak kos znamenitega kamna preplačati z zlatom. Na sliki vidimo skupino takšnih ljubiteljev, ki opazujejo z daljnogledom parlamentarno palačo in izbirajo tiste dele zidu, ki jih menijo kupiti.

Originalna tekma v Londonu

V londonskem zoološkem vrtu so priredili originalno tekmo z želvami. Na sliki vidimo skupino dečkov, ki jahajo te počasne živali in jih spodbujajo s svetlo in korenjem.

Kraljestvo mode

Volnena obleka za jesen

Elegantne dame že več sezon niso hotele ničesar vedeti o volnenih oblekah in so se do skrajnosti držale svilnenih toalet, ki so se dale tudi izdelovati v enostavnejših vzorcih in so se pokazale zelo porabne, če so bile iz dobrega materiala in nevsiljive barve.

Mnogi so se zelo čudili, da je volnena obleka prišla tako ob veljavo, vendar je bilo to po modnih smernicah lahko razumljivo, ker je ob času, ko je stroga moda linija bila tako priljubljena in splošno predpisana, tudi volnena obleka dosegla vrhunec svoje priljubljenosti. V trenutku pa, ko se je moda spremenila in je stroga moda nota se zopet vrnila k ženskim linijam, je bilo konec z volnenimi oblekami.

Nekdaj priljubljene tkanine so se zdele naenkrat prekompatne in pretežke in celo negraciozne, linije pa, ki so jih te tkanine tvorile, so pa učinkovale nezanimivo in novi modi celo nasprotno.

Volnene obleke, ki jih veliki saloni nikdar niso popolnoma opustili, niso prav nič več ugajale in so bile polagoma pozabljene.

Trajalo je dolgo časa, dokler niso bile dame na jasnejem, kje je prav za prav pogreška, in so šele polagoma našle, da je vzrok neuspeha volnenih oblek premočan material.

Zato so pričeli v minuli pomladi, posebno pa poleti elegantne dame zopet uporabljati težje obleke, ker je sezona prinesla nove vrste tkanine, nenavadno mehke in lahke, ki so tvorile tudi lepe gube.

V jesenski sezoni gredo modni saloni še dalje in že se vidi, da bodo vodilne delavnice imele uspeh ter bodo volnenim oblekam pridobile tudi zasluženjo priljubljenost. Z monotonijo, ki je nekdanje obvladovala modo volnenih oblek, novi vzorci nimajo ničesar več opraviti in so nenavadno graciozni, se prilagajajo in mladostni.

Ze nove barve se bodo modnim damam priljubile, ker so kljub hladnemu vremenu zelo svetle, kakor se sploh moda ne ozira več mnogo na klimatske razlike in predpisuje prijetne barve.

Nosi se še vedno beže in peskovita barva, kakor je priljubljena tudi siva v svetlih tonih in se nosi tudi zelena v vseh mogočih odtenkih od svetlo - vodeno - zelene, ravno tako rjava, ki deluje enako prijetno in nežno lešnikovi barvi, kakor v rdečkasto rjavi barvi. Tudi rdeči toni imajo velik

uspeh, zlasti lepa vinsko - rdeča barva, a brez vplivčastega sijaja, kakor sploh vsi moderni rdeči toni prehajajo raje v rumenkasto, kakor v modro - rdečkasto barvo.

Nove tkanine so porodne in zelo se prilagajajo, tako da bo zvončasta linija prihajajoče sezone prišla na ta način izvrstno do izraza.

Navadno izdelujemo obleke iz različnih vrst apartnega krepa, paname in drugega podobnega blaga.

Obljube novih volnenih oblek so najenostavnejše, kar se tiče elegancije in linije.

Kot začetek nove mode vidimo na prvi sliki zelo apartno obleko, ki bi bila v kakem srednje - zelenem tonu osobito učinkovita. Zgornji del je narejen ohlapno in stisnjen z ozkim pasom iz hrbovine. Krilo, ki je staknjeno s paspulo z gornjim delom, je ravno in ima samo spredaj zvončasto polo, ki daje obliki novostno noto.

Prav čedna je tudi skica srednjega modela, ki ima zgornjo partijo zelo podobno prvi sliki in je privzdigljena s pasom, da tvori nekako bluzo. Krilo je ravno in ima ob straneh v loku nastavljene zvončaste pole. Posebno zanimivi so rokavi, ki so po-

Dama

ki ni videla krasnih eksemplarjev kožu-hovinastih plaščev

tvrdke

L. ROT

na Mesnem trgu

je v nevarnosti, da bo kupila manjvreden plašč.

Najlepši kožu-hovinasti izdelki!

dobri rokavom domačega ošpetlja in so stisnjeni s ozkimi manšetami iz beže georgette. Z ovratnikom, ki je obrobjen s čipkami, učinkujejo posebno sveže in tvorijo garnituro, ki se posebno sklada z barvo volnenega krepa v rdeči barvi nove vrste.

Tipično zvončasto krilo prihajajoče sezone vidimo na zadnji sliki. Zgornji del ima moški ovratnik z reverji z dvema gumbičima. Taka obleka, ki je namenjena vsakdanji porabi in se da z različnimi garniturami ovratnikov in manšet tudi izpreminjati, bo največkrat narejena iz temno - modrega blaga.

Volnena obleka torej ni več pastorka mode, kakor vidimo na naših slikah, temveč bo najbrže v najkrajšem času zavzela ono mesto, ki ga je imela že dolga leta.

Popolnonske obleke

zadnja pariška in dunajska moda v večour šifonu, volnenem georgetu, crep satenu, kakor tudi blago v vseh modernih variacijah za izdelavo oblek ravnokar dospelo.

P. MAGDIČ - LJUBLJANA.

Pisani svileni baržuni

To blago je ona tvarina, ki mu velja največje zanimanje elegantne dame, ker je popolnoma novovrstno in popolnoma drugačno, kakor vse dosedaj poznano, obenem pa zelo zanimivo, lepo v gubah in izredno uporabno.

Tu mislimo na mehke svilene večurne šifone, ki padajo v najelegantnejših gubah in se dajo izdelovati kakor najtanjša svila ter

nimajo nič več one težine na sebi, ki smo jo dosedaj poznali pri starih baržunih.

Razen tega so velike tovarne izdelale nove potiskane večurne šifone z najorginalnejšimi vzorci navadno v prav majhnih desetih, ki odlično učinkujejo.

Privzdigljene, ovite in drapirane črte prihodnje sezone bodo tvorile gotovo višek tega prekrasnega blaga.

Ker so ti novi baržuni izredno elegantni, jih bomo oblačili tudi zvečer, tako da bo tak nov model - kakor moderne obleke iz čipk ravno tako uporaben za elegantno čajanko, popoldanski obisk kakor tudi za manjše večerne prireditve, pri katerih ne moti obleka z dolgimi rokavi.

Novi efekti na klobukih

Preprosti klobučevinasti klobuček bomo v prihodnji jesenski in zimski sezoni nosili večinoma samo za sportne namene, na potovanju in v slabem vremenu, zato bo pa

— Maša, moja rozina ...

— Vanja ...

Zjutraj je rekel Vanja:

— Na svetu je marsikaj neumljivega ...

Deset mesecev sva bila preživela skupaj in se ni nič zgodilo ...

Nemara sva se topot naveličala drug drugega ...

Nu, odkar sva se ločila, sem brezupno zaljubljen vate, prav kakor bi bil buržuji. Vrag si ga vedi, kako je to ...

Temu se pravi psihologija ...

Ločitev morava razveljaviti. Z ideološke strani sem slabo odrezal ...

Marija je vzdihnila in rekla:

— Dobro bi bilo, če bi lahko zibala.

— Skodovalo ne bi, — je odvrnil Ivan.

— Glede vere se bova že kako sporazumela. Sploh pa sem za to, Maša, da si nabaviva žimnico na peresa.

.....

Naznanilo!

11 06

Čenjenemu občinstvu vljudno naznanjam,

da sem otvoril v Ljubljani na Marjinem

trgu lastno

krznarsko delavnico

ter da bom izvrševal vsa v to stroko spadajoča dela po strokovnem znanju najsolidnejše in točno.

Se priporočam

IVAN KNEHTL, Ljubljana, Marjini trg 1

in P. Pokladni sprejema stranke za Vodmat-Zelena jama na Kodeljevem št. 256.

Moste.

.....

pokrivalo za popoldanske prihke bolj fantastično in tudi po materialu učinkoviteje.

To pa ne pomeni da bi klobučevinasti klobuk ne bil več pripraven za popoldne: ravno nasprotno ga bomo prav radi rabili, če ga bomo kombinirali s svilo in mu s tem dali živahnejši vtis.

Razen teh so pa tudi moderni svileni klobuki, posebno v obliki turbanov in ovitih modelov. Na naši slikah na levi turbanu podobno svileno formo, ki je garnirana na strani s trakovi. Na desni skici pa črn klobučevinasti klobuk s sijajnim kovinsko svetilkajočim peresom. Znotraj je ta klobuk podložen s svetilkajočo se svilo, kar mu daje prijetno noto.

Pletenine
lastni
izde ki

Vedno velika raznovrstna izbira. — Po meri v najkrajšem času.

Vsled lastne izdelave cene konkurenčne.

199 F. M. ROZMAN

En gros. Židovska ulica št. 7. Detall.

Zdravstvo

Zdravniška posevtovalnica

G. M. P. v H. p. V. Poleg mnogih potvor in pogreškov v zadnji »posvetovalnici«, drugod je tiskarski škrat tudi v odgovoru na vas premenil »diuretik« v »diaretin«, kar bodi s tem popravišeno. Poleg tega je izpustil sledeče stavke: v zadnjem času je zaslovelo kot učinkovito sredstvo iz neke inozemske rastline pridobljeni efedrin, katerega pa sedaj umemo izdelujejo pod imenom »eptonin« Zdravilo jemljemo ob pojavljajočem se napadu odrasli po ½ do 1 tableto in ponove, če treba to dozo še po preteku 1 ure. Kjer prete pogosti napadi, jemljemo dalj časa po ¼—½ tablete profilaktično na dan. — Mnogo se doseže tudi z dihalnimi vajami, s sistematičnim brenčavim sikanjem, mirnim štetjem ob bližajočem se napadu. — G. A. S. v C. Anonimno. Koš. — G. A. Z. v L. Anonimno. Koš. — G. F. G. v R. T. Vzroki izpusti ali izpadanja las so poleg konstitucionalnega naklona, (ki ima pa seveda zopet globlje, dasi iz večine nam neznane nadaljne vzroke) — ali temelječi na splošni obolenosti n. pr. tuberkuloza, lues, anemija itd.) — ali pa so lokalni (prihaja, ekscisi itd.). Vsaka terapija mora torej zastaviti tako, da pobija eno ali drugo, eventualno oboje, kar sledi iz diferencialne diagnoze. Jasno pa je, da lahko samo obsejano, dasi zanemarjeno polje rodi: kjer je seme uničeno, je vsako delo, vsaka pomoč brezuspešna; kjer ni v lasišču več ohranjenih lasnih korenin, odnosno papil, ni misliti na kako obnovo izgubljenih las, ki se vendar ne morejo nastvariti iz špiritov in mazil, kakor se ne da številni pesek pripraviti do tega, da bi pogajali zelenjake, pa mu gnoli in ga zalivali, kakor hočeš. — S temi pojasnili je odgovorjeno na vsa vaša vprašanja, osobito glede po kričavih anonasah priporočanih lasnih sredstev. Ko bomo znali po plešah nasejati lasne papile, bo vprašanje samo ob sebi rešeno. Da za anonse, priobčene v novinah, glede v njih izrečenih obetov, ne prevzame nobeno uredništvo na celum svetu nobene, niti materialne niti moralne odgovornosti, je samo ob sebi umevno, kakor tudi anonse tičeče se medikamentov, ne pasirajo nobene zdravniške cenzure. — Glede vseh teh sredstev v splošnem poročam lahko le eno: da izvrstno pomagajo proizvajalcu in prodajalcu Omenjeni špirit v omenjeni meri lahko uporabljate. — G. D. K. v R. Glede vašega katarakta se obrnite na kakega strokovnjaka, ker se o boleznih, ev. operaciji brez točne strokovne preiskave ne da ničesar nasvetovati. — G. L. C. v A. Zdravilo za vaše, vam ne dobrodošlo pordevanje iz zadrega, leži v vas samih, izven vaših osebnosti ga ni. Izredna in prekomerna labiliteta vašega za pordevanja za vpoštev prihajajočega žilja izhaja seveda iz vašega ustroja. Tega seveda ni moč izpremeniti. Možno pa je šolati si svojo voljo, in pri prilikah, kjer prihajate v zadrega, doseči, da se to ne zgodi. Dvigati je treba pred vsem samozavest, skušati si ohraniti mir, živčno se pa možno uravnovesiti, iskati situacije in jih obvladati i. t. d. — Medikamentozno bi v splošno pomirjenje lahko poskusili z bromovim natrijem, po 2—3 aždne konic na dan. — G. M. F. v M. Odgovor najdet v današnji »posvetovalnici« pod šifro P. G. v R. T. — Boriatis ne stoji v nobeni direktni zvezi s pojavi, katere opazujete na sebi. — G. M. Z. v M. Citajte pred vami stojič odgovor. Mastne lase si lahko tedensko 1—2 krat izmivate s kalijevim m'om, in potem še z 2% resorcinovim špiritom. Tudi žveplena mila so uporabna. — G. M. P. v L. O kakem Coué-ovem »aparatu« nam ni ničesar znanega. Pač pa je njegova metoda za celo vrsto sugestibilnih ljudi kakor dokazujejo izkušnje, jako priporočljiva. — O metodi njegovi je svrč čas »Jutro« že obširno pisalo. — G. J. T. v L. P. P. Brez točne, strokovne, osobito kemične preiskave je vsak nasvet nemogoč. Izročite se v zdravljenje kakemu specialistu, ali se odločite in pojdite za nekaj časa v kako bolnico, da se enkrat definitivno dožene, za kaj gre, ker sicer ostane vse vkup samo brezuspešno uganjanje. — Fra-Josipovo grenčico smatramo za odveč. Prej bi vam priporočali konsekvatno kuro z Račensko slatino. — Magna, alukal, nevtralon in podobna moderna sredstva lahko poskusite. Tudi kura s Schererovimi mineralnimi tabletami (točno po navodilih) bi bila priporočljiva. — G. M. A. Z. — Bromov natrij samo morda, koliko časa ga lahko jemljete brez škod, je individualno. Če se pokažejo izpuščaji in drugi znaki bromizma, je treba sredstvo vsakega opustiti. — G. A. P. v Št. R. na D. Vaša boleznost verjetno izvira iz ustroja. Brččas izhajajo iz živčno slabotne rodovine. Na marsičem je morda tudi pubertetna doba kriva. Vendar bi vas svari, da bi se umaknili resnemu usmerjenemu delu in gojili svoje »bolezen«, kot cvetlico v loncu. Če čutite, da sedaj težko študirate, dočim ste bili prej dober dijak,

odločite se morda za poklic, ki bi vam pozneje ne delal preglavic s študijem in razglabljanjem, tudi ne zaklepati v hišo, ampak bi vas vodil iz nje pod mlo azeb in v prost naravo. Če bi se n. pr. odločili za logarski poklic, ali kaj sličnega? Tudi lahek šport bi vam nasvetoval. Končno vam priporočamo Pavla Dobisa knjigo: »Die Selbsterziehung«, ki je za take ljudi, kot ste vi, nalašč pisana. — G. M. N. v Sp. S. Brez pomena. Morda si delate obkladke s svileni vodo! — G. T. D. v A. O ameriških specialitetah je najboljši, da sploh molčimo. Humbug and business.

Sokol

Lahkoatletske tekme Celjske sokolske župe

Vršile so se preteklo nedeljo s pričetkom točno ob 8. zjutraj. Udeležba članov: Celje 37, Trbovlje 7, Št. Peter 7, Polzela 4, Št. Jurij 8, Volnik 2, skupaj 59 tekmovalcev. — Udeležba članic: Celje 17, Št. Peter 2, Št. Jurij 1, Zalec 1, skupaj 21 tekmovalk. Tekma se je vršila v najlepšem redu in ob strogi disciplini. Vodil jo je župni načelnik br. Lojze Jerin, kot izvedenec tehničnega odbora JSS je prisostvoval brat Kostanapel. Trajala je do pol 12. in je dala sledeče rezultate:

ČLANI

Končna klasifikacija:

I. Skok Ferdinand 64 in pol točke;
II. Javornik Jože 52 in pol točke;
III. Urbančič Adolf 51 in pol točke, vsi trije iz Celja.

Pri prostih vajah so dosegli bratje: Kastelic Rudolf, Poljšak Rudolf, Stegu Milan in Speglič Anton, vsi iz Celja, po vseh 10 točk. Skok v višino: I. Skok Ferdo, Celje 155 cm, II. Rudolf Miro in Urbančič Adolf, Celje 150 cm, III. Burger Franc, Celje, Dagian Henrik, Št. Peter, Gobec Stanko, Mlinar Stanko, Celje, Piki Franjo, Trbovlje, Prelog Slavko, Stegu Milan, Tkalčič Rudolf iz Celja 145 cm.

Skok v daljino: I. Kolšek Ludovik, Polzela, 5,95 m; II. Stegu Milan, Celje 5,80 m; III. Rudolf Miro in Skok Ferdo, Celje 5,70 m. Krogla 7,25 kg: I. Hlastan Slavko, Trbovlje, 10,22 m; II. Javornik Jože, Skok Ferdo, Celje, 10,07 m; III. Kralj Franc, Polzela, 9,61 m.

Tek 100 m: I. Skok Ferdo, Celje, 11 in dve petini sek.; II. Gobec Stanko, Stegu Milan, oba iz Celja, 12,2 sek.; III. Kolšek Ludvik, Polzela, Tkalčič Rudolf, Celje 12,4 sekunde.

ČLANICE

Končna klasifikacija:

I. Luznik Zorana 48 in pol točke;
II. Križmanič Marjuč 48 točk;
III. Kovač Vera 45 in tri četrtine točke, vse tri iz Celja.

Pri prostih vajah so dosegle vseh 10 točk: Gruđen Marica, Št. Jurij; Kranjc Malči, Križmanič Marjuč, Lojk Milka, Luznik Zorana in Tomazič Zlata, vse iz Celja.

Skok v višino: I. Luznik Zorana 130 cm; II. Lojk Milka 125 cm; III. Kovač Vera, Križmanič Marjuč in Križmanič Milka, vse iz Celja, 120 cm.

Skok v daljino: I. Križmanič Marjuč 3,90 metra; II. Kovač Vera, Zelenikar Gusti 3,80 m; III. Lojk Milka, Luznik Zorana 3,70 metra, vse iz Celja.

Tek 100 jardov: I. Kovač Vera 18 in dve petini sekunde; II. Križmanič Marjuč, Zelenikar Gusti 14 in eno petino sekunde; III. Proselc Valerija 14 in dve petini sekunde, vse iz Celja.

Zoja s pentlo, 2 kg: I. Luznik Zorana 26 m; II. Križmanič Milka 23,75 m; III. Jelen Stana 23 m, vse iz Celja.

Lahkoatletske tekme so se, oziroma se še vrše v vseh župah, včlanjenih v JSS. Končne splošne rezultate bo izdal Savezni T. O. na podlagi rezultatov iz vseh žup. Sprito lepih uspehov, doseženih v nedeljo, upamo, da bo celjska župa zavzela častno mesto v tej tekmi.

Volnene nogavice v vseh modnih barvah. Tricot perilo za dame in gospe.

Moderne obleke, bluze in puloverje ter razne druge pletenine priporoča po priznani najnižjih cenah 11880

Ign. Žargi »Pri nizki ceni«
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 3 in 11.

Don Juan

Gilbert Roland podaja svoje misli in nazore o donu Juanu:

All ste že kdaj razmišljali o donu Juanu? Brez dvoma ste to besedo izustili že stokrat, uporabljajo jo po pravici ali po krivici. Don Juan se danes imenuje vsakdo, ki more postati opasen dekletu osemnajstih do tridesetih let. Tudi jaz sem tako mislil, dokler nisem nekega dne svojo sodbo docela izpremenil.

Poverjena mi je bila namreč vloga igrati dona Juana in bil sem prišljen, da — dobro ali slabo — dočaram njegovo podobo. Odtlej ženskaria nikdar več ne imenujem dona Juana.

Don Juan je postal pojem, a žal, kakor toliko drugih varljiv. Redko se primeri, da bi beseda, ki je postala popularna, imela v sebi tisti pravi pomen in tisto pravo bistvo, ki ji po pravici pripada. Tipičen primer za to je baš — don Juan.

Don Juan je bil junak. Bil je hraber, bil je plemenit. Bil je človek. Edina njegova pogreška je bila ta, da je bil mož, siguran v svojem nastopu, ki je hotel in ki je vedel, kaj hoče. Njegov zločin je bil, da je ljubil ljubezen.

Jaz sem uverjen, da žive tudi danes taki ljudje, in prav tako sem uverjen, da tak tip ni mogoč samo v umetnosti, ampak tudi v življenju.

Tak tip je človek, ki ljubi žensko in katera mu je kot človeku in znamenitemu umetniku naklonjena, čeprav on ve, da ljubi drugega. On jo skuša ozdraviti strasti, ki jo ona čuti zanj, a čim bolj ji prigovarja, tem bolj se ona — kar je povsem naravno — ogreva v ljubezni zanj. On se porigra v njo, ona misli, da ga je šele zdaj prav spoznala, in ne vedoč, da mu dela krivkovo, ga ostavi. Njegov plemeniti nameri je dosežen.

Tak je manuskript Gilberta Rolanda. Ta polava se more po pravici nazvati don Juan, ne samo zato, ker je njegov vpliv na ženske neodoljiv, nego tudi zato, ker je plemenit, vedno pripravljen, da bi pomagal, ljubezniv in dober.

ti nisem nič? Fej te bodi ... tako si mi tuj kakor to-le poleno ... Le usčipaj, če se ti ljubi, le se zabavaj.

— In ti?

Marija je pobesila pogled in je urno stekla v vežo.

Zopet sta ležala hrbet proti hrbtu. Ivana je mikalo, da bi se bil obrnil. Marija je občutila njegov namen in je zarenčala:

— Miruj. Nisem pocestnica.

— Kaj vse ti hodi po glavi! Mar nisi sem polnoleten?

Ivan se je bridko smejal v temo. Hoteč se obvladati, je obrnil misli v drugo smer:

»Dvanajsta stopnja! Čemu neki? Lukin je tudi tam, brččas zato, ker ima tako gladek jezik. Meni so dali enajsto ... Ali je to žaljivo ali ni? Da, to je žaljivo ... Treba bo, da jim zagodem tako kot jim gre. Pa temu-le Lukinu ... Dvanajsto stopnjo! ... Drži ga! Dam mu po grbi njegovo višjo stopnjo! ...

Izprožil je roko. Roka se mu je dotaknila gola ramena. Tisti hip ga je nekaj dokaj trdo prijala za brado; čul je znani glas:

— Prosim, nikar teh nežnosti ... Če ne moreš držati rok mirno na svojem mestu, vlez se na pod ...

Ivan se je zavedel in odvrnil pohlevno:

— Oprosti ... Nekaj me je zmotilo ...

In spet sta ležala s hrbtom proti hrb-

tu. Ivan je dolgo zrl v temo in ni mogel doznati, ali Marija ihti ali pa hehta pod odejo.

— Ivan — je rekla Marija.

Ivan se je pritajil, kakor bi spal. Tudi smrčati je skušal.

— Ah, kako neokreten je ta človek, — je vzdihnila Marija, se obrnila s prsmi k njemu in ga tiho poklicala:

— Ivan!

Ivan je smrčal še dalje. Nato ga je Marija poljubila na tilnik in šepnila: — Dušica, Vasilij Vasiljič ...

— Pardon, kaj pa je? — je vprašal Ivan na videz presenečeno. — Kaj je s tvojim Vasiljem Vasiljičem?

— Kaj ti je mar? — je rekla Marija togotno. Ležala je spet s hrbtom proti Ivanu.

— Ka pa, moja zadeva to ni, — je odvrnil Ivan. — O Maša, Maša ...

— Ti si imel Vero, a meni naj čas tako mineva?

— Nobene Vere nisem imel, da veš. To ti povem kot poštenjak. Mar misliš, da bom tebe zamenjal s kakšno Vero? Smešno!

— Morda hočeš reči, da si me ljubil?

— Ne? ... o Maša ... Stresel je glavo in zaril nos v njeno kito.

Marija se je obrnila.

— Ti bedak, ti. Glumač ... Kako je preje smrčal, ta poniglavac ... Nisem imela nobenega razen tebe ... a tebi so se že pobesili uhlji ...

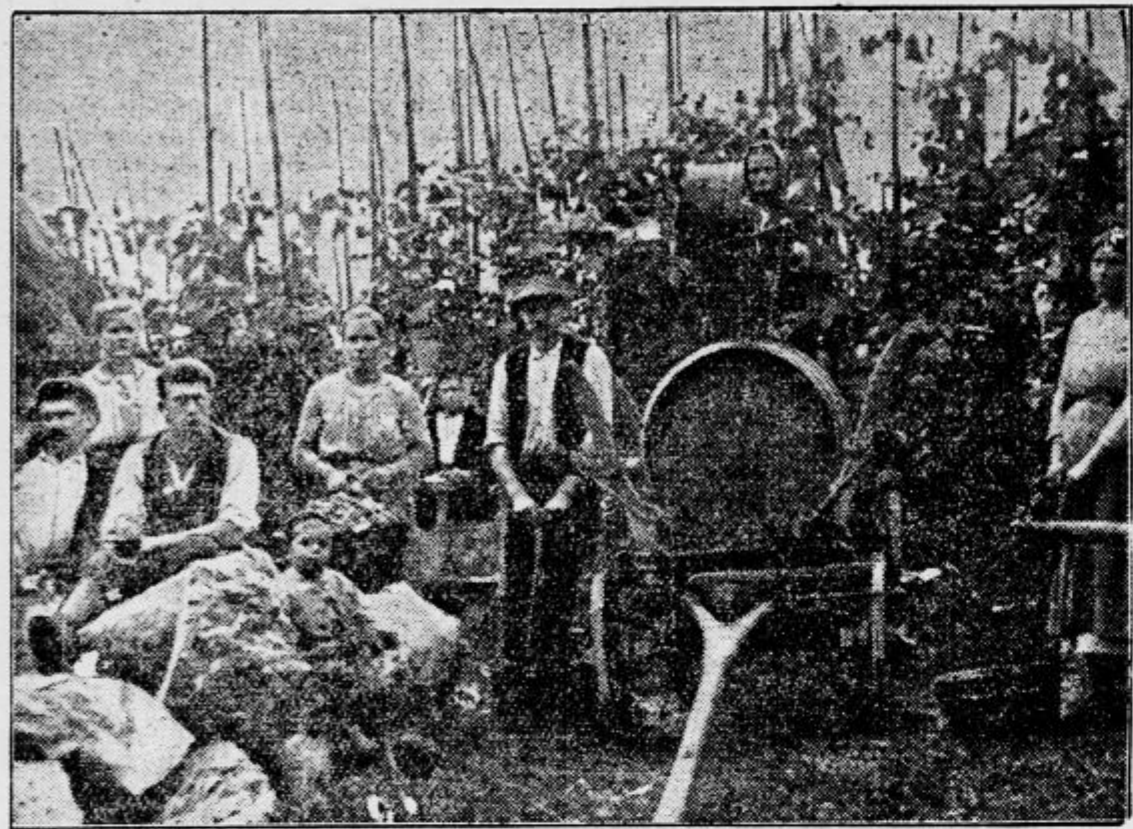
Po vinogradih tam za Gorjanci

Te dni prepeva Belí Kranjec. Slovesno je razpoložen in z njim vsa družina in gosti, ki so v berbi ali trgatvi. Najbolj uni s trgatvijo so Semičani ali Sokci, ki trgajo v Semiški Gori. Ta se razprostira od semiškega železniškega predora do Črnomla. Od daleč jo je videti kakor en sam velik vinograd, posejan z ličnimi zidanicami in ponižnimi lesenimi hrami. Potujočim v vlakcu veselo migajo »berači« in jim nazdravljajo iz svojih zidanic s polički in majhkanji.

Poleg domačih gostov se sučejo razni mestni gostje med trsem in izbirajo najlepše grozdje za svoje. Elegančni in sicer

Krasinčani. Lahkih korakov gredo zjutraj natovorjeni z bisagami na priljubljeni griček, ki bo dal najlahtnejši pridelek. Preložnik pri Adlešičih je domena adlešičkih premožnikov. Tod je trgatve slovesna in skoraj nikoli brez mestnih gostov.

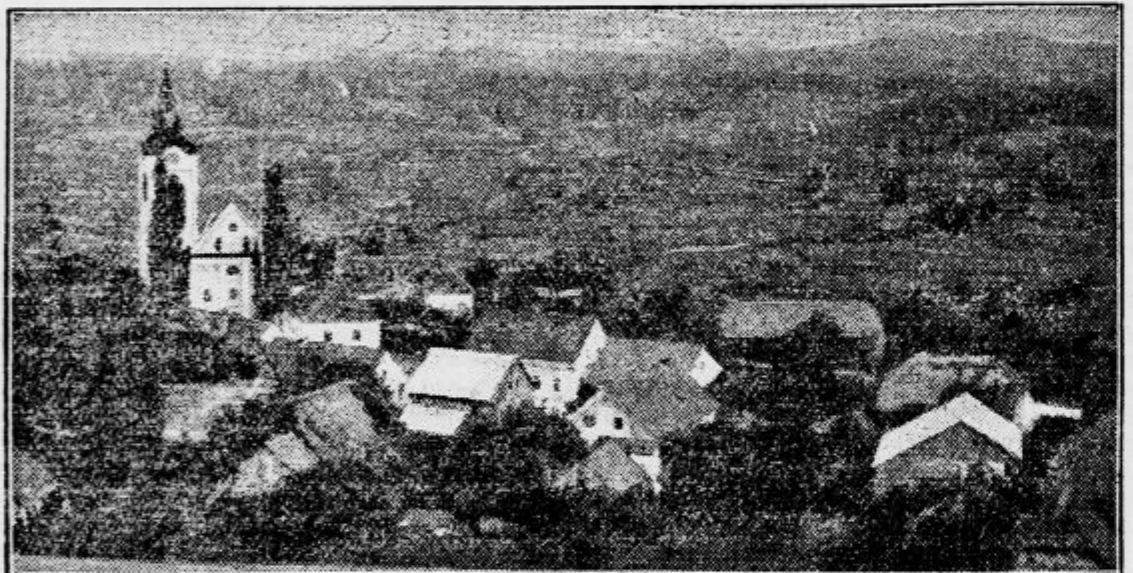
Mala Plešivica pa je pisani mozaik. Tod gospodarijo vsi oni, ki jim je bila edina želja, priboriti si tod vsaj nekaj zemlje za trsje. Hram od hrama se vrsti kakor tovrni vlak po vsem pobočju. Gora odmeva v petju, ki ga nosi jesenska sapa sosedom na hrvaško stran preko Koipe. Najbolj idiličen je ta kot, ker je ohranjena tudi še narodna noša. Kakor bele golobice se suče-

vedno resni ljubljanski primari se živahno suče po svojem vinogradu in motri ves zadovoljen veseli svet, ki polni škafe in brenje z grozjem. Tam od kočevskega mesta so prišli Kočevčarji, da poberejo svoj pridelek. Na Maveriemu in Rodinah je njihov »hinčele-hančele« jesen! naolj glasen. Črnomeljska gospoda bere v Stražnem vrhu, ki je nekakšna Meka dobrovoljčkov. Vsa gora odmeva v smehu in petju. Nekdanja idila pa izginja tod. Če bi se prebudil iz večnega sna blagopokojni Setina, bi začu-

jo dekleta okoli trsja in polnijo škafe, vmes pa je smeh in pesem.

Gospodski vinogradi metliške gospode so na Veselici nad Metliko. Tam se zbira metliška elita, da opravi ceremonijo trgatve, kakor to zahteva tradicija. Čuvaj pa se, prijatelji, portugalk v Metliki, ki ji pravijo »hudič«! »Br« se otrsajo mačkasti bratci ob jutrih. »Bogme«, bilo je hudo kakor v švarminiji. »Padeš v družbo in zabaval se boš v Metliki bolje kakor kjerkoli. Dobri družabniki so in pevci, pa humoristi po vr-

Pogled na Semič v jeseni

deno gledal in poslušal današnje vrvenje po Stražnem vrhu. V trgatve se vozijo danes z avtomobili prav do zidanice in namestu veseliga petja se čuje »šami« in »jazz-band« iz gramofonskih omari. Radija sicer še ni, zato pa skrbi mošt, da šumi gostom po glavi.

Pokojni Setina je bil znan gostitelj. Prijateljsem je naložil v svoji zidanci zvrhano mero vinskih dobrot. Ko so gostje izrazili željo po črni kavi, jo je sam lastnoročno skuhal, češ, da ne bodo nosili »afne« po celum svetu kazat. Ali prebrisanec je skuhal svojim precej »ganjenim« gostom črne kave na — stari slivovki. Kako je »pomirila«

goste ta kava, si lahko mislimo. Gostje so čuvali to skrivnost med seboj in gorje novincu, ki je prišel prvič pod gostoljubni krov Setinove zidanice!

Tam daleč doli na Veliki Plešivici obirajo svoj pridelek Poljci — to so Gribelci in hu. Eden ima navado, da udari po sebi, kadar je dobre volje, in takrat pole: »Crveni se mu nos, kot paradajzov zos!«

Draščiči, Vodošiči. Repica so elita belokranjskih vinogradov. Pomešani so Slovenci s Hrvati in žumberačkimi Srbi. Eni krožijo zdravice, drugi opevajo junštva krajevica Marka. Prav tako je v Suhorskih gorah, kjer v lepi slogi vabi mejaš meja-

ša k pokušanji novega prideleka. Mladina pa vrhu trsja prepeva: »Kopa cura vinograd, k ajoj dolazi momak mlad: Dobro jutro, cura mala, jel' si okopala — vinograd?«... Pester je svet tam za Gorjanci. Svoje čare skriva po temnih lozah, po veselih vinogradih in po dolgočasnih pašnikih. Vsa revščina in žalost se ublaži navidezno v jeseni, ko pozabi Belokranjec pri poličku vsaj za hip na svoje gorje, ki ga spremlja sicer skozi vse leto.

Važna dela v sadovnjakih

Letos se sadjarji splošno pritožujejo, da je sadje piškavo. V nekaterih krajih se opaza, da nastopa tudi krvava uš, ki nevarno ogroža sadno drevje. Pa tudi listnatih uš je bilo toliko kakor že dolgo ne. Na majšem drevju je bilo videti cele procesije mravelj. Vrhovi in mladi poganjki drev- ves so še sedaj nekam zviti ter so izredno zaostali v razvoju. Na češpljah je ponekod opaziti, da so mlade veje naravnost posute s kaparji. Tako bi lahko našli še druge manj znane škodljivce, ki nam povzročajo občutno škodo. To je jasen dokaz, da je bilo letošnje poletje ugodno za razvoj raznega škodljivca mrčesa.

Nevarnost nam preti, da se bo to ponavljalo tudi še drugo leto, mogoče še v večji meri. Dolžnost naša je, da se pravočasno postavimo temu v bran. Preden omenim najglavnejše delo, to je škropljenje sadnega drevja v jeseni, hočem opozoriti na prehodna važna dela.

Predvsem je treba drevje očistiti in osnažiti mahu in lišaja starejše drevje tudi skorje; vse te odpadke, med katerimi se skriva zimska zalega, je sežgati. Odžagati moramo vse suhe, polomljene in pokvarjene veje, razredčiti vejevje v kroni, da se ne drgne in ne križa med seboj ter ne dela goščave. Na to pobelimo že sedaj vse sadno drevje z apnenim beležem, kateremu smo primešali nekaj arborina in ilovice. Ker je naše sadno drevje — odkrito povedano — sestradano, to se pravi, da mu ne gnojimo tako kakor drugim kulturnim rastlinam, je eden prvih pogojev, da gnojimo sedaj. Če vzamemo za gnojenje hlevski gnoj ali gnojnico ali umetna gnojila, ki so danes običajna pri nas, je to važno kulturno delo, ki ga izvršujemo pri naših zanamencih. Gnojila je raztrositi vsaj en korak proč od deba v krogu pod kapom ter jih po možnosti tudi podkopati. Če se človeku zdi škoda travne ruše, naj se ta prej pravilno odkopije in potem, ko se gnojenje izvrši, zopet namesti. Kdor nima dovolj gnoja in že dolgo let ni apnil zemlje, temu priporočam, da vsaj z apnom pognoji drevju. Marsikdo se bo potem čudil, kako ugodno vpliva apno na razvoj dreves. Mlada drevesa namažimo potem z mastjo proti zajcem, ki jo dobimo pri Kmetijski družbi. Tako se na najlažji način ubranimo tega škodljivca, ki nam uniči toliko sadnih dreves. Lamski poskusi s to mastjo (nad 80 po številu) so se obnesli v splošno zadovoljstvo.

Kdor hoče uspešno zatirati sadne škodljivce, mora škropiti sadno drevje sedaj v jeseni. Dandanes se namreč vsesplošno škropi sadno drevje proti škodljivcem in boleznim v vseh naprednih sadlarskih državah. Sledimo jim tudi mi!

Pri nas se izdeluje že nekaj let semkaj sredstvo za škropljenje sadnega drevja, ki vedno bolj prodira in se splošno uporablja od naših sadjarjev. To sredstvo je arborin, karbolneje izdelok, s katerim uspešno zatiramo številne škodljiv mrčes v zimski zalegi.

Za uspešno škropljenje v jeseni je vzeti pri pečkatem sadnem drevju (jabolka, hruške) vsaj 10% raztopino (1 kg arborina na 10 litrov vode). Za koščičasto sadje se vzame manj; zadostuje 5 do 8% (1/2 do 3/4 kg arborina na 10 litrov vode). S to raztopino se pokončajo vsi škodljivci po vejah in na brstju; uničita se tudi mah in lišaj, ki po tem sama odpadeta, obenem pa se uničijo zimski trosi raznih škodljivih glivic (škrlup, gniloba itd.), ki prezimujejo na vejah.

Za aborinom pokončujemo ponekod tudi plevel na vrtnih potih. Vzeti pa je v ta namen močnejšo raztopino, to je 15 do 20%.

Pri škropljenju z arborinom bi bilo omeniti, da se mnogo bolje raztopi v mehki vodi, torej deževnici ali potočnici, ki ni premrzla. Če pa uporabljamo vodo iz vodnjakov in studencev, naj se pusti ta voda dalje časa na zraku. Raztopino pripravljamo na ta način, da vlijemo arborin v pripravljeno in odmerjeno vodo ter ga z leseno palčico dobro premešamo. To je treba ponavljati pred vsakim nalivanjem v škroplilnico.

Glede škroplilnic bi bilo omeniti, da so le one dobre, ki so napravljene iz solidnega materiala (bakrene) in ki prenesejo vsaj štiril atmosferne pritiska. So to škroplilnice, nalašč napravljene od firm Vermorel, Nechville itd., ki jih ima Kmetijska družba v zalogi. Ker razle arborin ventile in druge gumijaste dele ter jih zasmoli, se opozarja, da je treba vsak dan škroplilnico takoj po uporabi dobro pomiti, izplakniti in z oljem namazati; zlasti njene notranje dele. Za škropljenje višje stoječih vej in vrhov je vzeti primerne lestve, katero mora imeti vsak sadjar, odnosno naj podaljša gumijasto cev za par metrov ali pa namesti nanjo cev iz trstike.

Škropljenje samo naj se izvršuje vedno ob lepem vremenu, kadar ne zmrzuje. Drevesa je poškropiti od vseh strani, tako da tekočina pada v obliki megle odzgoraj navzdol po vejah. Vaja je takrat dovolj poškropljena, ko se na njej pokažejo kapljice. Običajno ponovimo škropljenje še enkrat, in sicer pomladi, preden postane drevje muzevno. Takrat se vzame običajno manjša raztopina, to je od 3 do 5%; za koščičasto sadje šibkejša, za pečkato močnejša.

Našim sadjarjem toplo priporočamo, da se poprimajo jesenskega škropljenja sadnega drevja. Ko se bo pri nas škropljenje drevja pred zimsko splošno uvedlo, takrat bo boj proti sadnim škodljivcem izredno olajšan, ako že ne popoln.

Fr. K.

Kramljanje o gobah in gobarjih

Gobe! Kdo neki se jih brani, ko jih znajo naše kuharice-umetnice pripraviti na toliko in tako delikatnih načinov. Vse gobne jedi pa menda prekosijo gobice v omaki, s smetano prirejene. Marsikdo se ima onim malim gobicam, vloženim v kisu, zahvaliti za povrnitev že izgubljenih telesnih moči. O tem pričajo že stare zgodbe, ki se pa ponavljajo še vedno... Največkrat so kisle gobice zdravila v predpustu. Takrat, ko vse nori.

Kdo si še ni preganjal mačka z gobicami? Gobice torej vsa čast! Prošli teden je bilo vreme kot nalašč zanje. Dežek je padel, takoj nato pa je postalo toplo vreme. Gobice so šle iz tal, kakor bi jih vlekel. Rastle so ti kar mimogrede. Menda niti ne veste, kako hitro ti takale stvarica prileze v toplem vremenu iz zemlje. Pred dnevi mi je dejal lovec Pepe, ko mi je molil malega jurčka pod nos: »Vidiš, tegale sem pa jaz izvalil. Čakal sem na križpotju zajca in sem sedel na zemljo. Čez čas pa me je začelo nekaj tiščati. Ker tiščanje le ni hotelo pomehati, sem se preložil in sem pod seboj zagledal tegale jurčka.«

Morda se je Pepe le poizkušal s to svojo storijo v novi smeri naše literature: v gobarski latinščini. V lovski je že dovolj podkovan. Pa naj že bo s Pepetom kakorkoli, res pa je, da je bil prošli teden zelo »gobov«. Sam sem videl jurčka, ki so ga go-

movane v Begovi knjižnici s križem. Pri nas je skoro 100 vrst užitnih in le nekaj nad 10 vrst neužitnih gob. Drugod bolj cenijo te užitne gozdne plodove in jih tudi dobro ločijo. V naših krajih so imeli še pred leti n. pr. turka za strupeno gobo, ker v pre-rezu počrni. Zdaj pa že prihaja na naše mize tudi poleg drugih turkov, ki je mlad celo prav izvrstna jed.

Hranivost in okusnost gob je znana in je škoda o tem izgubljati besed. In kako dobro se prodajo! Marsikateri pastir si je že z izkupičkom kupil »mašni gvan« in marsikateri podeželski dijak knjige za šolanje.

Sola bi lahko mnogo storila v pogledu poznavanja užitnih gob. Seveda ne boš dresiral otrok le po nastenskih slikah. V žep boš vzel »Boga« in šolarje boš povabil s seboj. Ne bo jih treba priganjati. Pa boste sproti določali najdene gobe in ugotavljali njihovo vrednost in uporabnost. Ob koncu jih boš pa še razkropil po gozdu, in vsaki ti jih bo prinesel lepo cajnico. Med odmorom pa jih boste ločili: dobre v košarice, »hudoobne« pa na levo.

Tak pouk bo nekaj vreden! Podeželski učitelji, je poizkusite! Če je letos že prepozno, na drugo pomlad, ali jesen. Kako vam bodo starši hvaležni, če boste odveliki še kako popoldne po pouku mlade rogovileže z doma.

Slovenske gobe gurmani po vsem svetu zelo obrajajo. Naši podeželski prekipce

»Deca, evo pravega — jurčka!..«

da! na neki litijski stojnici. Bil je resničen orjak, velikan svojega rodu, in je tehtal 1 1/4 kg. Takih je že zelo malo, kakor je gob sploh skozi zadnja leta sem vedno manj. Krize vseh povodov. Raki mrljejo na kugi, gobe ginejo — žalostni časi se obetajo našim zanamcem. Te nebeske dobrote bodo poznali morda le še iz — knjig.

Sicer pa morda ni tako hudo, kakor jadujejo gobarji. Pojdi na trg, pa jih boš dobil na koše. V gozdu boš jurčka včasih res iskal ure in ure, pa ne boš zapazil nobenega. Nisi namreč »od foha«. Taki pravi gobarji so tiči. Krajci, kjer so gobe doma, so jim zaprisežene tajnosti. Če se mu boš pridružil, te bo vlačil po hostah sem in tja, da boš premočel in ves zdelan padeš na klop v najbližji gostilni. Če je katera sploh blizu. Ko bo pa šel drugič poklicni gobar sam na gobji lov, se bo povrnil kot svetopisemski orel: v nahrbtniku in v culi bo polno najlepših in najtežjih jurčkov. Tak pravi gobar ve natančno za skrite prostorčke. »Tu morajo biti!« Če jih še ni, pa počaka kak dan in jih potem poruša.

Sicer pa je gob po naših lesovih dovolj. Ljudje cenijo najbolj seveda jurčka ali užitnega gobana. Ako si hotel poznati prej vse gobe, si moral biti včas pravi strokovnjak. Zdaj si lahko zelo opomoreš z Begovo priročno knjižico »Naše gobe«. V njej je popisana in porisana vsa gobarska učnost, ki je rabiš, da ne prideš prehitro v črno zemljo, če bi jedel gobe, ki so zazna-

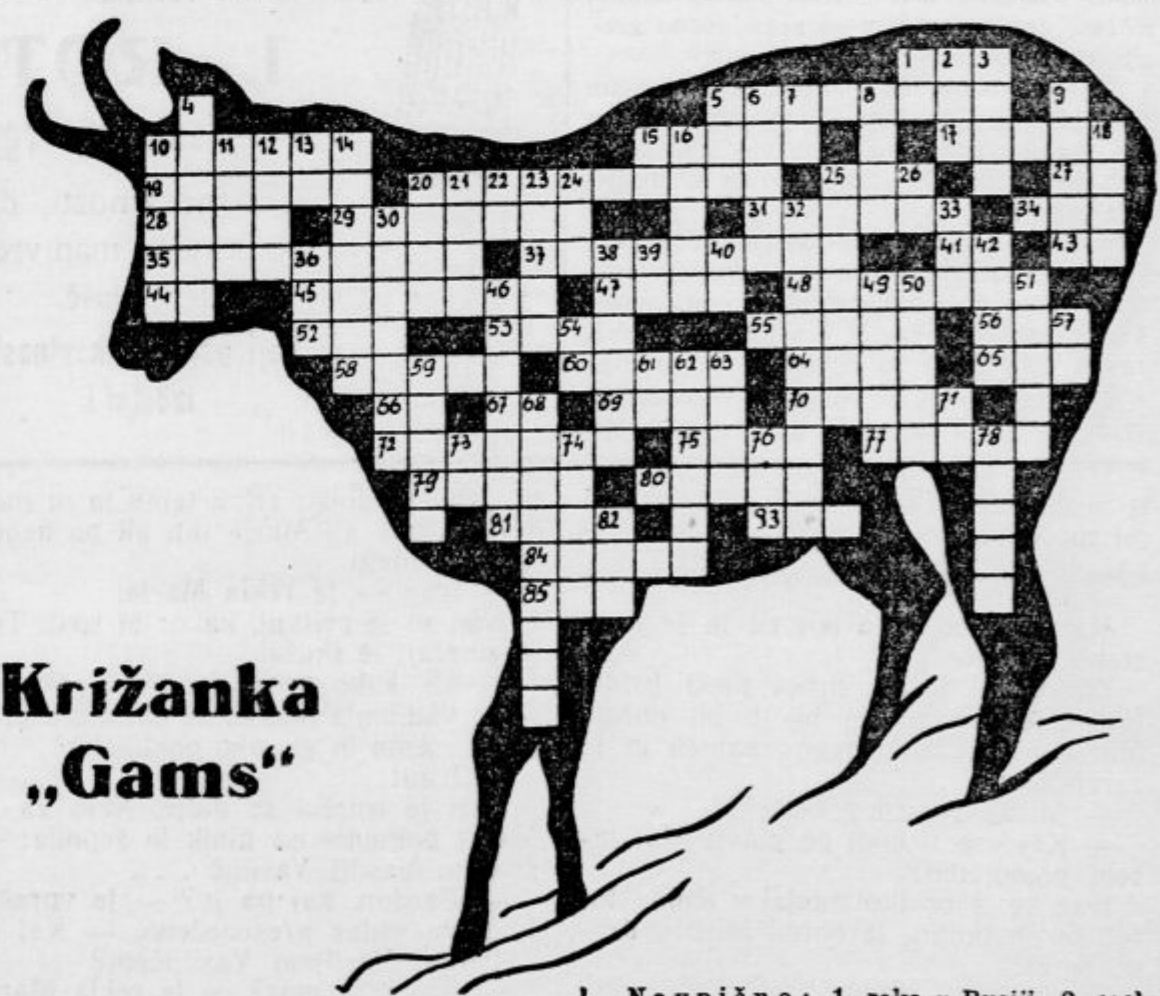
valci pošiljajo gobe v osrednje nakupovalnice, ki jih prodajajo preko vseh morij. Kolikokrat se dogodi, da pride nedolžni jurček na mizo kakega odličnega finančnika tam daleč v Južni Ameriki.

Američani dajo mnogo na gobice. Pred leti je potoval neki tak finnančni mozec po Sloveniji in je začel v Poljansko dolino. Med potjo se je ustavil pri znanem gostilničarju Anžonovcu v Srednji vasi. Anžonovec ni umel Američana, ta pa ne njega. Mož iz dolarske republike bi se rad pogostil z našimi jurčki; ker pa ni umel gostilničar njegovih želja, je vzel ameriški stic svinčnik in papir, pa je svojo željo kar narisal. Ko je pogledal Anžonovec risbo, je takoj vedel, kaj hoče gost. Udaril se je s prstom po čelu, zadovoljno pokimal in izginil po naročeno. Nekaj trenutkov nato se je že vrnil in je prinesel presenečenemu Američanu — kranjsko marelo.

To ti je moral biti Američan dober risar! Če si lahko privoščiš take okusne jedi Američani in drugi debeli strici, zakaj pa se ne bi gostili z njimi predvsem mi. Le ven v gozd, po jurčke, turke, liščke, grive in druge gobje dobrote, ki jih pozna gobarski leksikon.

Poleg koristi imaš še lep užitek. Zdaj, ko stelja sramežljivo rjavi in gozd sam dobiva najpestrejšje barve, zdaj je v resnici lepo po naših šumih. Spočit in svež se boš vračal zadovoljen domov.

—mč—

Križanka „Gams“

Pomen besed

Vodoravno: 1. vrsta takta; 5. glasbeni instrument; 10. reka v Aziji; Rusiji; 15. jezero v Rusiji; 17. statistični list; 19. ožgan les; 20. pesniška oblika; 25. kratka; 27. oseb. zaimsek; 28. reka na Gorenškem; 29. celina; 31. mesto v Italiji; 34. prometno sredstvo; 35. stoletna navada; 37. oblika vladavine; 41. veznik; 43. predlog; 45. točilnica; 47. del zidu; 48. reka v Juž. Ameriki; 52. del voza; 53. egipt. božanstvo; 55. izvozni produkt Jugoslavije; 56. prva žena; 58. sinonim za duh; 60. telovadno društvo; 64. reka v Rusiji; 65. mesto v Palestini; 66. mesto na Norveškem; 67. go; 69. žensko krstno ime; 70. slep (srbrir); 72. industrijsko podjetje; 75. žensko krstno ime; 77. žensko krstno ime; 79. reka v Franciji; 80. ozvezdje; 81. reka v Švici; 83. uradno potrdilo; 84. feničansko božanstvo; 85. žleznik.

Navpično: 1. reka v Rusiji; 2. osebni zaimsek; 3. otok puščave; 4. mesto v Mali Aziji; 5. Arabec plemenitaš; 6. glag. oblika; 7. osebni zaimsek; 8. mesto v Italiji; 9. delokrog; 10. mesto v Italiji; 11. vzpetina; 12. mešjo na Madžarskem; 13. kvartalski izraz; 14. drevo; 15. enota elektr. upora; 16. bivša nemška vojna ladja; 18. žensko krstno ime; 20. juridičen pojem; 21. državna lastnina; 22. osebni zaimsek; 23. nakit; 24. nae; 25. opozorilo; 26. kratka; 30. sestavni del hribin; 32. prebivalci okolice; 33. veznik; 36. moško krstno ime; 38. kuhinjska potrebščina; 39. pamet; 40. lit; 42. kis; 46. slapovi v U. S. A. 49. delci lesa; 50. reka v Nemčiji; 51. zapreka; 54. lat. zaimsek; 57. ploskovna mera; 59. gora v Grčiji; 61. kazalni zaimsek; 62. človeška oja; 63. hišni bogovi; 68. okrasja; 71. osebni zaimsek; 73. va; 74. rimski cesar; 76. kuhinjska potrebščina; 78. mesto v Franciji; 82. žensko krstno ime.

Kraljevi grozdi za bolnike

Na nekem svojem posestvu ima angleški kralj 150 let staro trto, ki obrodi vsako leto sto letih grozdov. Te grozde potržejo in jih razdelijo med bolnike.

Kulturni pregled

Narodno gledališče v Ljubljani

Nedelja, 7. ob 8. popoldne: »Pohujšanje v dolini bešforjanjski«. Izven. — Ob 8. sredo: »Krog s kredo«. Izven. — Ponedeljek, 8.: Zaprt. — Tork, 9.: »Pohujšanje v dolini bešforjanjski«. Red D. — Sreda, 10.: »Romeo in Julija«. Red B.

Narodno gledališče v Mariboru

Nedelja, 7.: »Moj oče je imel prav«. Premijera. — Ponedeljek, 8.: Zaprt. — Tork, 9.: »Hilapci«. Abonma B.

Sentjakovski gledališki oder

Nedelja, 7.: »Duše«. Izven.

Mariborsko gledališče bo uprizorilo kot drugo delo v novi sezoni veselo in duhovito francosko komedijo popularnega komedijografa Saba Guitryja »Moj oče je imel prav« v režiji gosp. Kovčiča. Premijera bo v nedeljo 7. X. s večer.

Talentski v gledališču. Predstave se bodo prišle vedno točno ob napovedanem času. Zato opazujmo obdobje, da ne nekaj minut pred pričetkom zavzame svoja mesta, da ne bo nepotrebnega motenja, ki nevrta pravdačno dole kakor tudi igralce na odru.

Uspehi ge Mitrovičeve v Lipskem

Odlična in priljubljena članica naše opere ga Anica Mitrovičeva, ki je bila — kakor smo na tem mestu že zabeležili — angažirana kot operna pevka v državni operi v Lipskem (Leipzigu) se je dne 30. septembra predstavila odonotnemu občinstvu kot Myroclia v d' Albertovih »Mrtvih očeh«. Imela je popoln uspeh. Listi poročajo, da jo je navdušeno občinstvo enajstkrat poklicalo pred zastor. Strokovna kritika, ki je — enako kot občinstvo tega visoko kulturnega mesta — na resni višini, enodušno potrjuje umetniške kvalitete ge. Mitrovičeve. Ugodna sodba te zares evropsko meritorne kritike znači začetek inozemske kariere naše umetnice.

Prof. E. M. piše v »Leipziger Abendpost« dne 1. oktobra: »V d' Albertovi mnogo izbrani operi »Mrtve očeh« se je predstavila občinstvu in kritiki nova članica našega opernega ansambla Gospa Anica Mitrovičeva je pela Myroclia. Ta vloga ni takšna, da bi si lahko ustvarila dokončno sodbo o umetniških sposobnostih. Lahko pa rečemo že sedaj, da uprava ni imela slabe roke, ko je angažirala to novo pevko. Gospa Mitrovičeva ima dober vnanji videz in razpolaga z mladostnim, čvrstim, v vseh legah prelestnim glasom. Tudi v izraskem oziru je Myroclia zelo ugodna. Umetnica ve, da danes pri operni pevki zahtevamo tudi mihi in psihološki detail dramskega igralca.

Kritik dnevnika »Neue Leipziger Zeitung« dne 2. oktobra je napisal: »V »Mrtvih očeh« d' Alberta smo imeli priložnost spoznati gospo Anico Mitrovičevico kot Myroclia. Sigurnost in intonacija, jasnost tega elastičnega, ne pretirano velikega, vendar pa silno učinkovitega glasu in pristen igralski temperament bodo tej umetnici zagotovili čisto posebno vlogo v našem ansamblu.

Prav tako ugodno sodijo »Leipziger Neueste Nachrichten« dne 2. t. m.: »V d' Albertovih »Mrtvih očeh« je Anica Mitrovičeva v vodilni vlogi Myroclie stopila kot novi član prikrati na operni oder. Bleščeča sopranska višina in dramatično živo podajanje vloge kaže, da ne more biti nobenega dvoma o vrednosti te na novo pridobljene pevke za naš ansambl.

Preverjeni smo, da se bo ge. Mitrovičevi že kmalu nudila prilika, da se pokaže lipškemu občinstvu v vlogi, kjer bo lahko še bolj uveljavila vse svoje sposobnosti. Vsekakor pa je že njen prvi nastop v Lipskem sijajno potrdil sodbo, ki jo je imela zagrebška in ljubljanska kritika o tej umetnici.

Slovanska glasba

na VI. mednarodnem festivalu društva za sodobno glasbo v Sieni.

Na letošnjih štirih festivalovih koncertih v Sieni niso izvajali sicer nobenega jugoslovenskega dela (mogoče sploh ni nikdo nič poslal), v zvezi temu so polovico programov izpolnile skladbe slovenskih avtorjev. En cel večer je pripadal Čehom, razen tega so bili zastopani z dvema skladbama še na ostalih koncertih. Višek festivala je bil Stravinski z »Les nocces« za zbor štirih klavirjev in tolkala. Skladba je starejša datuma (nastala je kmalu po baletu »Petruška«), vendar je v zvezi skromnemu aparatu odnesla palmo in pri kritiki in publiki izpadel je nepričakovano Prokofijev kvintet, baje iz tehničnih razlogov. V »Českem Slovu« navaja Mirko Očadlick menda upravičeno, da se dogaja ponovno, da točke, ki obetajo biti najsilnejše rade izpadajo valed nepremostljivih tehničnih ovir. Prireditelji se radi izgovarjajo s tem, da jim je bil notni material dostavljen prepozno.

En celi spored sta izpolnila Čeha Alojz Hába s četrtnosko glasbo in Emil F. Burian s »voicabandom«. Habove skladbe sta izvajala njegov brat Karel (gostil) in znani Ervin Schulhoff (klavir). Burianov »voicaband« (zborovska recitacija z orkestrom) je stopil topot prvič pred široko javnost ter je bil klavir znotraj uspeha. — Martinujev II. kvartet je bil navdušeno sprejet od publike; kritika omenja Sukov vpliv kot plus in minus. O. K. Hábovi sonatini za flavto in klavir pišejo nemške kritike: »eine starke Talentprobe«. — Od neslovenskih avtorjev so dosegli močne uspehe Manuel de Falla, Bloch in Hindemith. Z medključ je sprejela publika trio Schönbergovega učenca Antona Webera. Ostali komponisti niso dvignili bogve kaj prahu.

Slavko Osterc.

Nova slovenska literarno-zgodovinska publikacija

Društvo slušateljev filozofske fakultete na univerzi v Ljubljani je izdalo lepo izdelano literarno-zgodovinsko publikacijo strokovnjaka univ. prof. dr. Iv. Prijatelja pod naslovom: »Uvod v zgodovino kritike. Lj. 1928. Str. 103.

Publikacija je v prvi vrsti namenjena visokošolcem, zlasti tistim, ki jim je študijska stroka komparativna literatura. Obenem pa pomeni pomembno obogatitev in

samašitev občutne vrzeli v našem dokaj revnem specialnem primerjalnoknjževnem znanstvu, ki zavzema od dne do dne vedno važnejše mesto v študiju zgodovine besedne umetnosti in književne teorije na naši univerzi.

Doslej smo zelo pogrešali podobnega dela v naši književnosti, zdaj nam ga je prof. Prijatelj naklonil iz bogate zbirke svojega znanja ter nam s tem odprl pri nas skoro docela nove vidike. Po eni strani nam razkriva bistvo, pomen in cilje literarne kritike, njeno razmerje do umetnosti, njeno načelno razliko napram literarni zgodovini, mesto, ki ji pripada v duševnem delovanju človeštva itd., po drugi strani pa nam podaja zgodovinsko razvojno linijo glavnih smeri literarno-kritičnih prizadevanj širom vse Evrope od prvih njihovih pričetkov v antiki do najmodernejših struj in odtenkov v današnjem umetnostno-prehodnem času. Pričujoče delo predstavlja hkrati tudi nekako merilo, po katerem bo mogoče presoditi, ali drži v slovi, publicistični ponovno izrečena trditev, da »Slovenci nismo nikdar imeli kaj pride literarne kritike in da je še danes nimamo.«

Vsebinska publikacija je tako bogata in polna visokoumniških razglabljanj ter razmotiranj, da bi širšemu za literaturo se zanimajočemu občinstvu nudila visoko mero duševnega užitka.

Cena izdoda je za člane DSPP 25 Din. za nečlane 30 Din (po pošti 5 Din več). Naroka se na naslov: Društvo slušateljev filozofske fakultete, Univerza, Ljubljana.

Henri de Regnier: Beg

About, Maupassant, Bérard. To trojico nam je doslej predstavil J. Janko Tavzes. Danes pa uvaja med nas francoskega pripovednika, ki je slovenskemu občinstvu do danes še neznano De Regnier rojen 1864. je nastopil 1885. s pesmimi, ki se mu jih je nabralo doslej za trideset smotiv. Spada v simbolizem, oziroma v predhodno strujo »dekadizem«, ki je v glasilo La Décadence hotel romantično in parnasovski gostoljubnost nadomestiti z estetsko idejo in občutja. Poznej pa je sodeloval pri neomlarmizmu, čigar organ La Phalange (1905) proglašal geslo, da je pesništvo ustvarjanje, zajemajoče v »notranjem foru«. Vsi pristoja — med mlajšimi naj se omenijo Carco, Romains, Vildrac — težijo v prvi vrsti za ritmom in verzom. Med prenapete kričaje pa se Regnier nikdar ni sili, bil je preveč samovoljn. In ko je 1912 Deshieux objavil manifest za »pariatizem«, zahtevajoč naj se francoski pisci zapirajo tujim vplivom in čitajo samo domače leposlovce, priporočal med vzorniki i Regnierja.

Ob koncu preteklega stoletja se je udomačila v Parizu moda, s plebsitcom izbrati najboljega pesnika za »prince poetov«. To čast je 1894 zadobil Verlaine 1896 Mallarmé, 1898 Diere, po nekovi smrti 1912 pa P. Fort, ki nosi krono še sedaj. Ali pri takratnih volitvah je bil po številu glasov Regnier na drugem mestu potlej šele Verhaeren Richepin. Višle Griffin itd. L. 1911 je Regnier postal nesmrtni član Akademije. Kot kritik se udeležuje vsak teden v »Figaru«. Odlični pripovedovalce je priobčil sedem zvezkov povesti in še enkrat toliko romanov. S nov zalema večji del iz zgodovine. Poslovenjeno delo »L'Escapade« (1924) nas vodi v pričetek 18. stoletja. Nezakonska hči vhravrega plemiča se vrača iz samostanske šole domov na grad. Tolpa rokavničev navali spotoma na kočjo. Vojaštvo sicer razpodi grabežljive plaščarje ali mladenke se le ob usodnem napadu zarila v krasnega razbojniškega poveljnika, ki je visokega pokolenja. Po dolgem samozatajevanju pa pobege za njim. Zgodba je prijetno umerjena, napetost se preudarno stopnjuje iz romana odseva košček socialne zgodovine. Prevod obdelan z veliko pažnjo in pozornostjo bo spriči svojih umetniških vrtil nadstavljal »zbrance«, s svojo predmetno podstatjo pa se bo prikupil tudi tistim, ki si žele zanimivih romantičnih dogodkov zlasti nežnemu spolu. Okusno opremljena knjiga stane 40 Din in se doblja po vseh knjigarnah. A. D.

Mariborski kulturni vestnik »Zrnje«, bo začel zopet izhajati. Prinašal bo komentarje in gledališki predstavi in koncertom, pa tudi drugo zanimivo gradivo. Prva številka se bo že prodajala v gledališču pri otvoritvi.

O položaju ruskih književnikov je podal v Beogradu zanimivo izjavo pisatelj Evgenij Čirkov. Njegov gromotni razmerje so se zlasti v poslednjih letih zelo poslabšale. Emigranti so danes obubožani bolj kot poprej in ne morejo kupovati knjig. Pisatelji, ki so bili v Rusiji na glasu in ki jih prevajajo v vse evropske jezike, ne izdajajo svojih knjig v višji nakladi od 1500 do 2000 izvodov. Velikih spisov na ruska emigrantska založništva sploh ne izdajajo. V zvezi temu se pojavlja tudi med emigracijski pisateljski naraščaj. Tako imajo mladi ruski književniki v Pragi svoj literarni klub »Deliborka«.

Pokret »Svobodna Evropa« v Franciji

Misel mednarodnega zblizanja v splošnem in posebej se misel evropskega zblizanja sta bili do svet. vojne monopol onih prvobornih idej, ki so se ponašali z naprednimi idejami ne samo glede zblizanja med narodi, marveč z naprednimi idejami na vseh poljih. Pacifizem je bil tedaj tako rekoč še herezija. Levičarski in skrajno levičarski krogi so bili skoro edini, ki so si upali propovedovati pacifizem. Podpiran in proglašen samo po tej manjšini, ni imel izgleda na uspeh in brez dvoma je v tem eden izmed vzrokov velike svetovne vojne. V era v ideal miru in vera v Evropo — slednje nas tu najbolj zanima — je bila edini delež te levičarske manjšine.

To, kar se danes splošno imenuje kot »ustvarjajoče ideje«, je bilo tedaj nekaj srmatnega in nedopustnega. Izbruh vojne je jasno pokazal številčno šibkost teh dobro mislečih ljudi. Ali je bilo L. 1914. kaj skupnega prizadevanja za preprečitev vojne in ohranitev miru, ki je zani po besedah Poincaréja treba neprestanega dela? To skupno prizadevanje je bilo pač pri levičarjih, toda ta ni mogla preprečiti nesreče. Veliko število socialistov vseh dežel je leta 1914. glasovalo za vojne kredite. Ali tedaj ta prizadevanja niso bila iskrena? Teza se ne more trditi in ne sme se podcenjevati naporov dobro mislečih ljudi, ki so bili za mir, toda dejstvo je, da vojne niso preprečili. Socialisti na samo da je niso preprečili.

Uvidevajo to potrebo, ustanovilo nas je nekoliko učencev visoke šole za politične vede in gošencev univerz na Sorbonni skupino, imenovano »Nova Desnica« (La Droite Nouvelle). Ta ustanova nima nič reakcionarnega na sebi. Naziv pomeni enostavno samo to, da hočemo, upoštevajoč tradicije in konservativnosti desničarskih slojev, tudi med njimi začeti naše delo za razširjenje mirovne misli in za novo pojmovanje notranjih in zunanjih političnih odnosov. Rekli smo si, da je Franciji treba neke sinsteze resnic, tako na znotraj kakor na zunan.

Na zunanji je potrebna politika, predvsem evropska politika, ki proglašala popolno solidarnost Francije z ostalo evropsko celino. Francija ne predstavlja več tretjine evropskega prebivalstva kakor pod Ludvikom XIV., marveč je še enajstino ali dvanajstino. Ne more si več dovoliti luksuza, da hodi svoja pota ne glede na druge države, tudi ne, ako upoštevamo neno kolonialno moč. Brisiranje Evrope s tulerodni mi četami je danes nemogoče in bi moglo roditi reakcijo z nevarnimi posledicami.

Zato bi se morala Francija pomiriti z Nemčijo in najti ugodno rešitev evakuacijskega problema ter s tem pomirjenim uvesti niz pogodb, olajšujočih splošno zvezo z Evropo (Vsaka separatna zveza, tudi zveza z Nemčijo, pomeni zanjo nevarnost, ker nemško ljudstvo odklanja separatne zveze). Začetek naše akcije je bil pospešen po nekakem malem državnem udaru kakršnega značaj so imele volitve L. 1924. Zmagala je lista levičarjev, vrgla Poincaréjevo vladu, odstranila predsednika republike Milleranda in uvela pod Herliotom pacifični politiki, ki je prišla do izraza z izpraznitvijo Porurja.

Kar se tiče notranje politike, vsebuje naš program sledeče točke: parlamentarna reforma zmanjšanje kompetenc parlamenta samo na zakonodajno delo in na sestavo in sprejete proračuna upravna reforma, ojačanje moči predsednika države, ustanovitev stalnih strokovnjakov državnih podtajništva, skrb za porode, podpore ubožnim družinam, boj proti izraziti pomorgrafiji in prostituciji, odprava laičkih zakonov in napredne socialna politika, ki bi zagotovila delavcem delež na dohodkih podjetij, napoved odprava odgonstva.

Kakor vidimo, je francoska skupina »Nova Desnica« sinteza konservativne — v dobrem smislu — narodne politike v notranjosti in odlično miroljubnega evropeizma na zunanji. Odkar smo se zbrali mi mladi ljudje, smo si med drugim ustvarili tudi duhovno glasilo, revijo »Vers l'Unité«, ki je postala organ »Nove Desnice«. Ustanovila se je tudi politična stranka, ki je izvolila mene za načelnika.

Naše glasilo se je prvo v Evropi upalo naglasiti združljivost starih tradicij in novih reformističnih idej v evropski politiki in je bilo zato deležno splošnega bojkota. Naše ideje so bile Franciji nove; morali smo se povsod boriti z ogromnimi težavami, toda zrušili smo malika Lotli sem se nalozge, da nadaljujem isto borbo tudi v drugih evropskih državah. V prihodnjem članku bom opisal naše gibanje v Srednji Evropi.

Robert Fabre-Luce.

Klaviroji!

11979

Tovarna in zaloga klavirjev — prvovrstnih instrumentov različnih vrst, kakor tudi lastnih izdelkov. — Poseben oddelek za popravila. Ugaševanje in popravila za konservatorji. Glasbeno Matice in druge institucije izgovarjajo moja trdika. — Točna postrežba in zmerne cene — tudi na obroke.

Izdelovalec klavirjev

R. WARBINEK - LJUBLJANA Gregorčičeva ulica 5/L

Kvasna tvornica sprejme inženirja kemičarja

v trajno službo. Predpogoj večletna praksa v kvasni produkciji in znanje angleščine. Ponudbe s curriculum vitae na poštni 11932 predal 146, Ljubljana

Dr. Čok uničen po podlem načrtu koprskega odvetnika dr. Petrisa

V Trstu, 3. oktobra.

Z neprikritim zmagoslavljem sta danes razbojnala tržaška italijanska dnevnika veliko vest: slovenski agitator odvetnik Čok je bil obsojen na en mesec in dvalet dni zapore.

To zmagoslavlje nas ne preseneča. Povsem razumljivo je, da se fašisti veselijo, ker se jim je spet enkrat posrečilo pomandrat pravico in izrabiti sodišče za osebno maščevanje proti slovenskemu odvetniku.

V Pobegih pri Kopru je pred dobrim letom dni še obstajalo slovensko društvo »Ilirija«, ki se je bilo ustanovilo že pred vojno. Ko so se po vsej Istri vršila »heroična« nasilja proti slovenskemu življu, so tudi fašisti v Pobegih sklenili napraviti »kazenski pohod« proti »Iliriji«. Za to akcijo so se brž navdušili, ker so vedeli, da hrani »Ilirija« v društvenih prostorih dragoceno zastavo, za katero je bila potrošila v predvojnem času preko 9800 zlatih kron. Znano je, da so naša društva v prejšnjih časih žrtvovala ogromne vsote za takšne zastave, ki so bile ponos celih vasi in okrajev. Leta 1922. so fašisti vdrl v prostore »Ilirije«, razbili kar jim je prišlo pod roke in odnesli zastavo, katero so pozneje hranili — na podlagi sklepa tedanjega koprškega podprefekta — v fašisti kot trofej, ki naj priča o njihovem »Junakem činu«. Zastava pa ni imela več prejšnje materialne vrednosti, ker so jo bili fašisti takoj po pohodu oskubili vsega zlata in drugih dragocenih našivov.

20. avgusta t. l. je zastava izgnila iz fašija. Kdo jo je bil odnesel?

Znano je, kaj so poročali Italijanski listi: Neki Pečarič je v ječi priznal policijskemu konfidentu, da je on ukradel zastavo na prigovarjanje slovenskega odvetnika dr. Čoka. Zastavo so dobili skrito med kamenjem in neki miličnik, ki se je pretvarjal za zavednega Slovenca, jo je ponesel k dr. Čoku. Ta je zastavo sprejel, fanta pohvalil in nagradil. Tedaj so vstopili v pisarno orožniki, zasačili dr. Čoka in flagranti ter ga aretirali.

Tako so poročali Italijanski listi. Ta poročila pa so v kričnem nasprotju z resnico. Po indiskretnosti nekega koprškega fašista in na podlagi izjav, ki so jih podal obtoženec in priče na procesu, kateri se je vršil večer pred kazenskim sodiščem v Kopru, smo v stanju rekonstruirati dogodke, kakor so se v resnici dogodili, takole:

Iz osebnega maščevanja ali iz kakšnega drugega razloga je odvetnik Nino Petris, znani vodja koprskih fašistov in podtajnik tržaške fašistične pokrajinske zveze sklenil, da spravi dr. Čoka v ječo. Izdelal je načrt in se sporazumel glede njegove izvedbe s tajnikom fašja v Pobegih Petrom Picigo. Ta je 20. avgusta t. l. odnesel zastavo »Ilirije« iz fašija in jo skril. Zvečer so ga fašisti obvestili, da je zastava zmanjkala. Peter Piciga je takoj alarmiral orožnike in ti so zaprli šest Slovencev. Najti je bilo treba sedaj med njimi človeka, ki naj velja za krivca. Pri iskanju »tatu« je pomagal tudi Petris. Zasliševal je aretirance, da bi jih dobro spoznal. In kmalu se je odločil. Izbral je Albina Pečariča, nemoralnega, duševno omejenega vaškega analfabeta. Uvidel je takoj, da se Pečarič ne bo mogel preveč braniti, Pečarič je ostal v ječi, druge pa so izpustili na svobodo.

Fant je vztrajno trdil, da ni ukradel zastave, da je nedolžen; zato je bilo treba najti »dokaz« o njegovi krivdi. Odvetnik Petris ni dolgo pomišljal. Obrnil se je do dveh tatov, starih znancev koprskih zaporov, in s primernimi sredstvi in obljubami dosegel, kar je hotel. Ta kaznjena sta Josip Stenovič in Giovanni Moro. Dal ju je zapreti s Pečaričem v isto celico. Po instrukcijah odvetnika Petrisa je Stenovič čez dva dni izjavil preiskovalnemu sodniku, da mu je Pečarič priznal: Jaz sem ukradel zastavo. Predložil je orožnikom tudi načrt kraja, kjer naj bi bila zastava skrita. Izjavil je, da mu je načrt dal Pečarič. Iz čigavih rok je prišel ta kos papirja, ki je imel na procesu kot corpus delicti zelo važno vlogo, to bi vedel najbolje povedati odvetnik Petris sam. Iz Pečaričevih rok ni prišel. Sodniki niso bili tako tankovestni, da bi si bili mučili možgane s tem vprašanjem, dasi je naravnost bedasto misliti, da bi bil Pečarič, analfabet, — tudi če bi bil v resnici ukradel zastavo in bi bil to zaupal kaznjencu Stenoviču — risal še posebej na papir, kam je zastavo skril. Vse bolj verjetno je bilo, če bi mu bil to ustmeno dopovedal, saj je imel v ječi časa dovolj, da bi bil opisal podrobno vsak kamen svoje rojstne vasi. Pa odvetnik Petris je rabil »dokument«.

Pečarič je bil tako že v klečah; sedaj je bilo treba spraviti vanje še doktor Čoka.

Petris je naročil kaznjencu Ivanu Moru, naj piše v Pečaričevem imenu dr. Čoku dopisnico, v kateri ga prosi, da bi ga zagovarjal. Dopisnica je res prispela v pisarno dr. Čoka. Njeno besedilo je bila čudna mešanica slovensčine in italijanščine. Ker se dr. Čok ne peča s kazenskimi zadevami, je dopisnico predal nekemu drugemu tržaškemu odvetniku, da bi se zanimal za slučaj.

Kam je odvetnik Petris meril s to dopisnico? Hotel je pač postaviti dokaz, da Pečarič pozna dr. Čoka. Kako bi bil

mogel sicer tega obdolžiti, da je Pečariča nagovarjal, naj ukrade zastavo?

Dr. Čoka je bilo treba zasačiti pri dejanju. 12. septembra je Petris poslal v Trst slovenskega miličnika in bivšega karabinerja Karla Kozloviča, da bi dr. Čoka z zvijačo pripravil do tega, da bi prišel v Pobeg po zastavo »Ilirije«. Kozlovič je dr. Čoku pripovedoval, da je bil zaprt, ker je pel slovenske pesmi, da je prišel v stike s Pečaričem, da mu je Pečarič zaupal ltd. Dr. Čoku se je Kozlovičovo obnašanje zdelo čudno. Svetoval mu je, naj nese zastavo karabinerjem. Ker se Kozlovič ni dal odpraviti in je trdil, da se boji, mu je dr. Čok izjavil, da bo on izročil zastavo oblastem, če mu jo prinese v pisarno. In Kozlovič jo je res prinesel. Zgodilo se je to 14. septembra. Dr. Čok se je baš odpravil iz pisarne, ko ga je v čakalnici ustavil Kozlovič. Vprašal je doktor Čoka, ki Kozloviča niti spoznal ni več, če lahko pusti v pisarni zavoj, ki ga je imel pod pazduho. Ves pobit je povedal, da je prišel peš iz Pobega v Trst in da nima niti počenega groša pri sebi. Dr. Čoku se je mudilo po orvankah. Segel je v denarnico in dal Kozloviču par lir. Vse to ni trajalo niti dve minuti. Zavoj, v katerem je bila zastava, se dr. Čok ni niti dotaknil. Hotel je oditi, ko so vstopili v pisarno orožniki in ga aretirali.

Odvetnik Nino Petris je po svoji preteklosti prav dobro znan. Samo človek kakor on, ki je vodil po istrskih vaseh fašistične tolovajske tolpe, da so ple-nile, požigale, pretepale in morile, sam tak človek je mogel izdati tak beštalni načrt in ga izvesti s peklensko zvijačnostjo.

Mar se je hotel opravičiti pred svojo vestjo, če mu ni že popolnoma zamrla, ali pa pred drugimi ljudmi, ki je pred sodniki izjavil: »Če sem tako postopal napram dr. Čoku, sem to storil, ker sem imel vedno pred očmi spomin na postopanje, ki se izvaja v podobnih slučajih v Jugoslaviji proti italijanskim državljanom.«

Kakšni so ti slučaji? Kje, kako in kdaj so se dogodili? Teza odvetnik Petris ni povedal.

In kaj bi rekel še k procesu?

Ze premnogokrat se je izkazalo, da pred italijanskimi sodniki beseda Slovenca, pa naj si bo priča ali obtoženec, nič ne velja. Vera gre vsa samo fašistom. Pri vseh političnih procesih proti primorskim Jugoslovenom je bilo tako.

Da bo dr. Čok na vsak način obsojen, je bilo gotovo že en dan pred procesom, ko je »Popolo di Trieste« objavil urvodnik izpod peresa pokrajinskega fašističnega tajnika inž. Cobolija, ki je spet razlagal staro fašistično pesem o dobrem drugorodnem ljudstvu in o slabih slovanskih voditeljih, katere je treba pritiskati k tlom.

Namen članka je bil, vplivati na koprške sodnike. Takšnih sredstev se je »Popolo di Trieste« že večkrat poslužil in je vedno dosegel, kar je hotel.

Dosegel je svoj namen tudi sedaj. Nič ni pomagalo, da je Pečarič vztrajal pri svojih trditvah, da ni nikomur nič zaupal in da ni risal nobenega načrta, ker zastave sploh ni ukradel, da ni dal pisati dr. Čoku, naj bi ga zagovarjal, ker dr. Čoka sploh ne pozna. Nič ni pomagalo, da je dr. Čok zatrjeval, da Pečariča sploh ni videl in nikoli in ga torej ni mogel nagovarjati, naj bi zastavo ukradel. Vera je šla dvema kaznjencema — tatovoma, ki sta stalna gosta koprške ječe. Dr. Čok je bil obsojen na 50 dni zapore. Pečarič pa na 60 dni.

Fašistična maščevalnost je zahtevala dve novi žrtvi.

GENENO ČESKO PERJEI

1 kg sivnega oprinčenega perja 70 Din, napol-belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko loti pes 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljnice carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej, poštne prosto. Vzorec zasloni. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vrzame nazaj. Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lohoz, št. 1 v Plzni, Češkoslovaška. Poštne pošiljke rabijo in Češkoslovaška v Jugoslavijo pošiljnice 10 dni.

Tvornica parketov in žaga d. d. Maribor

PRODAJA: hrastove in bukovne parkete in obodne latve, rezani material iz hrastovine in parkovne bukovine, gabrovine itd. — Oddelek: Tvornica zabojev.

Kupuje vse vrste hrastovih trisov, hrastovih klad in kratkih jelo-vih desk.

Brzovje: Parkete Karlovca. Telefon: Inter. 144. Poštni pretinac: 46.

11980

Noži za ribanje zelja

fini, dva komada na prodaj

Ignac Marenko, Ljubljana, Opekarska c. 34 (Trnovo)

Šola za jezike po Berlitzovi metodi

Francoščina, angleščina, italijanščina, nemščina itd. poučuje samo izprašani profesorji dotičnih jezikov, in sicer ednole v njih materinščini.

Pojasnili in prigrisali vsaki dan od 10. dop. do 9. zvečer:
KRALJA PETRA TRG, 8/1.

Cesko sukno, kamgarne kupite najceneje pri tvrdki

ALOJZ DROFENIK, CELJE

samo

Glavni trg št. 9

Ostanki za polovično ceno.

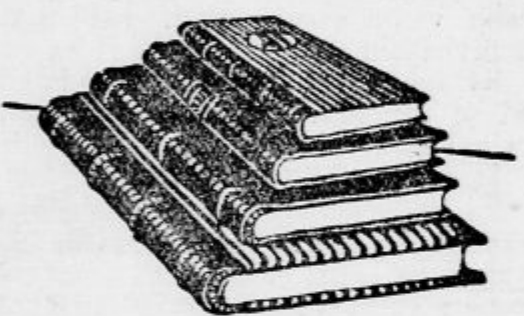
delikatese z vinotočem

brez konkurence, z eno družinsko hišo prostim stanovanjem, na najprometnejšem prostoru, v večjem mestu takoj naprodaj. — Ponudbe pod oznako „Velika bodočnost“ na Upravo Jutra.

Vsakovrstne

trgovske knjige,

štraca, mape, noteze, herbarije, odje-
malne knjižice, bloke, šolske zvezke itd.

nudim po skrajno ugodnih cenah!

Anton Janežič,

LJUBLJANA, Florjanska 14.

Knjigovarnica in tiskalnica trgovskih knjig.

NA DEBELO! NA DROBNO!

Novo kožo lica!

dobite s „Venus-om“, naj-
večjim izumom moderne
kozmetike. To medicinsko
olajšanje od dr. Dor-
raine & Cie., Pariz, odstra-
njuje v 10-14 dneh vse
nečistoče lica, kakor bore,
nabore, milje, grube, bra-
vovite, rdečice, bobuljice,
namrekatno kožo, lišaje in
maščobo. Kožo lica postane
sopot elastična, barvnato nežna kakor malega dete-
ta, a izgled lica je pomlajen za mnogo let. Neboj-
priznanec se vsekakor na vpogled. Gvinitura 92 Din.
Centifolia kozmet. zavod, Zagreb, lica broj 37. —
Zahtevajte ilustrirane prospekte zastoj!

Revmatizem.

Izjava zahvalnosti.

Velečnemu gosp. dr. I. Rahle-Jevu,
Beograd, Sarajevska 70.

Zahvaljujoč se, Vas prosim, da mi od-
posljete na naslov mojega očeta po
povzetju za sedaj eno stekleničico Va-
šega odličnega zdravila Radio-Balsamika.
Prošlega 1925. leta sem prejel od
Vas tri stekleničice in sem se v istini
prepričal, da je Vaše zdravilo edina re-
šitev od revmatizma. Zato sem priporo-
čil svojemu očetu, da se tudi on posku-
si zdraviti z Radio-Balsamika. Tem po-
tom se najtopleje zahvaljujem za Vaše
zdravilo, ki me je rešilo mučnih bolečin.
Z odličnim spoštovanjem

Viktor Mirković

upravitelj kr. pom. Svetilnika „Tri sestere“.

Ugljan (Dalmacija), 29. X. 1926.

Zdravilo Radio-Balsamika izdeluje, prodaja
in razpošilja proti naplachu Laboratorij Ra-
dio-Balsamika dr. I. Rahle-Jeva, Beograd, Sa-
rajevska 70.

Zdravilo se dobi tudi v vseh boljših le-
karnah in drogerijah. 168

ZAHVALA.

11994a

Za mnogobrojne dokaze iskrene-
ga sočutja ob prerani izgubi na-
šega nepozabnega

JOSIPA POTOČNIKA

za obilo poklonjenega cvetja se
vsem najtopleje zahvaljujem. Po-
sebnost se zahvaljujem g. ravnatel-
ju ing. Turku, celokupnemu urad-
ništvu kmet. zavoda, gospodu dr.
Mundi ter združenim pevskim zho-
rom. G. Prelovca kot pevovodilj,
vsem ribičem, lovcom prijateljem
in znancom za častno spremstvo
na njegovi zadnji poti.

Maša zadoščenica za ranjkega se
vrši dne 8. oktobra ob 7. uri zj. v
franciškanski cerkvi.

ZALUJOČI OSTALI.

Lutzove peči

peči „Monolit“

inž. GUZELJ, Ljubljana VII.
Jernejeva cesta št. 5.

Ravnatelj Volthove male turbine in Konzovi
tel. 3252. elektromotorji. 142

Jaz ANA ČILAG

s svojimi 185 cm dolgimi, di-
nimimi lasmi, sem te dobila z
uporabo pomade, ki sem jo
samo izmašila. Ona je priznana
kot edino sredstvo proti izpa-
danju, v pomoč razvika go-
sti las in za okrepitev las.

Pomore gospod, gospodom
in deci za rast gostih in jakih
las in daje že po kratki upo-
rabi priroden sijaj in obvaru-
je prerane osivelosti do visok-
ke starosti. ČILAG-POMADA
odpravi prhljaj v teku 48 ur.
Niti eno sredstvo ne vsebuje
toliko hranilne snovi za lase
kot ČILAG-POMADA, ki je po
po vsej pravici dobila svetovni
sloves, ker dosežajo gospodje
in gospe že po uporabi prve stekle-
nice najboljši uspeh, ker prestane
izpadanje las docela že po par
dneh, ter se pokazuje nov porast.
Ta uspeh prikazuje moj 50letni
jubilej in milijoni zahvalnih pisem,
ki sem jih prejela iz celega sveta.

Cena velikemu lončku Čilag-po-
made 60 Din, a dvojnatemu 90
dinarjev. — K vsakemu lončku je
potrebno: 1 steklenica Special-
Shampoo (za 20 pranj glave) 25.
dinarjev, poštnina posebej. — Raz-
pošilja se proti povzetju ali pre-
plačilu iz tvornice za SHS. Naslo-
vite svoje naročilo točno na:
„AURORA“, Sekt. 47, Novi
Sad, Železniška 38.
Prodajalce in zastopnike sprejme-
mo za vsa mesta

Najmodernejši stroji za mešanje betona.

Razne modele takoj
dobavimo.

Zastopstvo tvrdke

Vögele A. G.

Mannheim

Inženjerji 206

R. I. A. Gorjan

Zagreb,

Božkovičeva ul. št. 2.

NOVO!

NOVO!

Veličastna nova Izna'dba aparata za segrevanje lokalov.

Čast nam je zahvaliti se za čestitke kli-
jentov, ki so že aparat dobili, kakor tudi
za pomoč ob početku našega dela.
Izdelava aparatov je bila začeta naglo
in v kratkem bodo tudi druge naročbe iz-
vršene.

Vsakdo, kdor si želi ta aparat, ga mora
naročiti takoj, da ga dobi še pred zimo. —
Cena aparatu za l. 1928 je 120 Din.

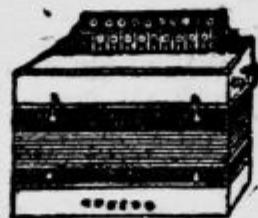
Gorivo aparata stane dnevno 3 Din, se
dobi povsod, pa ne potrebuje ne drv ne
premoga in ni treba skrbeti za zimo.

Vsakemu aparatu je priloženo navodilo
v cirilici in latinici, kako se kuri in ravna
z njim (popolnoma priročno stvar). Aparat
se kuri s špiritom, ki vsled svojih snovi
in regulatorja povzroči strašno toploto. Ve-
likost aparata je: 30 cm višine, 18 cm širine
in je 4 kg težak. Komodno se ga lahko po-
stavi na mizo, na klop, v biro, na stol, se-
grevanje se čuti že po 3-4 minutah, ta-
ko da se soba 60-80 m³ naglo segreje, 10
do 15 minut zadostuje, kar bi stalo 0.50 di-
narijev. Pol deci špirta enkratna kurjava
(3 Din dnevno).

Naročila se izvršujejo po redu vknjižbe
in nikogar ni treba skrbeti, vsakdo dobi
svoj aparat čez mesec, dva dni ali prej,
kakor se pač pomnože delovne sile. Aparat
se pošlje po povzetju po železnici ali po
pošti.

Vsa naročila sklenjena to leto, veljajo
za te cene in za tekoče leto (četudi se po-
dražje) napram pogodbi s tovarnarjem. Na
tem aparatu se zamore kuhati kava, čaj in
pogreji ohlajena jedila, samo treba je lonec
pokriti, da prej zavre. Aparat za kuhanje
navadnih jedi se še preizkuša radi obro-
kov in gorečega plina, za kar je treba več
časa, pa se mora tudi dovršiti, naj stanejo
preizkušnje pri poškodbi in izdelovanju
aparatur kar hočejo do končne izdelave.

S spoštovanjem
Petar STOJKOVIČ, knjižarnar in izumitelj,
RUMA, SREM.

Instrumenti - gramofoni strune - plošče

Zahtevajte prospekte
Pošiljatev po povzetju

F. PERC, Maribor, Gosposka 34

Kdor pokaže to reklamo, dobi 10 % popusta.

Lasna specialna popravilnica:

za godala na lok, za druge
orkestralne instrumente za
harmonike in PIHALA.

Zastopnik za Slovenijo se išče za Ruf-knjigovodstvo

Samo reprezentativne osebe s prvovrstnim znanjem
knjigovodstva in sposobnostjo za organizacijo naj sta-
vijo ponudbe na Ruf-knjigovodstvo, Zagreb. Račkoga 5 b

Pristne kranjske klobase

razpošilja tvrdka

I. ROZMAN, Ljubljana

11969

Sv. Petra cesta 85.

od 5 kg naprej po poštnem povzetju, po vsej državi.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom,
prijateljem in znanec žalostno vest, da je naša
srčno ljubljen, soproga in mati

Marija Tuma

soproga odvetnika

6. t. m. po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne puko nice bo v ponedeljek,
8. oktobra 1928 ob 16. uri od doma žalosti, Škofa
ulica 9, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 6. oktobra 1928.

Dr. Henrik Tuma, soprog
Ivan, Jaroslav, Ana, Branimir, Ostoja, Boris in Zoran
otroci in vse ostalo sorodstvo.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

ZAHVALA

za mnogobrojne dokaze iskrene-
nega sočutja ob prerani izgubi
dragega nam

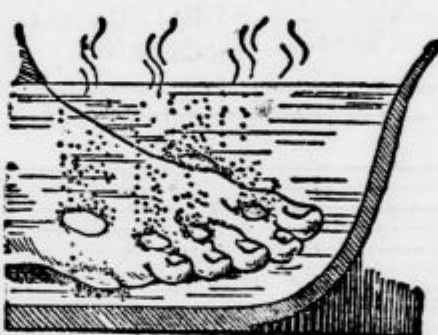
Ivana Krive-ca

in za obilo poklonjenega krasno
cvetja in vence kakor tudi
mnogobrojno udeležbo na nje-
govi zadnji poti se vsem naj-
topleje zahvaljujem.

Vičava, dne 4. okt. 1928.

ZALUJOČI OSTALI.

Čudapolna nožna kopel!

Risba kaže, kako razkrajajoče učinkujejo
čudežne moči nožne soli sv. Roka na legla
kurjih oces in na trdo kožo, kako prodro
v dupline in izvlečejo trdnine.

**BOLEČINE V NOGAH IZGINEJO
ENKRAT ZA VSELEJ.**

Ze leta je nožna sol sv. Roka najbolj
preizkušena in popularna dodatek za nožno
kopel. Cigar proizvajalci načelno odklanja-
jo uporabo jedkih, razjedljivih kisljin za od-
pravo kurjih oces. Različna sredstva zoper
kurja očesa v obliki mazil, obližev, tinktur
itd., ki vsebujejo kisline, razjedajo pač
zgornje dele kurjih oces, ker požgo kožo
in meso, ne da bi zatrli korenine kurjih
oces. Kurje oko kmalu zopet poraste, vrhu
tega pa ta procedura povzroči velike bo-
lečine sv. Roka nožna sol ne vsebuje no-
benih kisljin in učinkuje le na narasti kur-
jega očesa. Poleg tega vpliva specijalna
in čudežna kemična sestavina sv. Roka
nožne soli dobrodejno in osvežujoče na ži-
vo, zdravo meso, ne da bi ga omeščala.
Omeščala le trde dele kurjega očesa, tako
da se ga lahko odstrani z nožem.

Sv. Roka nožna sol pa ni samo najbolj
idealno sredstvo zoper kurja očesa, temveč
je tudi kozmetično vsesplošno sredstvo zo-
per vse bolečine v nogah. Kopel v nožni
soli sv. Roka odpravi najhitreje otiščane
ožuljke, tvore, poleti posebno zoperno skle-
lenje nog dalje premočno potenje nog in
njih vonj. Kopel v nožni soli sv. Roka
odvzame vsako utrujenost nog ter jih na-
novno prerodi. Ta dobrodejni učinek na no-
ge se razširi tudi na drugo telo ter celotni
človeški organizem kot osvežujoča kopel.
Cena velikega paketa 16.— Din Dobi se v
vsaki lekarni. Sicer le pa naročite pri
DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA 5.

Sv. Roka nožna sol popravi tudi zanemar-
jene noze

D. M. C.

znamvanec, Perl - prejšica, kvačkanec
ter Mouliné 188
v raznih barvah in najceneje kupite le
pri tvrdki
OSVALD DOBEIC — LJUBLJANA
Pred škofijo 15
Na debelo! Velika zaloga Na drohno!

Potnika

krajevnega iščemo za dobro uvedene
predmete proti dobri proviziji. Ponud-
be pod »Potnik P-1210« na Interreklam
d. d., Zagreb, Marovska ulica 28.

Sreča - matere Zdravie - dece

Hraite deco z mieno moko!

„BEBE“

Švicarskega Mlečnega društva A. D.
Zahtevajte v vseh apotekah, drogerijah, kolo-
nialnih in specerijskih trgovinah.
Gener. zast. in zaloga za kraljevino SHS.
„OBOROT“ Beograd - Cara Uroša 19
Telefon 31 - 89 12004

Kreditna zadruga reg. pom. blag. v Mariboru (palača pok. zavoda)

izplača po osmih mesecih vsakemu članu za slučaj poroke
ženitovanjsko doto v znesku

12002

Din 20.000.—

Prispevki so neznatni. — — — Zahtevajte prospekte!

Austro Fiat

brzovozni **AUTOBUSI** in tovorni
ter vozovi za vse vrste, najpopolnejši in najraz-
širjeniji svetovni fabrikat

Glavno zastopstvo

O. Žužek, Ljubljana

Tavčarjeva ul. 11.

— Zelo ugodni plačilni pogoji. —

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu vlijudno naznanjam, da sem otvoril

lastno krojaško delavnico za dame in gospodje

ter bom izvrševal vsa in to stroko spadajoča dela po strokovnem znanju (delal v
Avstriji, št. št. 5, št. št. 1, Fran. št. in Angliji) najsolidneje, ceno in točno.
Prosim Vaš natančni naslov, pridem tudi na dom po naročilo.

Priporoča se

11999

ALBERT ROJINA,
Ljubljana VII, Celovška c. 43

Sinclair Gluck:

Zlati panter

Zmedeno je gledala zdaj mene, zdaj njo.

Cepprav je bila gospa Fawcetteova prebledela, je vendar dokaj nepriljubljeno odgovorila: »Vi pozabljivo dete! Ali vam nisem rekla, da ne smete govoriti o tem čaju, ker bi drugače ljudje preveč obušili našega gostitelja z vprašanji, od kod ga ima. Toda če naju želi gospod Clayton spremiti, me bo zelo veselilo, da ga predstavim.« Tako govoreč se me je čudno ogibala z očmi.

»Potlej vas lahko spremi domov,« je še dodala in nekaj zavratnega je vzplapolalo v njenih očeh.

Seveda mi to napol izsiljeno vabilo ni bilo povsem prijetno, a ker sem bil trdno sklenil, da pojdem z njima, sem ga vendar sprejel. In potlej, ko smo se v avtomobilu gospe Fawcetteove peljali k njenemu prijatelju, se je trudila, da bi naju iznova osvojila s svojo ljubeznivostjo.

Naš gostitelj je bil bogat italijanski priseljenec z aristokratskim imenom.

Videti je bilo, da razpolaga s precejšnjimi sredstvi. Hiša, ki je stala ob Peti aveniji, je bila krasna in čisto po svoje urejena, prava mešanica modernega udobstva v podobi globokih klubnih foteljev in zof, izrezljanih renesančnih miz in omar, dragocenih beneških zrcal in steklenine ter iztočnega razkošja, ki se je očitovalo v dragocenih preprogah in čudastih blazinah. Omamne vonjave so plavale po sobanah. Italijan, ki je imel kljukast nos, maslinasto žolto polt, šiljasto brado in debele ustnice, je napravil name kaj eksotičen vtis. Bili smo edini gostje in sprejel nas je s prekipevaljočo presrč-

nostjo. Čeprav je bil tudi nasproti meni zelo priazen, mi vendar nikakor ni ugajal.

V presledku, ki je nastopil sredi našega razgovora, je gospa Fawcetteova vstala in zaklicala Italijanu, ki je kramljaj z Natalijo: »Prinesla sem nekaj, kar bi vam rada pokazala. Gospodčina in gospod Clayton naj naju za trenutek oprostita!«

Conte Mallardi je takoj ustrežljivo vstal in spremljal gospo Fawcetteovo v sosednjo sobo.

Z Natalijo sva se začudeno spogledala.

Nasmehnila se je, nato pa se je zdajci zresnila, dotaknila se mogega komolca in zašepetala: »Ali sem srečna, da ste šli z menoj. Tu mi prav nič ne ugaja. Mislim, da bomo našli vse polno ljudi — vsaj gospa Fawcetteova je tako obetala.«

»Ljuba Natalija,« sem zašepel, »ne hodite več semkaj brez mene! Objubilite mi to!«

Kar sem rekel, sem mislil zelo resno in beseda »ljuba« mi je kar nehote ušla. A na srečo je bilo videti, da je ona ni opazila. »Ne morem si prav pojasniti vaše skrb, a vendar mi je zelo drago, da ste šli z menoj.«

Čez trenutek sta se ona dva vrnila. Našemu gostitelju se ni nič poznalo, a zato se mi je zdelo, da čitam v črtah gospe Fawcetteove tesnobo in sum.

Dobiti smo čaja in priznati moram, da je bil izvrsten. Toda bil je vsekako samo čaj kakršnega pijo povsod. Razgovor je bil živahen in Natalija je bila dovolj pametna in ni z nečimer pokazala, da čaj ne učinkuje tako, kakor je bilo pričakovati.

Ko je kitajski sluga pospravil čajni pribor, sem jel govoriti z Italijanom o vojni in njenih posledicah, med tem ko sta dami kramljali o obleki in podobnih stvareh. Povabil sem ga, naj drugi

dan obedi z menoj, in on mi je drage volje obljubil. Moj trdni namen je bil, da mu izvašim vse, kar bo moči spraviti iz njega.

Kmalu nato smo se odpravili, ker je imela gospa Fawcetteova še neki dogovor, in jaz sem se odpeljal z Natalijo do tetine hiše. »Čujte, Natalija,« sem rekel pri slovesu, »ali mi hočete storiti veliko uslugo?«

Nasmehnila se je in me vprašujoče pogledala.

»Objubite mi, da me boste vselej obvestili, če bi šli še katerikoli na ta čudoviti čaj!«

Zavzeto je odvrnila: »Kako čudni ste danes. Gospa Fawcetteova ali gospod Mallardi vam morda ne ugajata?«

»Ne posebno, to priznam, a še manj se navdušujem za omamni čaj, ki st egovori o njem. Tedaj imam vašo obljubo, Natalija?«

Skomignila je z rameni. »Zdaj se moram posloviti, nadležnež vi,« je rekla veselo, »in zato — imejte mojo obljubo. Čeprav niti v sanjah ne slutim, zakaj naj vam jo dam.«

VIII. POGLAVJE.

Vlom pri dr. Viningu.

Drugo jutro — v četrtek — sem vprašal Larryja, ko mi je prinesel zajtrk: »Larry, kje imate svoje vlomilsko orodje?« Larry me je debelo pogledal. »Zakaj vprašate, gospod? Ali se mar bojite, da ne bi na skrivaj zopet delal z njim?«

»Narobe, Larry,« sem mirno odvrnil. »Sam ga hočem rabiti; namenil sem se namreč, da postanem vlomilec.«

Pri teh besedah je Larry izpustil kavni pribor, ki se je razbil na tleh, in si je dokaj hudo opeknel roko. Od bolečine je jel skakati po sobi ter si dajati duška z jednatimi kletvicami. Počakal sem, da se je nekoliko pomiril, in sem ga nato seznanil s svojimi načrti za današnje popoldne.

Kadar se duševno dela

Duševno delo zahteva mnogo večji potrošek energije nego delo mišic v dvakrat tako dolgem času.

Radi tega varujte svojo večjo pažnjo kakor svojo fizično moč, zlasti tedaj, ko ste preobremenjeni z intenzivnim duševnim delom. Vedite, da je potrebna zdrava, redilna hrana, elemente, ki so potrebni za ohranitev zdravja, a ki jo more telo izkoristiti, da bomo v stanu obdržati ravnotežje naših duševnih in telesnih sil.

OVOMALTINE

predstavlja najboljšo sredstvo, da nadomestimo dnevno izgubo organskih sil.

Dobiva se povsod! —

Izrežite in pošljite nam:

Bon br. 105.

P. m.

Dr. A. WANDER d. d. Zagreb

Prosim Vas, pošljite mi franko brezplačen vzorec OVOMALTINE.

Ime in priimek:

Poklic:

Stanovanje:

Kraj:

Velika izbira — najnižje cene

Dvokolesa od Din 1000—
Sivalni stroji od „ 1400—
Otroški vozički od „ 240.—
Motorji po najnižji ceni.
Oglejte si pred nakupom našo zalogo. Prodaja na obroke. —
Ceniki franko.

„Tribuna“ F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Prva slovenska parna vulkanizacija v Ljubljani

PETER ŠKAFAR

Rimska cesta št. 11

Je edina tvrdka v Ljubljani, ki ima oblastveno dovoljenje za popravilo galoš in snežnih čevljev, kakor tudi vseh drugih gumastih predmetov. Zatorej dajte svoje galoše in snežne čevlje v popravilo samo tej tvrdki, ki ima za popravila gumastih predmetov zaposlene samo strokovnjake, ki na specialnih strojih strokovnjaško izvrše popravila.

Letos znižane cene. 11146-a Postrežba solidna.

OGLAS.

Komanda 8. žandarmerijskega puka namerava dati izdati sledeče tiskovine:

50.000 tobaka delovodnog protokola;
11.000 tabaka Stanikne službene knjige;
750 blokov patrolnih listov
1.500 komada priznanica za kirliu.

Pozivajo se vsi oni koji žele ove tiskovine dobiti, neka predlože svoje pismene sa 5 Din taksiране ponude najdalje do 11. sati 16. oktobra 1928. god. blagajniku ovog puka, kod kojeg se mogu dobiti i sve informacije, te obrasci navedenih tiskanica.

Izrada i dobava ustupiti će se najjeftinijem ponudjaču onda istom kada zato dodje odobrenje od komande žandarmerije iz Beograda.

Komanda 8. žandarmerijskog puka u Ljubljani.
E. broj 10.842. 8 žandarmerijskog puka.

Ako naj Vam

11981

RADIO

nudi užitek vsak dan

nabavite najmodernejši aparat
svetovnoznane švedske znamke

Baltic Radio Stockholm

Zastopnik za Slovenijo:

I. BONAČ, Ljubljana

Telef. 2222

Selenburgova ul. 5

Telef. 2222

Najboljši sestavni
deli, zvočniki,
slušala

Specijalna mehanična delavnica

za popravo vseh pisalnih, račun-
skih, kopirnih in razmnoževalnih
strojev in blagajn po konkurenčni
ceni

LUD. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ul. 6/L. Tel. 2980

Damski file klobuki

v veliki izbiri in najnižjih cenah

v modnem salonu 11 47a

Erna Djukanović,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 27 (dvorišče).

Lepe oblike in polne grudi!

dobi lahko vsaka dama in
dekle v najkrajšem času
s uporabo preiskovalnega in
po zdravniških priporočilih
je lotiona ejuno od dr.
Doraine & Cie. Paris &
to sanjajo masno dovesti
pri najstrebnejših gradit.
savitno obliko in polno formo Garnitura 80 Din —
Centifolia. kosmet. savod, Zagreb — Ilica broj 57.
Zahtevajte brezplačno ilustrirane prospekte!

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk
oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi
RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana
na Masarykova cesta 9 (nasproti carinar-
nice). Revizija pravilnega zaračunavanja ca-
rine po meni deklariranega blaga in vse in-
formacije brezplačno. 18-

Do sedaj najcenejša tvrdka v državi!

Skladništvo

MEINEL & HEROLD

Tovarna glasbil, gramofonov in har-

monik

R. Langer MARIBOR št. 101-A

Violine od 95 Din d. Ročne harmonike

od 85 Din. Tamburice od 95 Din d.

Gramofoni od 345 Din dalje.

Zahtevajte naš veliki katalog, katerega vam

pošljemo brezplačno.

Ribiči!

za jesensko sezijo dobite vse ribiške potrebščine po znižanih
cenah v specialni trgovini

„Diskobolos“, Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1

Glavnega strojnika

1830

Pančevski parni mlin.

Ponudbe z navedbo starosti, družinskega stanja, dovršenih šol,
doseganega službovanja na poedinih mestih, koliko jih je prevedel,
z zahtevo plače

zaenkrat brez spričeval,

naj se gornjemu mlinu pošljejo. Bivši mornariški strojniki imajo
prednost. 11155-a

PLANINKA

zdravilo čaj

prosveta, št. 11

seveda je kri, najbolj

slabo prebavo, ala

potno delovanje tre

vo, sapitovanje.

obolena mokraćne

čistina, letos, šolca

in šolčni kamen

Vzpostavila apetit in

izbornu učinkuje pr

arteriosklerozo.

Planinka čaj je

pristen v plombriranih

paketi po Din 20 s

napisom proizvajalca

Leharna Bahovec

Ljubljana, Kong. tr.

(Dob. se v vseh le-

karnah)

Plašč

Iz dobrega meltona
v vseh barvah
Din 268.—, iz moder-
nega melirane-
ga sukna Din 320.
Iz finega velourja
Din 780, obleka iz
modnega flanela
Din 90, iz moder-
ne volnene tkanine
Din 300, dunaj-
ska konfekcija Din
550, trpežno vol-
neno krilo Din 48,
fino ševjot krilo Din 72, moderno
volneno Din 90, krasna flanel blu-
za Din 41, velour Din 64, deklška
parhent obleka Din 38, deklški suk-
neni plašč Din 145 vse v krasni izde-
lavi, solidno in dobro blago razpro-
dala veletrgovina

R. STERMECKI, Cella št. 20, Slov.
Pišite takoj po veliki novi ilustrirani
cenik z več 1000 slikami. Kar ne ugaja
se zamenja, ali vrne denar. Naročilo
čez Din 500.—, oštine prosto.

PARKETE

hrastove in bukovne

hrastov rezan les

in

parjeno bukovino

prodaja najugodnejše

Ivan Šiška

tovarna parket in

parne žage

LJUBLJANA

Metelkova ulica 4.

Telefon šte. 2244.

Kupuje

vedno in vasko to-

ličino hrastovih blo-

dov, hrastovih desk

27 m/m in hrastove

frize.

Najslajše spi se
v posteljnini „WEKA“

CENIK BREZPLAČNO!

219

„WEKA“ MARIBOR 9

Važno! REZANI LES Važno!

kakor tudi vsakvrsten gradbeni material vodim več kot 10 let v bogatem in najprometnejšem mestu Podravine, kjer ni konkurence.

Promet letno 20 vagonov. — Pozivam gg. veletrgovce rezanega lesa kakor tudi posestnike žag, da naj kdor želi na zdravo mesto plasirati svoje blago, mi da deske in latve v komisijonalno prodajo. — Dam jamstvo.

11884

Cenj. ponudbe prosim poslati na:
Ivan Grčiča, Kloštar-Podravina (Hrvatska)

NESTLE-JEVA
OTROŠKA MOKA

142

DELA DECO KREPKO IN MOČNO

PRIPOROČA SE
Sanatorij dr. Scarpattetti
Wetzelsdorf pri Gradcu. Telefon šte. 5067.

Za živčno bolne, notranje bolezni in rekonvalescenta. Odvaja (odtegnitev) alkohola in živčnih strupov. Zdravljenje z malarijo po metodi prof. Wagner-Jauregg. Psycho-analiza po Freudu. Dijetične kure, terapija s mizro vodo in elektriko. Kure za odebelenje in shujšanje, zdravljenje reumatizma in protina.

Zmerne cene, izborna prehrana in udobno stanovanje.
Prospekti se pošljejo poštoobratno.

Kamnoseška industrija
ustanovljena 1860.

Alojzij Vodnik

Ljubljana, poleg gl. kolodvor:

Cerkvena častna dela, altarij, prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za pohištvo, elektromonterije, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopalnice, stopnišča in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele. Marmornati kamni za salone in elegantnastanovanja. Kameniti lijkji za kuhinje.

131a

HARMONIKE! HARMONIKE!

POZORI!

11961

Znamenita tvrdka — izdelovalnica najboljših harmonik, nemških, kranjskih, kromatičnih in drugih

F. LUBAS

Je otvorila svojo podružnico v Ljubljani na Dunajski cesti 26. V zalogi ima svoje slajne harmonike in vse sestavne dele. Izvrševala bo tudi vsa popravila fino, hitro in prav poceni. Harmonikarji! Pridite, preizkušajte te najboljše instrumente.

Rast brade pri damah

in vse nadležne dlačice na tili in ku pod oazduho in na obrazu odstranite sami na najprostejši način s molim preizkušnim odstranjevalcem dlač — Komplet same Din 60 franko ako pošlete denar naprej.

Kosm. laboratorij
W. ECKHARDT, Augsburg, Deutschland.
Ravensburgerstr. 12. 93.

41

LOKOMOBILE
MOTORJI DIESELOVI IN NA SESANI PLIN
JAREMNIKI PINI & KAY
KOMPL. ŽAGE

Povoljni plačilni pogoji

Braća Fischer d.
ZAGREB, Gundulićeva ul. 36

Najpopolnejši
Stoewer
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri trdki

Lud. Baraga, Ljubljana

Šelenburgova ulica 6/L

Izrazila poisk 15-letna garancija

Telefon št. 980.

Za krojače! **Nova, velika** Za krojače

Kniiga krojaštva

za samouke o prirojanju moških oblačil.

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7

Zahtevajte opis knjige

255

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa

KLEIN & STIEFEL v FULDI

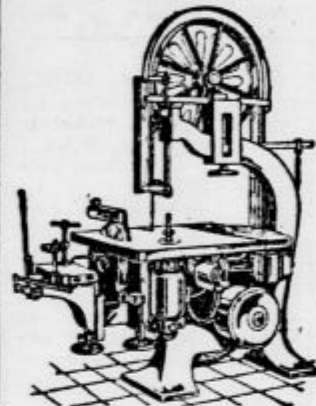
Zastopnik:

203 a

PETER ANGELO, Ljubljana

Gledališka ulica 4/L

Specijaliteta: mizarski in kolarski stroji, posamezni in v vsaki kombinaciji z vdelanimi elektromotorji (pogon brez jermena) kakor tudi vsi stroji za jermenski pogon.

Dolgotrajen kredit brez menične podlage.

Zahtevajte ponudbo ali brezplačni obisk zastopnika.

»VIERASS« rezila za orjije, zdelci in naj

nejšega tvedskega iekla tvornici

J. VOOS D. SOHN, SOLINGEN

Zahtevaj povsod samo »VIERASS« rezila, da se briješ s trajnim zadovoljstvom. — Kvalitativno na višku. — Cena samo Din 4— po komadu. — Naročila za Slovenijo izvršuje:

glavno zastopstvo in skladišče UNIVERSAL Ljubljana, Krekov trg 11

NAMAKANJE — S — TRI — ♦ — IZPIRANJE — Z — BENZIT

Deževnica
v lastnem domu!

Trda voda žre milo!

Povzroca apnene
madeže v perilu!

Deževnica
je mehka voda.

Pri močnem stvaranju pen osigura popolno delovanje pralnega sredstva in tako tudi ugodno poceni pranje. — Trda voda je za pranje perila nesposobna, ker naredi milo k večjemu delu neuporabno in tako prepreči stvarjanje pen in delovanje pranja.

Mehka voda
za pranje!

Najenostavnejše in najboljšo sredstvo, da se trda studenčnica ali voda iz vodovodov omehča, je dodatek od nekaj TRI.

Zatorej:

K vsaki pralni vodi vedno nekaj pestipolno TRI!

Proizvo. za S. H. S.

RUDI KRAUS, ZAGREB

Saimišče 51

Vreče

suve in razbijne vse

suhe in razbijne vse

auto za embalažo

ma vrede v salor

Mirko Mlakar

Ljubljana, Slomškova 1

Pazite na Oblike

celi si veliko, veliko

akto priprazita, da je

taste kietiti in barvat

v komične pralnice

ANTON BOC

Ljubljana,

Selenburgova ul. 4

dvorišče.

sje je oena, najmlj,

u najbolj solidna po

trdha

J. Stjepušin, Zagreb

Jarjevska ulica 51

prilporeča najboljše tamberije

stane, paritura, tole in

ostale potrebe

šine za vaa

glabla Odli.

Kovao na pa-

riški izloži.

Ceniki franko

Čenki franko

Čenki franko

Čenki franko

Čenki franko

Čenki franko

Čenki franko

Čenki franko

Čenki franko

Čenki franko

Čenki franko

Čenki franko

Čenki franko

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica
Din 50,000.000—

Skupne rezerve ca:
Din 10,000.000—

Ustanovljena 1900.

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

PODRUZNICE:

Brežice, Celje, Crnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Sibenik, Gorica, Trst.

Ustanovljena 1900.

BRZOJAVNI NASLOV: BANKA LJUBLJANA.

Telefon šte. 2861, 2413,

2502 in 2503.

se priporoča za vse bančne posle.